

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Historiske Efterretninger

om

den Kongelige lærde Skole

ved

Frederiksborg,

samlede

af

Frederik Peter Jacob Dahl.

Første Hefte.

Indbydelseskrift

ved

Indvielsen af Skolens nye Bygning
den 26de Mai 1836.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Jens Dostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

26. 1. 1836. B. 10

Historiske Efterretninger

om

Den Kongelige lærde Skole

ved

Frederiksborg,

samlede

af

Frederik Peter Jacob Dahl.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Jens Høstrup Schults,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

Fortale.

At allerede Opstillingen af et Billede, der med Klarhed og Trofskab skal gjengive Egmtidens Indretninger, er underkastet Vanfælighed, viser maaskee Intet paa en mere overtydende Maade, end Forskjelligheden af de Meningsyttringer, der i de sidste Aar have valgt sig Fædrelandets lærde Skoler til Gjenstand. Videns Nogle i disses Indretning efter en — som det syntes — fuldbendt Gjæring i det hele Opdragelsesvæsen sandt Betryggelse mod Fortidens Vildfarelser og Misgreb, have Andre i samme alene, eller næsten alene, seet Barbarie og Landsforkuelse. Men er der Meget, der ved de bestaaende Indretninger træder i Veien for Blikket, som ei blot behøver at være skarpt, men ogsaa maa besidde Nolighed for at kunne opfatte et usforvansket Billede af samme, hvor meget mere stiger da ei for en henrunden Tid denne Vanfælighed? De fleste Enkeltheder, der ledsage de dennes Indretninger, ere forsvundne; kun Lidet mere end Omridsene staae tilbage, og det Taageslø, der lægger sig imellem disse og Betragteren, tillader mindre og mindre et sikkert Skue. Imidlertid maa vor Dom om Indretningernes Værd, saa usikker den end er, stedse blive paalideligere, end den, vi sælde om det Held, der ledsage de deres Indflydelse paa Livet. Paa uventede Maader benytter den eiendommelige Personlighed de mangelfulde Midler; det usuldfomne Givne forarbejdes ofte af den Modtagende til en Frugt, Man ei syntes at kunne love sig; og give end de lovbestemte Forhold i ældre Tider ogsaa for Indretningernes Gavnlighed og Virkning en sikkrere Maalestof, — Hvad Man efter Fortidens større Agt for samme, dens stærke Vedhængen ved det Gamle og dens under langt ængere Bevægelseskrebs maaskee ringere Omløb og Selvtænken kunde troe sig besjæret til at antage, — da har dog ogsaa under hine Forhold den meer eller mindre heldig begavede Personlighed med Nødvendighed gjort sine medfødtet Nættigheder gjældende og fremkalder derved nogen Usikkerhed i vor Dom. For enhver Tidsalder ligge desuden dens egne Omgivelser i det klareste Lys; og fra dem falder dette gjerne saa stærkt, at det let blænder Diet for andre Tiders Færd med sammes Egenheder. Derfor bliver, som oftest, den ærefrygtsfulde Hyldning af, hvad Man kalder Tidsaanden, et sandt Afgudereri, der tillægger denne en Skaberkraft, som alle med Liv fremtrædende Ideer skulle have at takke for deres Tilværelse, istedet for, at al Historie viser, at den stærke Menneskeaaand ofte isoleret i fuld Røstning fremspringer i sin Tidsalder, og at de Funker, der fra samme med Virkning falde i den omgivende Materie, ofte istedetfor at træffe denne forarbejdet eller ualmindelig moden til Antændelighed, forefinde denne Egenskab i en til de fleste andre Tider omtrent lige saa stor Grad. Men naar vi af Digterens Ord*):

”Förunderligt, hvad tidens Genius växer!

Och griper kring sig. Först en tanke blott

Uti de vises hufvud. Tiden är

Ett barn af menskan.”

*) Tids-Runor. Af Ridd. Första Häftet. Stockholm. 1831. S. 23.

underskrive den sidste Ytring, maae vi derved kun endnu bemærke, at hvad der med Liv og Held griber om sig, ligesaa let kan være et Foster af Daarskab, som af Visdom, og at det maaskee ikke sjældnere har været det.

Den Maade, paa hvilken der hos Nationerne til forskjellige Tider, paa forskjellige Culturtrin, har været sørget for den offentlige Underviisning, er unægtelig blandt de Gjenstande, der med Rette fængsle Blikket. Mange have syset med at fremstille Billedet deraf. Ogsaa i vort Fædreland har Indretningen af de lærde Skoler — og deri affeiler sig Ideen om den høiere Opdragelse — fremkaldt Fleres Behandling; om Nogen har givet et enten saa fuldstændigt Billede af samme, som det i Forhold til Efterretningernes Mængde var mueligt, eller et blot saa udført, som det til Billedets Sandhed var tilstrækkeligt, tør Forfatteren af disse Linier ei tillade sig at dømme. Udreven fra Skildringen overhovedet af Tidssalderen, af Religionsforfatningen, af Statsindretningen, af det hele offentlige og private Liv med alle dets mangehaande Sider, maa den Skildring, som den enkelte Monographie af Skolerne kan fremstille, altid blive noget mangelfuld. Det er ikke blot med Hensyn til Skolernes Forfatning i vort Fædreland i de første christne Tider, at Billedets Opstilling er underkastet saadan Mansfælighed; det gjælder ogsaa om enhver følgende Periode.

Det er ei Hensigten af dette og de følgende Hefter at vove et Forsøg paa en saadan almindelig Skildring af Skolernes Forfatning i vort Fædrelands ældste Tid, eller at forfølge samme til vore Dage. De skulle alene syse med en enkelt Skoles Historie. Og det var ikke gunstige Forhold, under hvilke denne Skildring maatte fremtræde. Glædeligt er Diebliffet, da en ny Hal reiser sig for Videnskabernes Dyrkelse i den tidligere Alder. Herligt staaer Bærket af den nyere Bygningskunst og skuer kommende Aarhundreder imøde som et — blandt større — værdigt Minde om en Konges Dage, hvem Eftertiden af Borgerfrihedens og Videnskabelighedens frodige Blomster vil flette Krandsen under Følelser, levende, som de, med hvilke Nutiden skuer Hjerde-Christians Jubelregjering i dens romantiske Lys. Men den Udelæggelse, der traf den ældre Bygning, hvor 200 Aars Betsignelse havde lønnet Stifterens kjærlighedsfulde Virken, fortærede ogsaa Stiftelsens Historie, og kun Brudstykker af denne ere nu muelige. Med Kjærlighed har jeg stræbt at samle og ordne disse; meget Ubetydeligt, som nu ene jeg kunde bevare, vil jeg maaskee have medtaget, for at ei ogsaa Dette skulde gaae tabt; men hvilken Kjærlighed dvæler ikke ved de eiendommelige Enkeltheder, om end disse ei altid udgjøre de grundvæsentlige Træk hos Følelsens Gjenstand? Og Hvo af Dem, der i Barndommens Aar syselede indenfor de Mure, som nu kun i to Brudstykker ere Grundvolden for de skjønnere, over hvilke vore Kunstner nedbede Betsignelse, føler ei, at hiin Alder ogsaa skaber sig et Hjem, der i hans Sjæl lader gjenklinge, hvad Digteren i Mindet om de gamle Omgivelser ud af Alles Hjerter sang om de nye:

”Bedre er de vel maaskee,
Ik! men det er ikke de!”

I.

Kilderne til Frederiksborg lærde Skoles Historie.

Foruden endeel trykte Efterretninger, der adspredte findes i de bekjendte Skrifter, som i det Følgende ofte ville blive anførte, haves en vigtig Samling i Adjunct (nu Præst) Paul Bændtsens "Historiske Efterretninger om den Kongelige lærde Skole ved Frederiksborg, Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Skolen 1822", 84 Sider in 8vo. Forfatteren havde til dette Arbejde af Kilderne selv, fornemmelig i Skolens Archiv, øst sine Meddelelser, der om mange Gjenstande nu ere den eneste Kilde til Kundskab. Hvad han til et følgende Hefte havde bevaret i sin Excerpt-Samling, fortæredes ved den Ildsvaade, der overgik hans Præstegaard i Glumsøe kort Tid, før Skolens Archiv ved Branden i Hillerød den 11te Mai 1834 gik til Grunde. Naar i den Behandling af Skolens Historie, af hvilken nærværende Hefte udgjør den første Deel, Meget af Pastor Bændtsens Arbejde, der kun er til i faae Exemplarer, ligefrem er optaget, da er Dette skeet ifølge hans venstabelige Samtykke.

Af de haandskrevne Kilder til Skolens Historie indeholdt Skolens Archiv de vigtigste. Et af de følgende Afsnit, der til Gjenstand vil have Archivets Historie, skal indeholde den fornødne Underretning baade om det Meget, der tabtes, og om de vigtige Document-Samlinger, i hvilke Skolen deels igjen har erhholdt Grundvolden til et Archiv ved en af mig ordnet Mængde Documenter, der blandt Professor, Rector B. Bændtsens efterladte Papirer fremdroges i Mai 1834 og med Familiens Samtykke afgaves til Skolen, — deels har at

vente en Berigelse for samme efter Fuldbendelsen af en Fortegnelse over en Mængde Papirer i Frederiksborg Amts Archiv, om hvis Aflevering til Skolen jeg ved Benyttelsen er bleven foranlediget til at gjøre en begunstiget Indstilling. Blandt de Documenter i Skolens Archiv, der i det Følgende oftest ville blive paaberaabte, udhæves her blot 1) en Samling Excerpter af de gamle Regnskabsbøger, begyndt af Rector Torfel Rasmusen Grænovius, noget beriget af de følgende Rectorer, til hvem den synes at være bleven nedarvet uden at høre til Skolens Archiv, paa hvis Fortegnelser den ei forekommer; da jeg i Foraaret 1831 ordnede Skolens Papirer, blandt hvilke den fandtes, blev den optagen blandt samme; ved Udlaan af Archivet undgik den Branden 1834. Den findes her betegnet: Græn. 2) En Protokol med Efterretninger, meest Afskrifter af Documenter, vedkommende Frederiksborg latinske Skole, Hillerøds Hospital, Fattighuus og Kirkegaard. Den fandtes i 2 Exemplarer i Slotspræstens Børge; de sammenstødende Grunde, der lode mig med Sandsynlighed godtgjøre, at Scholarchatet havde besiddet det ene Exemplar, foranledigede dettes Afleverelse til Skolen af Hr. Slotspræst Sølling i Aaret 1835. Denne Protokol findes antydet ved Tegnet: S.

Hvad der af de øvrige skrevne Kilder i Geheime-Archivet, det Kongelige Danske Cancellies samt Rentekammerets, det Kongelige Confessionariats og Frederiksborg Amts Archiver, findes paaberaabt, vil erholde den fornødne Betegnelse.

Af Christopher Jensen Ledøe (Lidov), Hører ved Skolen 1721—1725, siden Præst i Stro, samt af Rectorerne Schrøder og P. Wendtsen, haves nogle enkelte Blade med særdeles vigtige Excerpter, Skolen vedkommende, nu de eneste Kilder til Kundskab om en Mængde Gjenstande. Formedelt Nødvendigheden af den idelige Paaberaabelse af disse Kilder, der findes i mit Børge, forekomme de for Bequemmeligheds Skyld her betegnede med: Lid., Sch., P. B.

Opfordring.

J Zwergiusfes Siællandske Clerisie, 1754, S. 659, nævnes et Haandskrift af Christoph. Lidov: "Historia Regiæ Scholæ Fridericiburgicæ", og af Fortegnelsen over Zwergiusfes Bøger og Haandskrifter, der folgtes i Kjøbenhavn

den 22 Mai 1758, sees (S. 143), at den med No. LVII betegnede Foliant af Haandskrifterne har indeholdt: "Historia Regiæ scholæ Fridericiburgicæ ab ejus infantia ad præsentem usque illius ætatem virilem à Christoph. Jani Lidovio". Forgjæves har jeg paa det store Kongelige og paa Universitetets Bibliothek søgt dette Haandskrift, og jeg opfordrer herved Enhver, der maatte kunne give nogen Oplysning om dets Tilværelse, til gunstig at meddele mig samme. Opfordringen turde erholde nogen Vægt ved den Bemærkning, at, ligesom med Bestemthed nogle Summer kunne paavises, der, som Privates Gaver til Skolen, kunne forventes lagte til Skolens Stipendiefond, saaledes ogsaa Fremdragelsen af hiint Haandskrift uden Tvivl om nogle lignende Summer vilde kunne tjænke Nisshed, hvor jeg har maattet tilbageholde en Formodning, der kun medførte Sandsynlighed.

Min Opfordring tillader jeg mig at udstrække til den "Historiske Underretning om den Kongelige Skole ved Frederiksborg", der forekommer i det nævnte Auktions-Catalog S. 69, saavel som til de mange andre, Frederiksborg og Frederiksborg Skole vedkommende Sager, der anføres sammesteds S. 56. 59. 67. 69. 79. 126. 129. 143. 147. 161.

Ogsaa enhver anden Meddelelse af historiske Efterretninger, Frederiksborg Skole vedkommende, vil af mig blive modtagen med den Taknemmelighed, som er den naturlige Gjengjæld for Understøttelse af en Stræben, der med Kjærlighed dvæler ved sin Gjenstand.

II.

Den første latinske Skole i Frederiksborg.

"At bringe Frederiksborgs lærde Skole i Slagtskab med det berømte Kloster Eßrom, som i Middelalderen hørte til de lærdere i Danmark, er en historisk Udfigt, som H. S. Prof. J. Møller først har angivet (De to Holme 1815. p. 51)" ¹⁾, siger P. Bendtsen ²⁾. Men hverken finder Bendtsen Grund til at antage et

1) Eller Skand. Lit. Selsk. Skr. 1814, S. 291.

2) Hist. Eft. v. s. v. S. 3.

saadant Slægtskab, ikke heller havde Møller seet sit Ønske opfyldt om at kunne paavise en historisk Sammenhæng mellem begge Stiftelser. Ei engang, hvis det skulde være mueligt, "ved Diplomer at godtgjøre, at Hillerødsholm en Tid havde staaet under det nærliggende Esromkloster" ³⁾, vilde den "Læmpning" være tilladelig, som Møller antyder. Historiens Lys gaaer klart hen over Begivenhederne, men ligegyldigt, om dets Straaler falde paa den tilintetgjorte eller fremkaldte Spire af Forsterens Ønske. Maae foruden Canike-Skolerne ved Domkirkerne de øvrige Skoler i de ældre Tider ene søges i Klostrene ⁴⁾, siden ogsaa i Kjøbstæderne, da bliver der ingen Muelighed i at finde en meget gammel Skole i Hillerød. Forgjæves taler Hillerøds yndige Egn for Sandsynligheden af et Kloster mellem dens Bakker og Dale, Skove og Bunde; forgjæves flytter Resen Ebelholts Kloster og gjør det til Grundvolden for Hillerødsholm ⁵⁾, en Bildfarelse, der ogsaa findes gjentagen i den Fortegnelse over Klostre i Danmark, som er afstrykt i N. C. Østs Archiv f. Psychologie ⁶⁾; forgjæves drager Kjælderen under Hillerøds Præstegaard ved de svære Mure og Hvalvinger Tanken hen til en Kloster-Kjælder; forgjæves nævner Sagnet om Mariahøien ⁷⁾, der nu

3) Møller l. c.

4) J. Worm: Forsøg til en Skolehistorie forestillende de latinske Skolers og Skole-Væsenets Tilstand i Danmark før Reformationen, — i det Kongl. Vid. Selsk. Skr. 11te D. 1777, S. 345, ff. Silbigere Undersøgelser synes ei at have havt noget Væsentligt at lægge til denne Tildeling af Skolerne, ja tildeels endog at have forbigaaet den hos Worm S. 350. 351. nævnte tredie Art af Skoler, de separate. Slg. Myrup: Hist.-statist. Skild. af Tilst. i Danmark og Norge, 2, S. 216. 238. 340. Tauber: Hist. sch. cathedr. Arhus. 1817. p. 4. sqq. Müllerg: Hist. Gft. om Nyborg lat. Skole. 1821, S. 3. Daugaard: Om de danske Klostre i Middelalderen, 1830, S. 113. o. f. v.

5) Resenii Atlas Ms. paa det store kongelige Bibliothek No. 724, p. 277, om Frederiksborg: Ab initio erat Monasterium, quod Ebelholtum fuit appellatum, item S. Spiritus Monasterium, ac quondam præfuit Abbas Parisiensis quidam Johannes, vel ut alii volunt Vilhelmus, anno 1201 mortuus. Sed Hermolaus Trolle, procerum quidam Daniae, sæculo superiore, cessante monasteriorum in Dania abusu, initia arcis ibi coepit moliri: quam deinceps Rex Daniae, Fridericus Secundus &c.

6) 20de Hefte, 1825, S. 224.

7) For Den, der om faae Aar ved Sagnet eller Digtet maatte bringes til at opfyge Stedet, hvorom samme bevæger sig, vil den Veiledning ei være overflødig, at Høien laa i Bangen Holmene tæt ved Indgangen til Hestehaven, kun ved en Wei adskilt fra en indgaaende Bugt af Carlshavn. Om "Mariahøien", der udgjorde dens lavere Deel, da endnu er til, vil vel

næsten ene holdes i Live ved Digtet, der af det fik Liv, Elskende fra det nærliggende Kloster: Om Kloster ved Hillerødsholm eller i Hillerød tie, som hos Daugaard, alle historiske Efterretninger. Og vel havde latinske Skoler i flere af Danmarks større og mindre Kjøbsteder ⁸⁾ gennem Aarhundreder blomstret og udsendt dannede Ynglinger; vel bød Christian den Tredies Kirke-Ordinants af 1537, at der i hver Kjøbsted skulde være "en Latine Schole" ⁹⁾: Men da Frederik den Anden stiftede sin Skole — den første — paa Frederiksborg, laa ingen Kjøbsted for Slottet. Er det end uvist ¹⁰⁾, om Herluf Trolle ved Mageskiftets Tid, 1560, i de 6 Gaarde og 4 Pændingshuse, han i Hillerød besad, eiede den hele By; er det end ubekjendt, hvor nær Byen Ølskøb (Ølskøbing, Ølskøpping, Ølskøb) laa Hillerød til dermed at kunne smelte sammen ¹¹⁾, og mueligt, at Herluf Trolles Eiendom af 6 Gaarde og 1 Garsede ¹²⁾ i denne By ikke udgjorde dens hele Storrelse: Saa er det dog vist, at Byen først længe efter hævedes til Kjøbsteders Rang. At det med Frederik den Andens Beslutning om at lægge en Kjøbsted for Slottet ikke er blevet ved de blotte Brevudkast (s. Bilag, No. 3. 4), kan sluttes af Expeditionen i Geheime-Archivets Register paa alle Landene, No. 10, fol. 252. Men hvorvidt Planen er kommen til Udførelse, behøver nærmere Oplysning. Ugrundet er Pontoppidans Beretning fra 1764 ¹³⁾, at Landsbyen Hillerød for 200 Aar siden blev omstiftet til en Kjøb-

---

beroe paa Godheden af det Sand, den indeholder. Ingen Levninger ere, saavidt bekjendt, fundne i den snart bortgravede Bakke.

- 8) For Anvendelsen af J. F. W. Schlegels Bemærkning om Betingelsen for Erkjendelsen af en By i ældre Tider som Kjøbsted — "Om de gamle Danskes Retssædvaner og Autonomie" i Vid. Selsk. Philos. og hist. Aft. 3die D. 1827, S. 175, — er ved Hillerød ingen Muelighed.
- 9) Udgaven 1582, fol. LX. a.
- 10) H. Knudsen: Danmark i Middelalderen, I, 1834, S. 41.
- 11) Det er mig ubekjendt, paa hvilke Grunde Danske Atlas VI, 62 henlægger det gamle Hillerød paa den Plads, der nu kaldes "Bakken." E. Boesen gjentager i Herluf Trolles Levnet 1780 denne Yttring S. 52. Knudsen bestemmer l. c. 41. 42 Intet derom. Snarere har Ølskjøbs Beliggenhed nærmet sig "Bakkens": I Hillerød anlagdes Christian den Fjerdes Skole; om Steenbroen mellem Slottet og Hillerød er Talen i Frederik den Tredies Brev af 11te Januar 1649 i Sjæll. Tegn. No. XXXI, fol. 50. o. s. v.
- 12) Knudsen, l. c. S. 42.
- 13) Danske Atl. 2, S. 313.

sted. De Privilegier, Byen den 4de April 1606¹⁴⁾ erholdt af Christian den Fjerde, confirmerede af Frederik den Tredie under 10de Juni 1661, vare endnu ei Kjøbsted-Rettigheder: Paa Kjøbsted-Fortegnelsen af 22de August 1580¹⁵⁾ findes Hillerød ikke; 1646 regnedes Byen endnu "ikke for nogen Kjøbsted"¹⁶⁾, og det samme gjentages endnu 1654¹⁷⁾ o. s. v. Betingelserne for en latinsk Skoles Tilværelse — vi tage Ordet i en ei meget streng Betydning, men om alle saadanne, i hvilke der ogsaa af Iffe-Studerende "lærtes Latin i det Mindste til et Ave Maria og Pater noster", — nemlig Beliggenheden ved et Kloster eller ved en Domkirke, eller dog i en betydelig By, savnedes altsaa i det lille Hillerød. Biskop tiltog Byen snart, da Frederik den Anden holdt Hof paa Slottet: Altsaa rede 1563 sammentraadte saaledes et Interessentskab til Anskaffelse af Liigklæder, Liighøre o. s. v., og "kun 16" maatte udgjøre Interessentskabet¹⁸⁾. Et Brev af Frederik den Anden under 6te Mai 1585¹⁹⁾ viser ogsaa, at endeel Mennesker strømmede til formedelst Hoffets Nærhed; men hvad Knudsen²⁰⁾ bemærker, at Hillerød "sildig blev et Sogn", det sees ogsaa af samme Brev, der byder, at De i Hillerød eller i Ølskjøpping, der ei ere Kongens eller Slottets Tjenere, skulle søge Herluff eller Thierreby Sognkirke, "hvilken huer er beleyligt, Och Iche at skulde mue søge Slogkircken". Byen havde altsaa endnu ingen Kirke; og denne fik den først under Christian den Fjerde²¹⁾, i hvilket Aar, er maaskee vanskeligt at sige; men "den gamle Kirke", i hvilken efter P. Wendtsens Vidnesbyrd i Danske Atlas²²⁾ endnu 1617 holdtes Gudstjeneste, og hvis Kiste eller Fattiges-Blok af den nedenfor S. 15 nævnte Almisse-Bog i Aaret 1617 sees at have været hensat

14) Ei 1608, (som det hedder i Danske Atl. 6, S. 63 og i Rasbeks: Frederiksborg Slots Beskrivelse, 1832, S. 15), s. Sjæll. Register, No. 25, fol. 163.

15) Danske Magazin, 4, S. 224.

16) A. Bernths: Danmarks og Norges Fructbare Herlighed. 1646, S. 23.

17) S. L. Wolfs Encomion regni Daniae, 1654, S. 514.

18) Ifølge Efterretning i "Hillerød Kjøbsted Interessenters Liigklæde Bog" fra 1735 (efter den oprindelige Protokol fra 1563, der tabtes ved Branden i Frederiksborg 29de April 1733) hos Slotspræsten i Frederiksborg.

19) Sjæll. Regist. No. 12, fol. 404.

20) l. c. S. 29.

21) Resens Atlas Ms. l. c. p. 284.

22) 6, S. 65.

ved Slottet, har alene kunnet benævnes saaledes i Sammenligning med en nyere, der efter Pontoppidans Vidnesbyrd ²³⁾ siges at have staaet to Aar. Denne sidste Kirke nedblæste i en stærk Storm 1624 ²⁴⁾. En midlertidig Kirke indrettedes i Stalden ved Slottet, og 1630 aabnede Christian den Fjerde Slotskirken selv for Hillerøds Menighed. Opførelsen af en Kirke i Byen selv har, uagtet samme har været bestemt, siden ei fundet Sted. ²⁵⁾ I visse Tidsrum har Skolens store Læseværelse tjent Byen til Kirke ²⁶⁾; i de sidste Aar for Kronings-Høitideligheden d. 31te Juli 1815, holdtes Gudstjenesten i Rosen paa Slottet, efter 1815 atter, som ellers, i Slotskirken, der ogsaa efter Borttagelsen af Indretningen til hiin Festslighed siden 1833 i sin hele Storhed og Skjønhed har staaet aaben for Slotstets og Byens Menighed. Langt tilbage i Tiden vare Grændserne af det store ²⁷⁾ Tjæreby Sogn blevene indstrænkede, og ved Frederik den Andens Brev af 4de Novbr. 1655 ²⁸⁾ var Herlov Kald efter Præsten Suenningss Død lagt som Anner til Slotspræste-Embedet ved Frederiksborg.

Saae ufuldstændig synes Hillerødsholms Historie for bestandig at maatte blive. De faae Data hos Knudsen indtil Herluf Trolles Tid ²⁹⁾ antyde dette tilstrækkelig. Hillerødsholm var blevet en Eiendom i Gøyrnes Familie, og Trolle fik ved sit Ægteskab med Birgitte Gøye denne Gaard ³⁰⁾ og maastee ogsaa Græsegaard ³¹⁾. Fra Martini Tid 1544 ³²⁾ til 1560 byggede og boede det herlige Par paa Hillerødsholm; da sluttedes det bekjendte Magestifte, den 1 Juli 1560. Man antager, at Trolle nødig forlod Hillerødsholm, idet han gav efter for Kongens Dnske ³³⁾. Endnu i Aaret 1562 see vi ham syse paa Holmen

23) Efter Beretning af H. Gerner, — D. Atl. 2, 314.

24) Ifølge "Hillerød Kirkegaards Regnskaber fra 9 May 1624 til 6 Febr. 1678," — Protokol i Frederiksborg Amtsskiv. Karstallet 1627 hos Pontoppidan, D. Atl. 2, 314; og i Refens Atl. Ms p. 284, er urigtigt.

25) S. Frederik den Andens Brev af 28 Febr. 1655. Sjæll. Tegn. No. XXXIII, fol. 230.

26) S. Bilag No. 14. 15. 18.

27) Knudsen, l. c. S. 29. f.

28) Sjæll. Regist. No. 23, fol. 708.

29) Knudsen, S. 39. 40.

30) Boesen l. c. S. 52. Melchior om Herlufsholm, S. 59.

31) Danfke Magazin, 2, S. 32. Sjg. Boesen S. 52. 53.

32) Boesen, S. 47.

33) J. Møller, l. c. S. 247.

for at indrette Alt til sin Konge³⁴⁾, og endnu staae de to runde Taarne med Aarstallet 1562 og Kongens Valgsprog. Snart — den 23 Mai 1565 — stiftede Herluf paa sit nye Ridderstæde Herlufsholms berømte Skole. Og skal han deri antages at have havt nogle tydske Skoler til Monster³⁵⁾, da hengiver Man sig let med J. Møller³⁶⁾ og P. Bendtsen³⁷⁾ til den Tanke, at det var Trolles Forbilleder, der svævede Kongen for Nie, da han paa sin Borg stiftede en Skole for boglige Kunster, forbunden med et Communitet. Grunden til denne Stiftelse lagdes ved Kongens Fundats af 24 April 1568, der findes aftrykt i Bilaget No. 1³⁸⁾.

Af Sagnet aldeles forsvunden og af de historiske Samlere³⁹⁾ kun flygtig berørt var denne Skole, ubekjendt selv dens Fundats, indtil P. Bendtsen 1822 lod den trykke⁴⁰⁾. Ifte 17 Aar⁴¹⁾ stod Skolen ved Magt, og fra dens Virksomhed ere saare faae Minder nedbevarede til vore Dage. At den blev Moder til Skolen i Soroe, var det eneste Tilforladelige, der om den hidindtil var blevet udhævet. Som dens Rectorer angiver A. Thura⁴²⁾:-

- 1) Mag. Frants Nielsen ("Franciscus Nicolai"), siden Lector i Theologien, Canik og Præst ved Noeskilde Domkirke, ifølge hans Gravskrift i Domskirken, der ogsaa mælder hans Død 1603.
- 2) Mag. Søren ("Severinus")..... siden Præst i Østykke i Sjælland.
- 3) Mag. Morten ("Martinus")..... siden Præst i Karlebo, derpaa til Nicolai Kirke i Kjøbenhavn.

34) Ifølge Brev fra Trolle til Kongen af 27 Febr. 1562; Originalen i Geh. Arch. Samlingen "Frederiksborg Slot."

35) Niels Hemmingsøns Ligeprædiken over H. Trolle, 1565, S. C. v.

36) I. c. S. 286.

37) Hist. Eft. S. 6.

38) Det urigtige Datum hos Tauber i (Udsigt over Sorøe Academies Forfatning o. s. v. 1827, S. 10): "25 April 1560" er indkommet fra Nyerup I. c. 3 D. 1 Bind, S. 31 og her kun tildeels foranlediget af Wolf I. c. S. 534. — Magestiftsbrevet er først af 1 Juli 1560.

39) Wolf, S. 534. — Thura, Idea etc. p. 42. 43. og Valvæ etc. p. 94-96. — Hofman, VII, S. 167. 169. flg. 556. f. — Nyerup, 3, 1. S. 31. 32. — Møller, S. 286. ff.

40) Hist. Eft. S. 6-11. Stg. J. Møller I. c. S. 287, Anm.

41) Jeg veed ikke, med hvilken Grund Møller I. c. 287 indskrænker dens Varighed til 10 Aar.

42) Idea etc. p. 43.

4) Mag. Bertel Lambertsen ("Bartolus Lamberti").

Uden Forandring anføres Disje ogsaa Pag. 95. 96. i samme Forfatters bekjendte Haandskrift paa Universitets-Bibliotheket: Valvæ scholarum Danici regni apertæ, der fortsætter Skolernes Historie til 1738.

Hvad Frants Nielsen angaaer, da har Efterretningen sin Rigtighed; Anførelsen af de tre øvrige er derimod grundet paa en Feiltagelse, som Rector P. Wendtsen i Danske Atlas 6, S. 65 sees at have bemærket. Og naar de tre Mænd af Thura nævnes "teste vetusto quodam Ms"⁴³⁾, da troer jeg at have fundet Kilden til Feiltagelsen, men tillige til dens Rettelse, i en Protokol ved Slotspræste-Embedet i Frederiksborg: "Fridricsborg Almøsse Bog," der begynder med 1617 og sluttet med 1686. Af denne Protokol sees, at der i Hillerød i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede har været en Dreng- og Pige-Skole, i hvilken ved Underviisningen ogsaa brugtes latinske Bøger, saasom: Brevis Nomenclator H. Junii; P. Grammat. Phil. cum Prosod.; Epit. Catecheseos Witteberg.; Euangel. et Epist.; Sententiæ P. Mimi; Epit. Phrasium A. Manutii, o. s. v. Som Skolemestere ved denne Skole, der efter 1630 kaldes "den lidle," forekomme

1617-1619 . . . . . Søren Jensen ("Skolemester og Degn");

1619 . . . . . Morten Marcusen;

1620-1626 . . . . . Bertell Lambertsen.

1627-1633 . . . . . Niels Sjørgensen, der ved Paaske 1633 blev Præst til Qvistofte i Skaane.

Følgen af Navnene paa disse Mænd, af hvilke den sidste, "Nicolaus Georgii," hos A. Thura⁴⁴⁾, anføres som den første Rector ved den af Christian den Fjerde stiftede Skole, viser allerede tilstrækkelig Sammenhængen ved Feiltagelsen. Og al Tvivl hæves ved følgende paa Documenter grundede

Liste over Rectorerne ved Frederik den Andens Skole.

1) Mag. Frants Nielsen. Temmelig rigelige og meget hødrende ere Efterretningerne om denne Mand. Vi finde ham som Skolens Rector i dens første

43) l. c.

44) l. c. De samme 4 Mænd findes forresten ogsaa i Resens Atl. Ms. p. 286.

Nar: Ved Brev til Peder Ore af 19 August 1568 understøtter Kongen ham til hans Magister-Promotion⁴⁵⁾; et Brev af 2 Octbr. s. A. ⁴⁶⁾ lover ham efter 3 Aars troe Tjeneste det første ledigblivende Kanikedom ved Koeskilde Domkirke; et følgende af 17 Juli 1569⁴⁷⁾ tilsiger ham et saadant, der er blevet ledigt, og byder, at han, naar han ikke længer er Skolemester, skal residere ved Domkirken, holde sin Residents ved god Hævd og de tilliggende Bønder ved Lov, Skjel og Ret. Da han endnu 1572 ikke har faaet Kanikedommet, tillægger Kongen ved sit Brev af 26 Octbr. ⁴⁸⁾ ham, indtil hiint Lofte er gaaet i Opfyldelse, 2 Læster Korn aarlig af sin Gaard i Koeskilde. Ved Kongens Brev af 4 Sept. 1573⁴⁹⁾ finde vi Skolemanden kaldet til Slotspræst ved Kirken paa Frederiksborg Slot; foruden Gaarden Fjeldkindstrup som Præstegaard tillægges ham betydelige Indtægter og Benaadninger, og efterat Kongens Brev af 8 Januar 1574⁵⁰⁾ har kaldet Severin Grønbeil til Slotspræst paa Frederiksborg, meddeler et andet af 21 Marts s. A. ⁵¹⁾ Frants Nielsen, — der "nu en thiid lang haffuer ladett Siig bruge for en gudhordh thienner her paa Slottid Saa Och saa vdi Skolen for en Skolemester, och Optucht og Lerdt Wngdommen, Och Siig vdi Samme kald vdi viii aar vdi Alle maader throligen fiteligen och wel sticd och forholdit, Som en gudhordh thienner Egner och bør att giore," — Tilladelse til nu, da Sygdom og Diensvaghed hindrer ham i at forestaae sit Kald længer, at boe i Koeskilde, o. s. v. Et Blik ind i denne af Kongen med saadant Vidnesbyrd hædrede Mandes Skole- og Huus-Liv aabnes os maastee ogsaa ved Angivelsen af 2 Haandskrifter i Zvergiusses Bog- og Manuscript-Katalog S. 129: "Officia conjugum in nuptias M. Francisci Nicolai et Marinæ Jacobi à juventute Schol. arcis Friderici-burg." og: "Ps. XLV Carmine redditus et dedicatus Sponso M. Fran-

45) Geh. Arch. Regn. p. all. Land. No. X, fol. 158.

46) Geh. Arch. Register p. all. Land. No. 10, fol. 220.

47) Sfd. fol. 251.

48) Udkast i Geh. Arch. — Danste Canc. Sjæll. Regist. No. 11, fol. 32.

49) Sjæll. Regist. No. 11, fol. 58.

50) Sfd. fol. 86.

51) Sfd. fol. 110.

cisco Nicolai a P. J. R.” Og vi bør vel ikke forlade denne Mand uden at kaste et Blik paa hans Gravminde i Roeskilde⁵²⁾:

”Clarissimi Viri

Mag. Francisci Nicolai

Alburgensis

S. S. Theol. Lect. et Eccl. hujus⁵³⁾ Pastoris, qui obiit 6 Octbr. 1663⁵⁴⁾

Francisci hic recubant venerandi viscera, Lector

Divini Verbi ac buccina sancta fuit.

Inclyta Rectorem hunc Schola Fridrichsburgica primum

Vidit et ipsa Roës-kildia Canonicum.

Christum, sacra, necem, coluit, docuit, superavit

Justa, alacri, stabili, mente, labore, fide.

Ergo inter superos nunc gaudia mille capessit,

Ista legens simili sorte fruare, vide.”

- 2) Mag. Peder Hansen Riiber. Ved Frederik den Andens Brev af 24 Marts 1573⁵⁵⁾ blev han kaldet til Skolemester. Angivelsen af Vilkaarene ved hans Stilling stemmer med Fundatsen og nævner Underholdning med Øl og Mad, en god ”Engelst Kledning och xx Enkind Daller,” samt efter 3 Aars trolige Embede et Kanikedom i Roeskilde eller Ribe.
- 3) Anders Weylle, kaldet ved Frederik den Andens Brev af 18 Mai 1578⁵⁶⁾, synes at have været den Forannævntes Eftermand. Hvem denne A. Weylle var, hvorlænge han bestyrede Embedet, om han inden Skolens Nedlæggelse har havt nogen Eftermand, — disse og flere Spørgsmaal maa jeg lade ubesvarede. Vi saae ovenfor, at J. Møller kun vilde give Skolen en Varighed af 10 Aar.

Hvad Skolens Overbestyrelse angaaer, da viser Fundatsen, hvilken Andeel

52) Pontopp. Marm. Dan. II. Appendix. p. 281.

53) I Roeskilde.

54) Skal være 1603.

55) Udkast i Geh. Arch. — Danske Canc. Sjæll. Reg. No. 11, fol. 43.

56) Sjæll. Reg. No. 11, fol. 373.

i samme Der var tillagt Leensmanden samt Kongens Hof- og Slots-Prædikant. I det os her vedkommende Tidrum vare Leensmændene:

- 1) Søren Munk, 1565. Han døde 1578 (Sjæll. Reg. No. 11 fol. 337).
- 2) Johan Taube. Han blev Leensmand den 20 Mai 1578 (Sftd. fol. 375).
- 3) Joachim Leist. 1586.

Hofprædikanterne vare:

- 1) Niels Nielsen Golding, 1559-1578 (Zwerg. Sj. Cl. S. 472 ff. Pontopp. Marmora Dan. 1, 27).
- 2) Christopher Hieronymus Knopf, 1567-1611 (Zwerg. S. 479 ff.). Af et kongeligt Brev af 6 Febr. 1576⁵⁷⁾ sees, at han af Koeskilde Capitel da var kaldet til at være Cantor i Koeskilde (Sjg. Marm. Dan. 1, 33).

Om Ingen af dem har jeg med Hensyn til deres Forhold til Skolen fundet noget Markeligt, der fortjente at fremhæves.

Af Dem, der ere udgangne fra denne Skole, kan jeg alene nævne den be- kjendte Jonas Jacobsen med Tilnavnet Venusinus, en Søn af en Præst i Lands- krone. I et Brev, dateret "die Urbani an. 1579"⁵⁸⁾, anbefaler David Chy- traeus denne unge Mand til Frederik den Andens Understøttelse⁵⁹⁾. Kongen bevilgede ved Skrivelse af 2 Juni 1579⁶⁰⁾ den unge⁶¹⁾ Venusinus 100 gamle Daler aarlig "til hielp att Studere m̄ vden Riiget." Fra hans Bequemhed til efter de 6 Aars Forløb at studere paa et fremmedt Universitet er det vel usikkert at slutte til Udstrækningen af den Underviisning, der gaves i Skolen; men det Antagende⁶²⁾, at Læretiden kun synes beregnet paa de første Elementer, er ei heller sikkert. Fundatsens ubestemte Udtryk i § 13 erholder vel ikke heller nogen ganske paalidelig Udtydning i Chytraeus's Ord: "in aliis *Academiis*."

57) Sftd. fol. 195.

58) Gelehrter Männer Briefe an die Könige von Dännemark — zum Druck befördert von A. Schumacher, 3 Th. 1759, S. 170.

59) Det hedder l. c. "Institutus est in schola R. M^{ti} V. Fridrichsburgensi Sexennium, et grata mente commemorat, promissum a R. M. V. illius Scholæ nominatim factum esse, eos, qui fundamenta studiorum fideliter ibi jecissent, prae caeteris liberalitate et munificentia R. M^{ti} V. in aliis *Academiis* sustentatum iri."

60) Sjæll. Regist. No. 12, fol. 24.

61) Karstallet "1550" i Nyerups Lit. Lex. S. 649 maa indeholde en Trykfeil.

62) Rasbek, Frederiksborg Slots Bestr. S. 19.

For Byen ved Slottet kan Skolen i oekonomisk Henseende ei paa samme Maade have været vigtig, som den sildigere stiftede: Paa Slottet stjærktes Disciplene Logis, Underholdning og Klædning.

Den sidste Bemærkning paapeger vel ogsaa en Urigtighed i A. Thuras Beretning, at Frederik den Anden overførte Skolens Indtagter til Sorø Skole⁶³). For den Beretning hos P. Bendtsen⁶⁴), at "Skolebygningen folgtes 1584," og at "Kenterne af hvad man fik for den, tillagdes Conrector i Helsingøer," er Kilben mig ubekjendt. Men neppe er denne sikker: I Documenterne fra hiin Tid skjælnes stedse klart nok mellem Udtrykkene "paa" og "for" Slottet Frederiksborg. Herluf Trolles Forbillede, men endnu mere Communitetets Indretning og Fundatsens egne Ord, lade neppe antage Andet, end, at Skolen var i de til Slottet hørende Bygninger.

At Frederik den Andens Skole paa Frederiksborg Slot er Moder til Skolen i Sorø, er allerede bemærket. Den gif saaledes ei bort uden heldige Spor⁶⁵), skjøndt den opløser sig med en Dissonans, der dog har det Mærkelige, at Interims-Fundatsen for Sorø af 17 April 1585, der, saavidt jeg veed, aldrig har været trykt, er en næsten ordlydende Gjentagelse af den frederiksborgske⁶⁶). Den

63) Idea etc. p. 42. "*reditus et privilegia A. 1588, ad Monasterium Soreuse transferebat*" [Frid. II]. — Ogsaa det angivne Aarstal er urigtigt. Begge Feil ere vel indkomne fra Rezensens Afl. S. 285.

64) l. c. S. 12.

65) Slg. J. Møller l. c. S. 289 f.

66) Naar Man læser denne (Bilag No. 1) med følgende Forandringer, kan den forøiske nu ogsaa anses for aftrykt:

§ 4. "Slothspredicant med" l. "Superintendenten wdj Siellands Stigtt och" —

§ 8. "rr," l. "rrr."

§ 10. "En Bonet," l. "Ett Bonnett."

§ 11. "Fadaburs — thou," l. "Quinden ther wdj Klosteritt thuo."

§ 12. "Sloß predicant," l. "Leensfmand ther Sammesteds och Superintendenten."

§ 14. "hoff och Slothprediger," l. "Leensfmanden och Superintendenten."

§ 15. "Dch skall Superintendenten her wdj Siellands Stigtt, som nu Er Eller her effther komendis worder, Karligen naar hand drager wdj Visitatz, Ogsaa besøge Samme Schole, Dch forfare baade om Scholemesterens, Hørins och Scholebornens leylichz, och Fremgang, wdj Vere, Dch om Aldthingest mz thennum tilbørlig forholdis, Dch therfom tha nogenn brost och feill wdj nogenn Deell befindis, Tha skall haund ther om giffue wor Leensfmand tilkiende, Eller och of thz lade wide. Siden wille wij o. f. v. [som Bilaget].

Livlighed, Munterhed og Nedsadenhed, der herskede hos Frederik den Anden, og hvori J. Møller⁶⁷⁾ finder en heldig Modvirkning imod en muellig opstaaende Bitterhed i Sindstemning, blev vistnok af Mange, der lyttede til Ordet: "Kongen er ikke hjemme," ilde benyttet og "medførte adskillige Ulemper"⁶⁸⁾. At ogsaa Skolen har følt Indvirkningen af den idelige Adspredelse og — det meget "Eghdstoll," der fast mere, end Behov gjordes, uden Kongens Vidende blev ført til Frederiksborg⁶⁹⁾, lægger Indledningen til Fundatsen paa Sorø Skole af 30 Mai 1586⁷⁰⁾ for Dagen i det bekjendte Sted, der hører herhid: "Vi Friderich den Anden — — — Gjøre alle vitterligt, at efter som Vi nogen Aar siden forleden, haver stiftet og funderet, paa Vort Slott Friderichsborg, en Trivial-Skole, hvorudi 30 Persohner med en Skolemester og Hører skulde have deres nødtørftige Underholdninge, efter som den Fundas, som Vii paa samme Skoole have ladet oprette, ydermere formelder og indeholder, og Vii siden ere komne udi Forfaring, hvorleedis med samme Skole-Børn meget forsømmes, saa de icke kunde holdes udi sliq Evang og Disciplin, og ei heller udi Lærdom og Optugtelse saa formeres og forfrennes som det sig bør, af den Aarsage at Vi selv idelligen holde Hoff paa forneste Vort Slott Friderichsborg, og de der daglig med gemeene Hof-Tjenere kunde have Omgiaengelse, hvoraf Ungdommen meget bliver forført og forkrænket. Da efterdi Vii for saadanne bevægelige og nødtørftige Aarsager skuld ere bleven til sinds, een besynderlig og bedre Kongelig Skole, paa et andet mere, beqvæmme og velbeleilig Sted, at fundere og oprætte, have vi udi den Hellig Trefoldigheds Navn, Gud Almægtigste til Vre — — — stiftet

"Thenne forne Ordning wille wij for en Guig Fundas och Skick her Samestedz, Effther som foruit staaer, For os och wore Efftherkommere, Konninger wdj Danmark, haffue holdit, Och skulle wor Leensmand, som nu Er Eller her Epther Kommendis worder ther sammesteds her Epther siig aldels haffue at Rette, och forholde.

Actum Kronneborg thend xvij Aprilis Aar 16 Mdlxxxv."

(Efter Sjællandste Register No. 12, fol. 399-401).

67) Vid. Selsk. Philos. og hist. Afh. 2, S. 320.

68) l. c.

69) S. Kongens Brev af Frederiksborg 22 April 1582 i Nye Danske Magazin 1, S. 79.

70) Den findes i Sjællandste Register No. 12, fol. 523-550. — Hofm. VII, S. 556-585, hvor Datum er 31 Mai.

og funderet — — — Gorse-Kloster — — — at skulle være og blive til ævig Tid een almindelig Trivial-Skole" ⁷¹⁾ o. s. v.

Det var saaledes, at Skolebørnenes glade Lunsen, der var udartet til Bildskab, maatte ophøre paa Borgen, i hvis Nærhed ⁷²⁾ imidlertid den 12 April 1677 Christian den Fjerde var kommen til Berden, der snart skulde give Borgen og Byen fornøjet Liv.

III.

Stiftelsen af Den anden latinke Skole.

En Række af Aar var gaaet hen, og Christian den Fjerde stod i den sildigere Manddomsalder. Den Plet, hvor han fødtes, havde modtaget Beviser paa hans Kjærlighed. Allerede i sin Unglingsalder ¹⁾ havde han reist den stolte Borg, der endnu staaer i sin fulde Kraft som Gjenstand for almindelig Beundring. Fra den var han ilet til mangen Heltebedrift; fra den havde han udøvet mangen "Kongedaad i Fredens Færd"; da besluttede han ogsaa i dens Nærhed at "bygge et Lærdoms-Tempel", hvor Ungdommen i Gudsfrøgt, gode Sæder, Lærdom og boglige Kunster kunde oplæres; thi "*Regna Firmat Pietas*". En Paapegen af en udvortes Anledning ²⁾ til denne Kongens Beslutning er vel umuelig, og al Sagen derefter ufornoden, hvor en tilstrækkelig Grund kan findes i hans "Christelige Betænkende". Fra Slottet selv udgik Kongeordet i Fundatsen

71) Efter Aftrykket hos Hofman.

72) Den Tornebusk, under hvilken han efter Sagnet fødtes, er for lange siden forsvunden; den Solm, paa hvilken den ved Slottet havde faaet sin Plads, er naaget Forandring endnu kjendelig.

1) Resen i Atlas Ms. p. 278. sætter Redrivelsen af det ældre Slot "circa annum 1603." Jeg veed ikke, om nogen Silbigere med større Bestemthed har angivet Tidspunctet for Begyndelsen af den nye Bygning.

2) At denne skulde findes i den tilfældige Mulct af 3000 Rdlr., som Holger Rosencrantz til Blimminge var dømt til at erlægge, er vel ogsaa snarere Pontoppidans Udtryk, end hans Mening, naar han i Annal. eccles. Dan. 3, 120. siger: "und da das Geld ad pios usus gegeben werden solte, entstand hieraus die erste Auleitung, eine Friedrichsburgische Schule zu stifften."

af 29de Marts 1630.³⁾ Det er denne Skole, hvis Historie Følgen af nærværende Arbejde skal være helliget. Som almindelig Bemærkning maa jeg her tilføie, at, naar det i Schaafs Revision og Fortsættelse af Hofmans Fundats-samling, 1ste D. 1832, S. 247. efter Omtalen af den ældre Skole hedder: "Som Fortsættelse af denne betragte vi den nuværende", og naar Kasbek i Frederiksborg Slots Beskrivelse 1832, S. 17. finder, at Skolens Forhold til Slottet "leder til at betragte den nuværende Skole som Fortsættelse af en lignende ældre", da er mig ingen Omstændighed bekjendt, der kunde begrunde Antagelsen af en historisk Sammenhæng mellem de omhandlede Skoler.

IV.

Skolebygningen.

Den af Christian den Fjerde stiftede Skoles Hovedbygning stod fra 1631 til 1834. Paa hvilke Grunde Nogle⁴⁾ have kunnet tvivle, om den var opført af Christian den Fjerde, eller antage den for en ældre Bygning, er mig ubekjendt. De Spor af en anden Indretning, som Rector P. Wendtsen⁵⁾ vil have fundet, kunde ligesaa gjerne have været Følger af sildigere Forandringer, og saadanne skulle nedenfor blive paaviste. Aldeles ugrundet vilde det være at antage Bygningen for den Gaard, der, som Kongen i Gjæld tilfalden, omtales i Fundatsen, ikke blot med Hensyn til denne Gaards ubetydelige Pris, men ifølge det udtrykkelige Vidnesbyrd efter de gamle Regnskabsbøger: "Ao. 1630: gav Maj. en gaard udi Hillerød til skolen, andtaget udi giæld efter Lennert

3) At Ingen nu, da Original-Fundatsen ei mere er til, af vedkommende Register-Protokol i Danske Cancellies Archiv, eller af en samtidig Aarbog over Christian den Fjerdes Regiering, Ms. in fol. 874. i den gamle Kongelige Samling paa det Kongelige Bibliothek, skal foranlediges til at anfætte Datum til den 31te Marts, maa jeg bemærke, at det ovenfor angivne Datum er det rigtige baade ifølge alle Anførelser i Skolens ældre Documenter, og ifølge Original-Concepten blandt Sjællandske aabne Breve for 1630 i Danske Cancellies Archiv, efter hvilken Bilaget No. 2 er aftrykt med Udsjeldelse, hvor den var beskadiget, efter Afskrifter i Skolens Archiv; og jeg behøvede ei at tilføie et Vidnesbyrd af mig som den Sidste, der har — i Foraaret 1831 — seet Originalen. Denne gjemtes i Skolens lukte Kasse.

4) Hofm. VII, 167. — Rector P. Wendtsen i Danske Atl. 6, 66.

5) l. c.

Kock, og siden soldt til hands eftermand Melchior Lennertsen, opværdter i den Nye Dyrehave her for Friderichsborg for j^c Specie daler, og rendten er med — vj dlr. erlagt til Paaske 1631⁶⁾. Den kan altsaa ei engang have tjent til Grundvold for den nye Skolebygning.⁷⁾ Men at Bygningen er fra Grunden af fremstaaet paa Christian den Fjerdes Bud, derom kan vel ingen Tvivl være ifølge Ordene i Fundatsen: ”— en skolle — som wij med ded første — Achter at lade Opbygge”. Dertil passer Anbringelsen af det danske Vaaben med Kongens Navn (C4) og Aarstallet 1631⁸⁾; dertil passer Tiden af et Par Aar, der i de Dage vel kunde medgaae under Opførelsen af en saadan — ny — Bygning og dens Henstand, inden den toges til Beboelse. Thi først ved Michelsdag 1633 fandt dens Indvielse Sted⁹⁾; og at dette ei var steet af Mangel paa Disciple, af hvilke vistnok endeel ventedes og kom fra langt borte liggende Steder, sees af disses Antal, der ved Juul 1633 beløb sig til 25,¹⁰⁾ blandt hvilke de Fleste sikkert vare fra Eggen selv.

Et Billede af Skolen fra hiin Tid gives neppe. Men af de dette Hefte vedføjede Tegninger vil den første, der viser Bygningens Udseende og Indretning, som den var indtil 1806, give en temmelig tro Forestilling om den. Henstille vi os for Bygningen, der efter Længden meest ligger i Øst og Vest, behøve vi kun at tænke os følgende Forandringer i dens Facade, for hvis rigtige Angivelse en Protokol med dens Bygnings-Regnskab 1673—1782¹¹⁾ er Borgen: Indgangsdøren var indtil 1713 anbragt eet Fag længer fra den vestlige Ende; Vindueskarmene, i det Mindste i anden Etage med Buer, vare afdeelte til fire Kammer, de smaae Ruder lagte i Bly; og et Stakitværk, gammelt nok til, at et nyt maatte reises 1683, løb — indtil 1703 — hen under

6) Lid.

7) Formodning hos Raabek l. c. S. 16.

8) Dette i Sandsteen udhugne Vaaben, der forhen havde sin Plads over Porten og ved Skolens Brand kun lidet blev beskadiget, er nu, restaureret, anbragt over Skolens Hovedtrappe inde i Bygningen.

9) Frid. Almysse Bog ad ann. 1633.

10) l. c.

11) Den fandtes og kom i Skolens Archiv i Aaret 1834.

Winduerne. Med en Længde af 59, en Høide indtil Tagstjægget af 12 Alen, havde Bygningen — de $26\frac{1}{2}$ Tomme tykke Mure iberegne, — kun en Dybde af 13 Al. 18 Tom. Steilt reiste Taget sig, og i hver af de høie Gavle var et Værelse med 2 Fag Winduer indrettet. Mod Westen eiede Skolen en liden aabenliggende Grund; Eiendomsrettigheden var forglemt, indtil nogle Documenter, der hjemlede samme, i Mai 1834 fandtes blandt de S. 8. nævnte Papirer, og, af mig tilstillede Skolens Forstanderskab, foranledigede Tilkjøbet af et noget større Rum. Nedrivelsen af et Huus under den sidste Brand lettede ogsaa Anstiftelsen af en Grund ved den østlige Ende af Bygningen¹²⁾, og den nye Skolebygning ligger nu frit mod alle Sider, udvidet med 5 Alen i Længden og 4 i Dybden, saa at — tilligemed Kjælderens Mure — kun Grundvolden mod Gaden udgjør Levningerne af den gamle Bygning.

Vi kaste Blikket ind i det Indre af Bygningen: Uforandret syntes den store Skolestue i den vestlige Ende at have bevaret sin oprindelige Form; Den Indtrædende havde til venstre Bænke, til høire 3die Lectie, hver med en stor høisrygget grønmalet Træstol for Hørerne. To Trin førte op i Nesterlectien, der ene ved et Trælværk var adskilt fra de tvende andre; ved Dgangen dertil havde Man ligesom sig det store Katheder, hvis 2 Døre aabnede Udgangen til Skolens Landkort o. s. v.; til venstre stod — i det Mindste fra 1731 af¹³⁾ — den store Kaffelovn. Under Loftet løb de hvidtede Bjælker hen i ringe Afstand fra hverandre, understøttede til at bære den paahvilende Skorsteen og Skille- rumsmurene i anden Etage ved 2 lange rødmaalede Træer af et sværere Slags,

12) Saadant Tilkjøb var allerede, efter at en Ildsvaade den 27de Mai 1788 fra denne Side havde naaet Skolen, i en Skrivelse fra Rector P. Bendtsen til Scholarcherne af 9de Juni s. A. blevet foreslaaet; men Kjøbet kom ikke i Stand.

13) Uden Kaffelovn havde Skolestuen været fra 1689 af, rimeligvijs ogsaa, som i andre eller alle gamle Skoler, i en tidligere Periode. Fundatsen tillægges ogsaa vel Skolemesteren og Hørerne, men ei Skolen, noget Brændsels-Deputat. Efter mange Forandringer i dettes Størrelse (hvorum i et følgende Afsnit) blev denne i Aaret 1765 for Rector (indtil 1806 ogsaa for Hørerne) og Skolen fastsat til 27 Favne Brænde og 111 Læs Tørv. Hvad der fra Skolens Opvarmning kunde blive tilovers, var Rectors, og først en Skrivelse fra den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler af 11te Febr. 1831 gjorde Afskillelse mellem Brændslet til Skolen og til Rectoratet og tillagde Rector af det nævnte Quantum "omtrent 13 Favne Brænde og 61 Læs Tørv". Nye Bestemmelser efter Erfaring i det nye Locale sees imøde.

hvis ene Ende laae ind i Gavlmuren, medens den anden ved Siderne af Døren, saavelsom Midten, bares af lignende Støtter. Denne Etue var, ligesom lignende i andre Skoler, fælles Læseværelse for alle Klasser; og der behøvedes vist ei Fortidens hyppige Disciplinar-Scener for at gjøre Skolestuen til et tumselfuldt Opholdssted, hvor Man, som Rector P. Bendtsen i et Brev af 11te August 1775 (i det Kongelige Confessionariats Archiv) i Anledning af Skoleforordningen 11te Mai 1775, § 53, siger, at man maatte "ligesom kappes indbyrdes om at kunde overraabe hinanden."

Den østlige Deel af Bygningen var bestemt til Rectors Bolig, og modtog neppe mange Forandringer i den oprindelige Indretning.

Disse synes derimod i større Grad at have fundet Sted i anden Etage, og det er nu ei mueligt at afgjøre, hvor Meget af denne der var indrommet til Hørerens, hvor Meget til "Bornenes" Kamre, eller hvorledes disse, blandt hvilke "Vinterkammeret" med 2 lange Bænke, vare indrettede. Den hyppige Anbringelse af Lister under Loftene antyder, at ingen Gipsning afholdt det faldende Støv, og Gulvene finde vi overalt lagte af Steen, — i Skolestuen sikkert endnu længe efter 1726.

En ikke ubetydelig Forandring er der foretaget med Trapperne: En Vindeltrappe, som forekommer i Aaret 1719, synes — i Aaret 1736 — at have gjort Plads for den Indretning, som Tegningen viser; og et gammelt "Trappehuus" tæt inden for Porten har endnu efter 1736 dannet en Communication fra Gaarden til anden Etage. I Muren sees her, ligesom efter Branden tydeligst indvendig, saaledes ogsaa udvendig i Muren af den brede Pille mellem det sidste Vindue og Gavlen Spor af en smal Dør; og dette er vel netop eet af de Spor til en forandret Indretning, som Rector P. Bendtsen i Danske Atlas 6, 66, vilde antage for Levning fra en Periode i Bygningens Tilværelse, der skulde være gaaet forud for dens Indretning til Skole. I dette Trappehuus finde vi maaskee ogsaa en Grund til den Forestilling af en Udbygning mod Gaarden; som Man kunde troe at finde antydet i Resens kobberstukne Atlas fra 1677, isald Man vilde tiltroe Tegningen af Frederiksborg en saadan Noiagtighed i det Enkelte.

Skolens Reform i Aaret 1806 medførte ogsaa Forandring i dens Bygning. Medens hele Stue-Etagen og de to Gavlkamre kom til at udgjøre Rector-Boligen, indrettedes anden Etage til de 4 Klasseværelser og til Bibliotheket. Ombygningen udførtes under Prof. Meyns Bestyrelse for en Sum af 3119 Rdlr. 85 Sk., der blev udredet af Skolens Fonds. (S. Engelstöfts Univ. og Skole-Annal. 1806, I, 270.) Under 26de Juli 1823 tillod den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, at det Værelse, der laa Bibliotheket nærmest, indrettedes til Studerekammer for Rector, og da afdeeltes det næstøverste Værelse i den østlige Ende ved en Brædevæg til 2 Klasser. Pl. II. viser den angivne Indretning af Bygningen.

Uden andre Forandringer, end at et Brædestuur, da Gymnastik-Underviisningen 1832 indførtes i Skolen, var blevet opført op mod Hovedbygningen i Gaarden til høire Side af Indgangsdøren, stod saaledes Bygningen, i det Væsentlige Christian den Fjerdes, da Luerne i Natten til den 11te Mai 1834 væltede sig imod den, tiltintetgjorde den, men paa denne Kant standsede inden dens høie og stærke Mure.

Den Kongelige Naade aabnede fra den 2den Juni 1834 Slottets Værelser for Skoleungdommen, hvis Tal formedelt Brandens Følger betydelig var sjunket. Fra October s. A. benyttede Skolen et leiet Locale i Byen. Ode og sørgelig laa den gamle Skole i Ruiner; i Foraaret 1835 forsvandt disse. Og nu staaer den nye Bygning, udstyret med kongelig Gavnildhed, udført af Etatsraad Koch. Dens Skjønhed og Hensigtsmæssighed viser Pl. III. Fra den 19de April 1836 har Skoleunderviisningen fundet Sted i dens Sale. Nærmere Efterretninger om den og de tilhørende Bygninger vil eet af de følgende Hefter indeholde.

V.

Skolens Overbestyrelse.

Skolens Overbestyrelse har 2 Perioder. I den første, fra Stiftelsen til 1809, stod Skolen ifølge Fundatsen under et saakaldet Scholarchat, hvis Medlemmer

vare: Leensmanden eller — siden — Amtmanden paa Frederiksborg, den kongelige Confessionarius og Slotspræsten paa Frederiksborg. Omfanget af deres Myndighed, de Forandringer, som ere foregaaede i Delingen af deres Forretninger, de enkelte Scholarchers Fortjenester, — vil et følgende Hefte berøre, medens det nærværende kun skal anføre deres Navne og Embedstid.

A. Leensmænd og Amtmænd paa Frederiksborg.

1. 1627. Frederik Urne.
2. 1641. Hans Ulrich Gyldeleve.
3. 1645. Arner van der Kula.
4. 1648. Otto Powisch.
5. 1670. Helmuth Otto von Winterfeld.
6. 1680. Joachim Christopher Bülow.
7. 1690. Eggert Christopher Knuth.
8. 1698. Johan Otto de Rabe.
9. 1717. Valentin Ernst von Eichsted.
10. 1718. Friderich von Gram.
11. 1741. Friderich Carl von Gram.
12. 1771. Henrich von Levehow.
13. 1805. Hans Nicolai Arctander.

B. Kongelige Hofprædikanter og Confessionarii.

1. 1627. Christen Jensen.
2. 1635. Peder Winstrup.
3. 1638. Jacob Madsen.
4. 1645. Ole Bind.
5. 1647. Lauris Jacobsen Hindsholm.
6. 1651. Hans Didrichsen Bartscher.
7. 1660. Erich Mogensen Grawe.
8. 1667. Thorild Thuesen.
9. 1668. Hans Sørensen Leth.

10. 1688. Peter Jespersen.
11. 1714. Christian Lemvig.
12. 1725. Søren Jacobsen Lintrup.
13. 1731. Johan Frøwen.
14. 1736. Johannes Bartholomæus Bluhme.
15. 1754. Frederik Pedersen Dvigt.
16. 1778. Christian Bastholm.
17. 1800. Nicolai Edinger Valle.

Af de Kongelige Hofprædikanter findes de her anførte at have deeltaget som Scholarcher i Skolens Overbestyrelse. I det Enkelte kan Listen modtage Berigtigelser, f. Ex. med Hensyn til de Mellemrum, da ingen Confessionarius har været; o. s. v.

C. Slotspræster og Sognepræster i Frederiksborg.

En fuldstændig Liste over Præsterne i Frederiksborg, siden Byen blev et Sogn, findes, saavidt mig er bekjendt, ikke; saa meget mere vil det være undskyldeligt, at jeg i følgende Liste gaaer noget udenfor Scholarchatets og Skolens Tid og hidfatter Navnene paa alle de Præster i Frederiksborg, som jeg — især for den tidligere Tid til 1670 i den S. 15 nævnte Almisse-Bog — har fundet angivne:

1. M. Christianus Stobæus, fra 1... til 1602, da han kaldtes til Narhuus, hvor han døde 1621.
2. D. Petrus Magni Thrane, fra 17 Decbr. 1602 til....; døde i Frederiksborg.
3. M. Cunradus Georgii Qvist.
4. D. Petrus Skelderop, fra 160. til 160., da han kaldtes til Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn.
5. M. Christianus Noviomagus, fra 160. til 16..; døde i Frederiksborg.
6. M. Andreas Christiani Arrhboe, fra 161. til 1616. Om denne som Digter berømte Mand s. Myerups Lit. Lex. o. s. v.
7. M. Fridericus Andreas Klyne, en Ripenser (s. ogsaa Thorups Bland.

Eft. om Ribe Cathedralst. 1824, S. 50), fra 3 August 1617 til April 1622, da han kaldtes til Bindinge (= Sjurendal, Knudsen l. c. S. 7).

8. M. Martinus Matthæus (Madsen), fra 14de April 1622 til 11te Febr. 1624, da han blev Hofpræst. Han førte Tilnavnet Lejel (Lælius). S. Nyerup. Slg. Zwerg, S. 552 = 558.
  9. M. Lileman Willahsen, fra 12te Febr. 1624 til 25de Novbr. 1645, da han døde.
  10. M. Johannes Huswig, fra 1645 til 1670, da han døde.
  11. M. Ole Eriksen Dorn, fra 1670 til 1695.
  12. Mag. Peder Lange, fra 1695 til Juni 1711, da han forflyttedes.
  13. Anders Hof, fra 1711 til 1719. S. Nyerups Lit. Lex.
  14. Mag. Peder Hersleb, fra 1719—1726. S. Nyerup. Slg. Zwerg, S. 381-396.
  15. Isaac Grundtwig, fra 1726 til 1734. (S. E. Pontoppidans Levnet i J. Møllers Minemosehne, 4de Bind).
  16. Erich Pontoppidan, fra 1734 til 1735. S. Nyerup o. s. v. (J. Møller, l. c.)
  17. Nicolai Brodersen, fra 1736—1740.
  18. Peder Wedel, fra 1740—1761.
  19. Andreas Benjamin Poulsen, fra 1762 til 1765. S. Nyerup.
  20. Mag. Morten Smith, fra 1765 til 1778. S. Nyerup.
  21. Andreas Keiersen, fra 1778 til 9 April 1785, da han døde. S. Nyerup.
  22. Michael Kjer, fra 1785 til 19 April 1786, da han døde. S. Nyerup.
  23. Andreas Johan Kehler, fra 1786 til 30te Novbr. 1790, da han døde. S. Nyerup.
  24. Johannes Jensen, fra 28de Januar 1791 til 1817, da han forflyttedes. (S. Nyerup).
  25. Peter Salling, kaldet til Frederiksborg 17de December. 1817.
- Efterretninger, der maatte blive mig til Deel om den ældste Periode af

disse Præsters Historie, ville maastee ogsaa oplyse den Tid, da Hillerød kom til at udgjøre et eget Sogn.

En kongelig Resolution af 26de Mai 1809 bestemte, at det hidtilværende Scholarchat ved Frederiksborg lærde Skole skulde ophøre, og Skolen herefter, som de øvrige, staae under et Ephorat, der udgjordes af Stifamtmanden, Bisshoppen samt af hidtilværende Medlem af Scholarchatet, Provst Jensen, for Dennes Embedstid. Denne kongelige Resolution blev ved Skrivelse fra den Kongelige Dir. f. Univ. og d. l. Skoler af 23de Decbr. 1809, ved Tilsendelsen af Frd. 7de Novbr. 1809, meddeelt Ephoratet, og en anden Skrivelse fra Directionen af samme Datum, der talte de Scholarchatet for dets hidtilværende Bestyrelse, communicerede ligeledes Scholarcherne denne ifølge kongelig Resolution af 7de Novbr. f. N. indtrædende Forandring. Saaledes begyndte den anden Periode af Skolens Overbestyrelse.

VI.

Skolens Lærere.

Under den nævnte Overbestyrelse i begge dens Perioder har en Række af Lærere helliget deres Liv eller en Deel deraf til Ungdommens Underviisning, — Nogle vel ogsaa for et kortere eller længere Tidrum i Skolelivet alene fundet et Levebrød. Den Indflydelse, Rectorernes Stilling maa give dem paa Skolens Forfatning, kræver, at vi forholdsviis maatte dvæle længst ved det Mærkeligere i deres Levnet. Men da de paasthyndende Omstændigheder, under hvilke dette lille Skrift fremtræder, nødvendigen indskrænke dets Omfang, maa her alene en Liste over deres Navne og Embedstid give en foreløbig Oversigt. Naar Fortegnelsen over de øvrige Lærere tildeels angiver noget Mere af deres Levnet, da er det, fordi vi i det Følgende kun ved det mindre Antal af disse ville finde Anledning til at vende tilbage til en Betragtning af deres Virken for Skolen.

A. Rectorer.

1. Mag. Thomas Michelsen Hein. 1633-1645.
2. Mag. Albert Casparsen Bartholin. 1645-1660.

3. Mag. Søren Jensen. 1660-1688.
4. Mag. Jens Christophersen Ledøe. 1688-1703.
5. Mag. Torfel Rasmusen Grænovius. 1703-1729.
6. Mag. Georg (Jørgen) Wöldike. 1729-1730.
7. Mag. Johannes Schrøder. 1730-1766.
8. Mag. Povel Bendtsen. 1766-1789.
9. Mag. Bendt Bendtsen. 1789-1830.

B. Constitueret Rector.

1. Erik Gjørup Lauber. 1831-1834.

C. Conrector.

1. Mag. Søren Jensen. 1656-1660. (S. Rect. 3).
2. Mag. Marcus Bilefeldt. 1669-1687.
3. Mag. Jens Christophersen Ledøe. 1687-1688. (S. Rect. 4).
4. Mag. Povel Bendtsen. 1759-1766. (S. Rect. 8).

D. Overlærere.

1. Cornelius Enevold Steenbloch. 1814-1816. S. Nyerups. Lit. Lex. Han er Ridder af Basa-Ordenen og Forfatter (siden Nyerups Lex. 1820) af flere akademiske Programmer.
2. Frederik Peter Jacob Dahl. Siden 3 Novbr. 1818. S. Nyerups Lit. Lex. Siden denne Tid har han udgivet: 1) Oversigt af den danske Retskrivningslære, 1822. 2) De ratione syntaxeos latinæ in scholarum usum adornandæ, Skoleprogram 1824. 3) Til Bendt Bendtsens Minde; Indbydelseskrift ved en Mindehøitid over Rector B. Bendtsen, 1831. 4) Tredie Supplement til Justitsraad Molbechs danske Ordbog 1834. 5) Sjette Supplement til Justitsraad Molbechs danske Ordbog, 1835.

E. Hørere.

1. Torben Eriksen, 1633-1635, da han blev Capellan i Fyen.
2. Simon Hansen, 1633-1634, da han forlod Skolen.

3. Wilhelm Gertsen, 1634-1639, da han døde.
4. Matthias Nyberg, 1634-1641, da han forlod Skolen.
5. Theophilus Alexander Sadolin, 1639-1646, da han blev Præst til Boferup og Simling i Skaane.
6. Anders Knudsen, 1641-1652, da han blev Præst.
7. Jens Hansen, 1646-1650, da han døde.
8. Niels Bang, 1650-1653, da han forlod Skolen.
9. Willas Dvift, 1650-1660, da han blev Capellan til Lunge og Uggelose.
10. Hans Jensen, 1652-1660, da han blev Capellan i Frederiksborg.
11. Mag. Marcus Bilefeld, blev Cantor 1652, blev dimitteret fra denne Post 1658 og gif i Krigstjeneste (s. Bilag No. 16), kom tilbage og blev efter kongelig Ordre igjen ansat; blev Conrector 1667; døde 21 Januar 1687.
12. Peder Hechtmand, 1653-1656, da han maatte forlade Skolen.
13. Bjorn Heldsted, 1656-1670, da han blev Præst i Strø.
14. Christen Kof, 1661-1671, da han blev Præst i Meelby.
15. Hans Jacob Kynopel, blev designeret 1660 til Hører i forste Lectie, men forlod Skolen strax, saasom ingen Disciple vare i Klasfen.
16. Mogens Grave, 1662-1666.
17. Peter Selt, 1666-1671, da han døde.
18. Søren Nielsen Pind, 1670-1675, da han døde.
19. Bernt Coler, 1671-1676, da han blev Capellan i Frederiksborg.
20. Knud Drøe, 1675-1679, da han døde.
21. Jens Christophersen Ledde, 1676-1687, da han blev Conrector. (S. Conrector 3).
22. Anders Jbsen Grindøe, 1679-1680, da han døde.
23. Peder Koalsøn, 1680-1690, da han blev Præst i Jylland, siden i Helsingø.
24. Niels Spydstrup, 1687-1688.
25. Jens Henrichsøn Gerner, 1688-1693, blev Præst i Ejareby.
26. Christopher Lucasfen Friis 1690 — 3 Juni 1694; blev Præst i Græsted.
27. Claus Bertramson Buchwald, 1693 — 6 Mai 1694.

28. Hendrik Forst, 3 Juni 1694 — Fastelavn 1701; blev Præst i Lyngby.
29. .... Jordhøj, 3 Juni 1694 — 21 April 1695.
30. Peder Friis, 1695-1703, da han blev Præst i Slangerup.
31. Jonas Storm, 6 Febr. 1701 — 28 Novbr. 1709, da han døde. (Var gift).
32. Lambert Windekilde, 25 Febr. 1703 — 12 Juli 1704, da han blev Capellan i Frederiksborg.
33. Hans Rasmusen Thasanius, 12 Juli 1704-1710, da han blev Præst i Jylland.
34. Isaaeh Schwarzkopf, 28 Novbr. 1709-1724, da han blev Præst i Cregome.
35. Bendt Andersen, 12 Juli 1710 — Paaske 1717, da han døde.
36. Matthias Bircherod, 5 Juli 1717-1721, da han blev Præst i Høiby.
37. Christopher Jensen Ledøe, Paaske 1721-1725, da han blev Præst i Strø. (Elg. S. 8. 9).
38. Wilhelm Topp, 1724-1727, da han blev Capellan i Helsingør.
39. Lauris Bacchevold, 1725-1732, da han blev Præst i Herrested.
40. Peter Christian Topp, 1727-1736, da han blev Præst i Græse og Sigerløv, siden i Karlebo.
41. Hans Jørgen Bang, 1732-1735, da han med kongeligt Stipendium reiste udenlands, blev 1738 Præst til Walleby; døde som kongelig Hofprædikant 24 Juli 1752. (S. Zwerg. S. 851).
42. Jens Dons, 1735-1739, da han blev Præst i Brabant og Kasted i Aarhus Stift.
43. Christopher Nyholm, 1736-1746, da han blev Præst til Slaglille og Bjernede.
44. Thomas Reinhold Luga, 1738-1746, da han blev Capellan i Frederiksborg.
45. Peter Schalz, 1739-1747, da han blev Præst til Herrested Øster og Vester.
46. Peter Brandt, 1746; blev samme Aar Præst til Bjergby og Mørke.
47. Niels Windekilde, 1746-1748, da han maatte forlade Skolen.
48. Povet Wendtsen, blev Hører i 3die Lectie 1747, Conrector 3 August 1759; Rector 1766. (S. Rector 8).

49. Ludvig Christopher Luja, 1748-1762, da han blev Præst til Bested og Grurup i Aalborg Stift; døde 30 Juni 1767. (S. Nyerup).
50. Friderich Stephan Asmussen, 1762-1776, da han blev Capellan i Slangerup, siden Præst i Schjævinge, endelig 1791 i Karlebo.
51. Christopher Tiskjob, 1763-1778, da han blev Capellan i Grenaa.
52. Johannes Lyngby, 4 Marts 1777 — Marts 1788, da han blev Capellan i Holbæk.
53. Hans Adolph Ugerbech, 29 Marts 1778 — April 1786, da han blev Capellan i Faaborg.
54. Peter Rasbech, 15 Mai 1786-1793, da han blev Præst til Helligsø og Gjettrup i Aalborg Stift, siden Provst, 1798.
55. Johan Samuel Wolgandt, 22 April 1788-1793, da han blev Capellan paa Føhr.
56. Johan Peter Wedel, Octbr. 1793-1800, da han blev Præst i Thorup, nu Præst i Helsingø og Districtsprovst for Holbo og Strø Herreder.
57. Joachim Henrich Brammer, Januar 1794-1801, da han døde.
58. Herman Dominicus Beckmann Kehling, 1800-1804, da han forlod Skolen; døde som Præst i Jydstrup og Hvalsølle.
59. Matthias Svendsen, 1802-1806, da han erholdt Afseede; døde som Præst til Gyrstinge i Sjælland.
60. Bo Bosen, 1805-1806, da han blev Adjunct i Colding lærde Skole; døde 25 Marts 1824.

De i foregaaende og nærværende Ufsnit leverede Lister over Leensmændene og Amtmændene, over de kongelige Confessionarii, samt over Hørerne, stotte sig fornømmelig for den ældre Tid paa Udtegnelser af Rector Schrøder i det forhen nævnte Ms. Græn. i Skolens Archiv; de ere her givne med nogle Berigtigelser og Tillæg efter de mig tilgængelige trykte og skrevne Kilder.

F. Adjuncter.

Med Skrivelse af 11 Septbr. 1806 meddeelte den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler det daværende Scholarchat en kongelig Resolu-

tion af 5 Sept. f. A., ifølge hvilken Frederiksborg lærde Skoles Reform fra 1 Octbr. f. A. skulde iværksættes i Overensstemmelse med Plac. 22 Martz 1805. Som Adjuncter ansattes da ved Skolen de 4 første i følgende Række:

1. Johan Andreas Nyhre, 1806 — Januar 1812, da han blev første Lærer ved Middelskolen i Ronne.
2. Cornelius Enevold Steenbloch, 1806-1814, da han blev Overlærer ved Skolen (s. ovenfor).
3. Ncho Christian Jrgens, 1806-1821, da han formedelst Sygdom blev entlediget.
4. Christopher Hansteen, 1806-1813, da han blev ansat som Lector i Astro-
nomien ved det kongelige Frederiks Universitet i Christiania. (S. Nyerup).
5. Immanuel Friis, 16 Juli 1812-1818, da han blev Capellan i Viborg; nu Sognepræst til Kallundborg. (S. Nyerup).
6. Christian Bagge Jensen, 1814-1819, da han blev ordineret Catechet i Holstebro; nu Præst til Trinitatis Kirke i Fredericia.
7. Holger Wilhelm Nyholm, 1817-1819, da han blev Præst til Balløby; nu Præst til Haarløv og Himlingøie.
8. Immanuel Selmer, constitueret 1819; forlod Skolen samme Aar for at fortsætte sine juridiske Studia.
9. Poul Bendisen, constitueret 1816, forlod Skolen samme Aar for at fortsætte sine theologiske Studia, blev ansat som Adjunct 26 Octbr. 1819, Præst 26 Novbr. 1824 til Fæmøe; nu Præst til Glemføe og Bavelse. Han er Forfatter til følgende Skoleprogrammer: 1) Om Møen i Middeldalderne, 1820. 2) Erif Fiegods Historie, 1821. 3) Historiske Efterretninger om den Kongelige lærde Skole ved Frederiksborg, 1822.
10. Samuel Christian Prahl, const. i Octbr. 1819; Adjunct 5 Sept. 1820; Præst 14 Sept. 1825, nu til Lemvig og Nørlem.
11. Peter Christian Stenersen Gad, Adjunct 23 Juni 1821; Præst 12 Januar 1825, nu residerende Capellan til Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn; Forfatter af flere Skrifter, iblandt hvilke et Skoleprogram: De vocis "Nga varia significatione eiusdemque historia, 1823.

12. Carl Wilhelm Langberg, const. 1824; Const. efter Ansøgning hævet i Besyndelsen af 1829; Forfatter af flere Skrifter.
13. Michael Henrik Ludvig Dahlerup, const. 1825, Adjunct 6 Juli 1826; Præst 26 Novbr. 1828 til Windblæs og Dalbyovre.
14. Frederik Christian v. Haven, const. 1825, fratraadte formedelst Engdom 1828; const. som Lærer ved Skolen i Foraaret 1835, Adjunct samme Aar. Forfatter, blandt flere Skrifter, til følgende Skole-Programmer: 1) Om Orindelsen til enkelte mærkelige Ord o. s. v. i Hebraisten, 1827. 2) De rebus Ægyptiis, 1835.
15. Nicolai Laurentius Feilberg, Adjunct 24 Januar 1829, astraadte fra Skolen 5 Octbr. 1833; Præst til Alslev og Hoftrup i Ribe Stift.
16. Frederik Krossing, const. 1828; Adjunct 16 Febr. 1830.
17. Carl Adolph Balslev, const. 1829, Adjunct 14 Aug. 1830; Præst i Juli 1835, ud til Hørby i Holbeks Amt.
18. Carl Henrik August Wendtsen, const. 13 Novbr. 1830, Adjunct 26 April 1831, Overlærer ved Nyborg lærde Skole 22 Octbr. 1833. Forfatter af: Sophoclis Trachiniarum carmen choricum primum Specimen &c. 1830.
19. Carl Ludvig Jensen, antagen i 1833 til at besørge den midlertidigen fratrædende Adjunct Feilbergs Forretninger; Adjunct 15 April 1834.
20. Bolle Herman Mørch, const. 28 Decbr. 1833.
21. Johan Peter Frederik Königsfeldt, const. i August 1835; Forfatter af: Genealogiske Tabeller over Danmark, Norge og Sverrigs Kongefamilier, 1833.

Til Flere af disse vil Forfatteren i det Følgende komme tilbage, ogsaa for at meddele en noiatig Liste over deres Skrifter, hvilke han i Mangel af en tilgjængelig Notice-Samling nu kun saare usfuldstændig kunde forsøge at angive.

G. Andre Lærere.

Gjenstanden for de ovennævnte Læreres Arbejder i Skolen have især de Fag udgjort, som efter de forskjellige Tidens og Skole-Indretningers Anskuelse

henhørte til Underviisningens nødvendige Dele. Stundum har ogsaa Vigtigheden af andre Underviisningsgjenstande gjort sig følelig, og en kort Efterretning om Tilfældene af denne Art ved Frederiksborg Skole vil her være paa sin Plads.

a. Regning.

Den store Indskrænkning af al mathematisk Underviisning ved Skolerne i de ældre Tider er bekjendt; og megen Vægt er der ei at lægge paa Indskyldelsen af den Underviisning i Regning, som ifølge Christian den Sjettes Resolution af 4 Juli 1738 paalagdes Hørerer i den da ved Frederiksborg Skole efter Rector Schrøders Forslag oprettede nederste Klasse, som en Deel af hans Arbejde ved Siden af Underviisningen i Rudimenta latinitatis og Skrivning. Denne Klasse gik ind igjen 1759. Dens første Lærer var Thomas Reinhold Luja. Forresten gik enhver Lecties Lærer ogsaa i denne Underviisningsgreen ud paa Opnaaelsen af, hvad der ansaaes for nødvendigt. De sildigere Tiders Bestemmelser ere bekjendte.

b. Skrivning.

Mange Steder omtales i de ældre Tider særegne Skrivestoler i Byerne, for det Meste oprettede af Private. At nogle af disse ogsaa have nydt offentlig Understøttelse, sees f. Ex. af en smuk Afsskrift ved Peder Trelund af Christian den Fjerdes Brev af Coldinghuus 10 Marts 1591,*) der tillagde ham, som havde en Skrivestole i Ribe, "xxx gamle Daler" aarlig. En Notice i P. B. angiver, at der ved Frederiksborg Skole 1689-1690 blev antagen en dansk Skrivmester, som 1 Time om Dagen skulde informere Børnene i Skrivning for 12 Rdlr. aarlig, samt at dette kun varede nogle Maaneder. Den ovenfor nævnte Qvitansbog udviser ogsaa (1690), at Syv Rigsdaler alene have været anvendte dertil. Blandt Underviisningsfagene i den 1738 oprettede Klasse var ogsaa Skrivning.

Siden Skolens Reform i Aaret 1806 har Underviisningen i Skrivning været givet af den ved Universitets-Directionens Skrivelse af 3 Novbr. 1806 i

*) I Sch. Arch.

Kalligraphie, Tegning og Svømning ansatte Lærer, Hans Joachim Frederik Goos, fra 1806-1831. Den gaves 1831-1835 af Adjunct E. N. Balsløv, og gives nu af Adjunct E. L. Jensen.

For en Deel af den Gave af 100 Rbdlr. Sedler, som Universitets-Directionen ved Skrivelse af 24 Juni 1834 bevilgede til Gjenanskaffelse af For-
skrifter og Landkort efter Branden, har Skolen erholdt Forskrifter i fornødent Antal.

c. Tegning.

En Lærer, hvem Tegning var given til Underviisningsfag, har Skolen alene havt i den nævnte Lærer H. J. F. Goos, 1806-1831.

d. Naturhistorie.

Den naturhistoriske Underviisning dreves i nogle Aar med Iver under Læ-
reren E. Hansteen. Ifølge en Directions-Skrivelse af 5 Mai 1812 traadte den arithmetiske Underviisning i første og anden Klasse i Stedet for samme.

e. Gymnastik.

Frederiksborg lærde Skole var (efter Selmers Acad. Tid. 1833, S. 271. 272.) af alle Danmarks lærde Skoler den første, ved hvilken Svømme-Øvelser blev indførte. De begyndte i Juni 1807, under den ovenfor nævnte Lærer H. J. F. Goos, og en Række Efterretninger i Engelstöfts Annaler, fra Aargangen 1808, II, S. 116 af, omtaler Øvelsernes Fremgang.

I Aaret 1832 indførtes Underviisning i Gymnastik og Svømning; den overdroges ifølge Universitets-Directionens Approbation af 9 Juni 1832 Adjunct F. Krossing; de fornødne gymnastiske Apparater anskaffedes; et Badehuus, hvorfra Svømme-Øvelserne kunde anstilles, byggedes; en Gymnastik-Plads indrette-
des, ogsaa ved det midlertidige Locale, som Skolen benyttede fra October 1834 til April 1836, og det ved Skolen i Aar opførte Gymnastik-Huus har tilveie-
bragt Mueligheden af Øvelsernes Udførelse uafhængig af Veirliget.

f. Musik.

Saa vel i Christian den Fjerdes Fundats for Skolen af 29 Marts 1630, som i Christian den Femtes Fundats for Skolens Midler af 30 April 1687,

nævnes Sungen som en væsentlig Deel af Underviisningen. Ogsaa breves tildeels Instrumental-Musiken allerede i Skolens første Periode. Saaledes har Ms. P. B. blandt andre Noticer denne: "1636—37. Johannes Alter Kongl. May^{ts} Bassist Instrumentist lærte en Discipel at blæse i qvart Basun og en paa Viol. for dem at lære fik han 37 Dlr. Spec." — samme Aar kjøbt Instrumenter til Skolen 1 qvart Basun. 2 tenor Basuner. 2 Violer. kostede 54 r. 3 $\frac{1}{2}$. Saaledes kjøbtes ogsaa i de følgende Aar flere Instrumenter; men Underviisningen i disses Behandling faldt siden, som det synes, bort; thi i en Ubefaling af Musikanten Hans Conradts Ansøgning om, at noget Bist aarlig af Skolen maatte tillægges ham for at informere dens fattige Disciple, slutter Rector Schroder (11 Juni 1750) at der "ved Skolen tilforn har været underviist i Instrumental Musiqve", af "de gamle Scholens Regnskaber, hvori opføres Udgifter til Instrumenter, Strenge og andet." Schroders Instrux af 28 Juli s. A. approberedes af Scholarcherne 30 October (i Skolens Archiv): Underviisningen gaves Onsdag og Lørdag Eftermiddag Kl. 1—3, og 24 Rixdaler var den aarlige Løn. Jacob Nielsen Wienholt traadte ved Scholarchernes Approbation af 2 Juni 1755 ind i Conradts Contract, og efter ham fik igjen Stadsmusikanten L. Petersen 4 Juli 1798 Bestalling af Scholarcherne.

At M. Bilefeldt var ansat som Cantor 1652 er ovenfor nævnt, og Bilaget No. 16. giver nogen Oplysning i Henseende til den her omhandlede Green af Underviisningen. I en sildigere Tid gave Rectorerne Schroder og P. Wendtsen Underviisning i Sungen. Ved Skolens Reform 1806 faldt al Musik-Underviisning bort. Til forskjellige Tider har Forfatteren af dette lille Skrift underviist Skolens Disciple i Sang, og da Morgensang paa Skolen af den constituerede Rector Etatsraad Lauber indførtes 1831, og Universitets-Directionen (ved Skriv. 11 Juni 1831) bevilgede Skolen Anskaffelse af et Pianoforte, gaves denne Underviisning vel indskrænket, men dog i et Tidrum af 3 Aar, saa at den Bemærkning i Akad. Tid. 1833, S. 270: "Vocalmusik læres i alle Skolerne, med Undtagelse af Helsingør, Frederiksborg, Bordingborg", med Hensyn til Frederiksborg Skole kun er rigtig, forsaavidt Underviisningen i de tre Aar, i hvilke den fandt Sted, ingen Udgift medførte for Skolens Kasse.

VII.

Skolens Midler.

Nærværende Forfatning.

Ved enhver Stiftelse er Kundskab om dens Fonds af største Bigtighed. Over den nuværende Tilstand af Frederiksborg lærde Skoles Midler giver vedføiede Tavle en Oversigt.

At forfølge Rækken af de Forogelser, ved hvilke Skolens Formue fra en ei betydelig Begyndelse er stegen til en saa anseelig Størrelse, er ikke uden Interesse; men at gjøre det med Noiagtighed er siden Tabet af Skolens gamle Regnskabsbøger umueligt. Flere Forvirringer spores ogsaa at have fundet Sted, deels ved Misforstaaelse af Bestemmelserne, deels ved virkelige Tab, som Skolens Midler have været underkastede. Af Historien om disses Tilvæert vil nærværende Hefte alene indeholde Fremstillingen af den tidligste Periode.

VIII.

Skolens Midler.

Historie under Christian den Fjerde.

De Kilder, som Christian den Fjerde havde aabnet Skolen ved dens Stiftelse lade sig efter Fundatsen henføre til 2 Slags: 1) De af Kongen og af Private givne Capitaler, der skulde udsattes paa Rente; 2) den aarlige Degne-Rente af 15 Sogne i Omegnen.

Over Størrelsen af den sidstnævnte Kilde lader sig for den ældste Tid ingen Oversigt give. At tidlig nogen Uklarhed over dens Anvendelse har fundet Sted, viser Bilaget No. 12. Snylden af den Strøm, der udgik fra den første Kilde, og Maaden, paa hvilken Stifteren til den henledede nye Bække, vil nogenlunde sees af følgende Forsøg til en Aarbog 1630—1648. Vedføielsen af den Hjemmel, paa hvilken samme grunder sig, har jeg troet nødvendig.

1630.

Kongen stjærkede 3000 Speciedaler [Fundatsen. Denne Sums Oprindelse hidlede Græn. — Lid. — Sch. — Anon. (= en Fortegnelse fra 1734 i Amts-

Frederiksborg lærde Skoles Midler.

(Maj 1836).

A. Skolen i Almindelighed.

I. Hoved-Capitalen hos Kongen:

1) Christian den Femtes Obligation af 30 April 1687 . . .

2) Christian den Femtes Obligation af 8 Juni 1689 . . .

II. Refusion for Degnetraverne . . . . .

III. Refusion for Indtægterne fra Ridderne af Elephant-Ordenen . . . . .

IV. Degne-Pensionerne . . . . .

V. Capital, for bestandig prioriteret i Frynddal Hovedgaard for Skolens Anpart af Kundby Sogns Konge-Korntiende . . . . .

VI. Capitaler, oprundne af Ridder-Pengene, udsatte i Obligationer:

No. 1.	1200	—	4	—	—	—	—
— 2.	380	—	—	—	—	—	—
— 3.	1200	—	—	—	—	—	—
— 4.	700	—	—	—	—	—	—
— 5.	1000	—	—	—	—	—	—
— 6.	600	—	—	—	—	—	—
— 7.	300	—	—	—	—	—	—
— 8.	400	—	—	—	—	—	—
— 9.	10000	—	—	—	—	—	—
— 10.	650	—	—	—	—	—	—
— 11.	700	—	—	—	—	—	—
— 12.	2133	—	2	—	—	—	—
— 13.	400	—	—	—	—	—	—
— 14.	120	—	—	—	—	—	—
— 15.	300	—	—	—	—	—	—
— 16.	540	—	—	—	—	—	—
— 17.	177	—	4	—	10	$\frac{3}{4}$	—
— 18.	1200	—	—	—	—	—	—
— 19.	800	—	—	—	—	—	—
— 20.	500	—	—	—	—	—	—
— 21.	500	—	—	—	—	—	—
— 22.	780	—	—	—	—	—	—
— 23.	210	—	—	—	—	—	—
— 24.							

B. Bibliotheket.

Ingen Fond. — Årlig indtil Videre . . . . .

C. Stipendierne.

1. Legatum Bircherodio-Bartholinianum . . . . . 200 — — — —

2. Residuum af forfaldne Dplagspenge . . . . . 240 — — — —

3. Tillæg af Skolekasen . . . . . 60 — — — —

Skolens Capitaler.

Skolens aarlige faste Indkomst af Henter og andre Indtagter.

Nede Sølv.			Repræsentativer.			Nede Sølv.			Repræsentativer.		
Rdb.	℥	ſ	Rdb.	℥	ſ	Rdb.	℥	ſ	Rdb.	℥	ſ
18996	1	=	=	=	=	1139	4	8	=	=	=
2862	=	=	=	=	=	171	4	8	=	=	=
=	=	=	=	=	=	133	2	=	=	=	=
=	=	=	=	=	=	200	=	=	=	=	=
=	=	=	=	=	=	45	=	=	=	=	=
1100	=	=	=	=	=	55	=	=	=	=	=
24791	=	10 $\frac{3}{4}$	=	=	=	991	3	13 $\frac{1}{2}$	=	=	=
=	=	=	500	=	=	=	=	=	25	=	=
=	=	=	=	=	=	=	=	=	40	=	=
500	=	=	=	=	=	20	=	=	=	=	=
48249	1	10 $\frac{3}{4}$	500	=	=	2756	2	13 $\frac{1}{2}$	65	=	=

Oplysninger.

G. Bilag No. 19. Renten à 6 pEt., ifølge Christian den Femtes Obl. af 30 April 1687 og Frederik den Sjettes Resol. 28 Juni 1815, betales af Frederiksborg Amtstue med 579—4—8— og af Cronborg Amtstue med 560—;—;— aarlig.

Renten à 6 pEt., ogsaa ifølge Frederik den Sjettes Res. 28 Juni 1815, betales af det Kongelige Zahlkammer.

G. Bilag No. 20. Betales af det Kongelige Zahlkammer.

Ifølge Frederik den Sjettes Res. 4 Juli 1811. Betales af det Kongelige Zahlkammer.

G. Bilag No. 21.

Renten betales à 5 pEt., ogsaa ifølge det Danske Cancellies Skrivelse af 28 Januar 1815.

De under VI, 1-24 nævnte Capitaler ere udsatte i Eiendomme, der give den lovbefalede Sikkerhed.

Ifølge Frd. 5 Januar 1813, § 21. betales Renten af No. 24 à 5 pEt.

Ifølge Universitets-Directionens Bevilling af 18 Octbr. 1831.

1. G. Bilag No. 22.

2. Ifølge Frederik den Sjettes Res. 6 Juli 1811.

3. Ifølge Universitets-Directionens Bevilling af 12 Sept. 1835. (Capitalen, 500 Rbdlr. r. G., staaer i en Obligation, afskilt fra Skolens øvrige Midler).

archivet). — Σ . — Pontopp. i Annal. eccl. Dan. 3, 120. — Zwerg, S. 544 Jf. med sammes Kilder, — fra en Mulct af 3000 (Lid. "2000 og Renten til 1631") Rdr., som Holger Rosencrants maatte erlægge, fordi han havde mishandlet Biskop Mads Jensen i Lund i dennes eget Huus. Zwerg sætter Summen til 1000 Rdr. En venstabelig Meddelelse har underrettet mig om, at de gamle Herredags-Protokoller Intet indeholde om den Herredags-Dom, ved hvilken denne Mulct blev Rosencrants paalagt, og at Rigens Rets Protokoller for hiin Tid heller ikke give nogen Oplysning].

Kongen gav ligeledes en Gaard i Hillerød for 100 Rdr. in Specie [Fundatsen. — Lid. (s. S. 22. 23)].

Fru Kirstine Munk — 283 Sp. Dlr. 32 f. [Græn. — Lid. — Anon. Σ .]

"Andre godt Folk" — 316½ Sp. D. 16 f. [Fund. — Græn. — Lid. —

Anon. — Σ .]

Karen Hans Lyckows (maaskee Enke efter den Hans Lyckow, der nævnes i et Brev af Frederik den Anden 30 Oct. 1575, i N. D. Mag. I, S. 12) 50 Sp. Dlr. [Frid. Alm. Bog. — Lid. (flg. IX, No. 1.).]

Kongen gav 500 Sp. Dlr., som Borchar Rud maatte erlægge "for Alterens Sacramentis Ord hand lod forandre paa Altertavlen; saa og for et crusifix hand lood udtage af Uterslew Kirke i Laaland". [Græn. — Lid. — Anon. — Σ .]

Biskop Morten Madsen Leiel (Lælius) — 100 Sp. Dlr. [Anon. — Σ , begge uden Harstal. — Zwerg S. 554 — Græn. har 1631].

1631.

Biskop Morten Madsen — 352 Rdr. [Lid. flg. IX, 5].

1632.

Kongen gav 24 Juni, Svad der blev myntet af et Stykke gediegent Sølvs, der (31 Aug. 1630) var fundet i Kongsbergs Gruber, — 2516 Sp. Dlr. [Græn. — Anon. — Σ . — Lid.: "2016 Specie dal. og 10 Maaneders rendte erlagt". — Slg. Deichman i Vid. Selsk. Skr. XI, S. 308 og 187, hvor Summen ansættes for høit til 3000 Sp. Rdr.]

Hofjunker Peder Gersdorf til Sæbygaard for Tilladelse til Ægteskab i forbudne Led med Jfr. Anna Lyde — 300 Sp. Dr. [Græn. — Lid.]
1633.

Gundi Kosencrants til Boserup for Ægt. med Jfr. Pernille Kosencrants — 300 Sp. Dr. [Græn. — Lid.]

$\frac{4}{5}$ af Blokkepengene (Slg. Bilag No. 5), omtrent 533 rd. 29 $\frac{1}{2}$. [Græn. — Lid.]

Christian Bylow til Ingelsted for Ægt. m. Anna Beck 500 Dr. [Lid.]
1634.

Blokkepengene — 192 Dr. [Græn. — Lid.]

Kongen gav, hvad han vandt ved Kingrenden i Prindsens Bryllup (12 Aug. f. Sjæll. Tegn. XXV, fol. 286) — 322 Sp. D. [Græn. — Lid. — Anon. — 2: —].

Laurids Ebbesen til Thulstrup, i Bøder for Leiermaals Forseelse af "en hans Sjener" — 100 Sp. D. [Lid. — Græn. Slg. Chr. d. Fjerdes Brev af 7 Apr. 1634, i Sjæll. Tegn. XXV, fol. 276.]

Ved Juul skænkede Kongen, hvad Gabriel Kruse til Engetoft gav, da han blev Mariager Klosters Lehn quit, — 2000 Sp. Dr. [Græn. — Lid.]

Ved Gavebrev skænkede Friderich Kilds en Gaard i Allgestrup [Lid. Slg. IX, 6.]

Endvidere gav F. Kilds en Gaard i Allgestrup f. Ægt. m. Fru Sophie Høg, med Mars Kente. [Lid.]

1635.

Cancellie-Junker Jorgen Rosenkrands til Rosenholm f. Ægt. i forb. L. — 300 Rdr. [Græn. — Lid.]

Den 25 April skænkede Kongen, hvad Biskop i Staane Mads Jensen maatte give "der han holt den Kettergang til herredagen i Kiöbenhavn d. 25 April imod Er- lig og velbyrdig Md, Hr. Thage Thott Ottsen til Erichsholm", o. s. v. — 500 Dr. [Græn. — Lid. — Zweg, S. 546. Ifølge den ved 1630 nævnte Meddelelse findes i de gamle Herredags-Protokoller ei heller herom nogen Oplysning].

Hans Lauritsen i Sundby Bester for Ægt. i f. L. 100 Dr. [Lid.]

Cancellie-Junker Hans Lange til Fribo f. Vegt. m. Jfr. Dorothea Lyde — 400 Dlr. [Græn. — Lid.]

Cancellie-Junker Anders Lindenow til Skovsgaard skulde f. Vegt. m. Jfr. Sophie Par erlægge 500 Sp. Dlr., men gav ifølge E4des Resc. 26 Mai 1639 alene — 300 Dlr. [Græn. — Lid.]

Kongen gav til Skolen d. 10 Novbr. — 20 Dlr. [S. Kongens Dagbog, udg. af Nyerup, for 1635. Maastee til siebliffelig Uddeling.]

1636.

Blokkpengene — 264 Rdr. [Græn. — Lid.]

Balthar Conderwin, Borger i Kjøbenhavn, for ei at staae aabenbare Skrifte — 400 Sp. Dlr. [Græn. — Lid.]

1637.

Af Blokkpengene, der i Alt vare 815 Rdr., af hvilke Kongen havde givet det Meste og alene (13 ell. 15 Mai 1636) indlagt 200 Rdr. — 652 Rdr. [Græn. — Lid.]

1638.

Blokkpengene — 346 Dlr. [Lid. — Græn.; men denne feiler, naar han lader den hele Sum, = 432 Rdr. 3 Mk., uddeles til Skolen; at de Fattige fik deres $\frac{1}{5}$ med 86 $\frac{1}{2}$ Dlr. sees af Frid. Alm. B. ad ann. 1638].

1639.

Blokkpengene — 98 Dlr. [Lid.]

1640.

Blokkpengene — 103 Dr. 32 s. [Lid.]

1641.

Cancellie-Junker Ove Juell til Kirkegaard f. Vegt. i f. L. 300 Dlr. med Rente 1637-1641. [Lid.]

Hans Bille til Jungergaard f. Vegt. m. Anna Gise — 2000 Dlr. [Lid. Elg. Bilag No. 9. Uoverensstemmelsen i Summen beroer vel tildeels paa oploben Rente].

Fra nogle (efter Lid. hollandste) Skippere ved Michel Helmer Koch indsendt, af Kongen Skolen tillagt — 200 Dlr. [Lid. — Elg. Bilag No. 8].

Blotkepengene — 261 Rdlr. 48 ſ. [Græn. — Lid.]
1642.

Blotkepengene — 220 Rdlr. [Græn. — Lid.]

Erich Rosenkrants til Rosenholm, f. Vegt. i f. L. 500 Sp. Dlr. [Lid.]

Ove Bjelke til Østerød ligeledes 500 Sp. Dlr. [Lid.]
1643.

Blotkepengene — — 266 Rdlr. 13 ſ. [Græn. — Lid.]
1644.

Blotkepengene — 284 Rdlr. [Græn.]
1646.

Jochum Norman til Gundethvede for ei at staae aabenbare Skrifte — 100 Dlr.
med 12 Aars Rente à 6 Dlr. aarligen. [Græn. — Lid.]

Erich Høg til Bjørnholm, f. Vegt. med Jfr. Sophie Lange — 300 Sp.
Dlr. [Lid.]

Steen Brahe til Gundsstrup, f. Vegt. med Jfr. Sophie Rosenkrants —
300 Sp. Dlr. [Lid.]

Bjerge Rosenkrants til Gierep f. Vegt. m. Jfr. Marine Bjelke — 300 Sp.
Dlr. [Lid.]

Lauge Beck til Forsløv f. Vegt. m. Jfr. Margarete Grube — 300 Sp.
Dlr. [Lid.]

En ordentlig Opsummering er ikke muelig. Til Sammenligning tjener den Bemærkning af Anon. og S, at der fra 15 adskillige Personer for Tildælselse til Vegtstøb i forb. Led 1632-1647 er indkommen til Skolen en Sum af 9500 Rdlr., i Bøder 1200 Rdlr. Af Tøyle-Pengene i Slotskirken, forsaavidt disse ei strax til Disciplene ere uddeelte, eller til Skolebygningen anvendte, angiver Anon. til 1734 en Sum af 4300 Rdlr., hvorimod S til 1749 angiver 3020 — 1 — — som indkomne. Den Andeel, der falder paa Christian den Fjerdes Tid, lader sig ei bestemme.

For denne Periode findes følgende Optællinger:

Capitalen.	Rilden til Efterretningen.
1631. Paaste . . . . . 4400½ Sp. D.	Lid.
1633. Miffelsdag . . . . . 9115 —	Græn. — Lid.
1635. 4 April . . . . . 12000 Endende Rdlr.	Græn. — Lid. — P. B.
— 4 Octbr . . . . . 12068½ — —	Græn. — Lid.
1636. Paaste . . . . . 14068 Rdlr. 48 ſ.	P. B.
1637. Paaste . . . . . 14912 Rdlr. 9 ſ.	Lid.
1638. Miffelsdag . . . . . 15000 Sp. Dlr.	Lid. — Græn. og P. B. ſamme
	Sum ved Paaste.
1640. Miffelsdag . . . . . 17067½ Sp. Dlr.	Lid.
1642. — . . . . . { 17068¼ Sp. Dlr.	Græn.
	{ 17070½ Sp. Dlr.
1643. — . . . . . 18335 Sp. Dlr. 42 ſ.	Lid.
1648. ved Chriſtian den Fjerde	Græn. — Lid.
des Dod (28 Febr.) 23901 Rdlr.	Schr.
(Ved Afleveringen fra Kula	
til Povisk: . . . . . 19229 Sp. Dlr.)	Lid.

Saavidt lyde Efterretningerne fra Chriſtian den Fjerdes Tid. Hans andre Velgjæringer mod Skolen, ſom han "gjerne ſaae dagligen at maatte tiltage og forbedres" (Bilag No. 10), ville forekomme i andre Afſnit af diſe Efterretninger. Det nærværende kunne vi ei ſlutte uden med en egen Interesſe at have ſeet ham Jule-Aften 1631 at ſyſle med Tanken om Midler til Underſtøttelſe for de fattige gamle, troe Tjenere paa Sløttet og for Bornene i den Skole, for hvilken han, i det Aar havde reift en Bolig (Bilag No. 5). Og med Tanken om hans hjære Stiftelſes Fremvæxt ſee vi (Bilag No. 11) hans Sjæl alvorligen beſtjæftiget endnu ſaae Uger for det Diæbliſk, der ſluttede hans daadrige Liv.

IX.

Skolens hedengangne Velgjørere.

At jeg fra Fjerde Chriſtians Grav forer mine Læsere hen i den lille Lund, der indeflutter Minderne om Skolens Velgjørere i den ældre Tid, — hvad er na-

turligere, eller hvorhen kunde Veien nærmere falde? Det hører til de lønnende Momenter i den kjære Syslen med gamle næsten eller aldeles udviskede Minder at opfriske eller for Lyset fremdrage Navne, hvis Lyd Velsignelse ledsager. Under saadanne Følelser tillader Veilederen sig let at troe, at Flere paa Vandringen ei ugjerne slutte sig til ham, der her alene har at pege paa de simple utildannede Mindestene, som dog — men ogsaa alene — havde nogenlunde Plads for et Navn og et Aarstal. Men mange af disse sank og ere ei endnu gjenfundne; mange sank for aldrig mere at findes; og Glemselens Muld voxer frodig til af Døgnplanternes hensmuldrende Fibrer.

For Danmarks Konger findes her intet særegent Minde reist: Deres staaer omtrent paa hvert Blad, der taler om Landets henrundne Eider; og det findes ogsaa paa dem, der nævne Frederiksborg Skole. Nær til Disses slutter sig flere af Deres, hvem Skolen ifølge deres Stilling har at takke for Velgjerninger, enten de nu i Scholarchatet og Directionen have været virksomme for dens Bestyrelse, eller i Rentekammeret — siden kongl. Res. 19 Octbr. 1761 — betrygget dens Bolig. Deres Foranstaltninger ville oftere komme til Omtale. Her opsoge vi Skolens øvrige Velgjører.

- 1) Karen Hans Nyckows, legerede 1624 og gav til Skoleborn og fattige Huusarme 100 Rdlr. in Specie, den ene Halvdeel til Skolens, den anden til de Fattiges Bedste, "at skulle paa evindelig Rente staae." Ved Paaske 1630, da Skolens Fundats var givet, afgaves de 50 Rdlr. til Skolen. — ["Frid. Alm. Bog." — Lid.]
- 2) Fru Kirstine Munk gav 1630 — af de i Fundatsen omtalte 600 Speciesdaler — 283 Dlr. 32 s. — [Græn. — Lid. — S. — Anon.]
- 3) Nogle Ubenævnte — den øvrige Deel af den nævnte Sum = 316½ Sp. Dlr. — [Sld.]
- 4) Biskop Morten Madsen Leiel — 100 Sp. Dlr. [Anon. — Zwegg., S. 554. — Græn. sætter Gaven i 1631].
- 5) "St. Michelsdag 1631 gav hæderlige og høylærde Mtd, Mag. Morten Madsen, Superintendent udi Naarhuus Stigt frivillig 352 Rdlr. til skolen som Uhrne til sig annammer." [Lid.]

- 6) Ved Gavebrev af 20 Marts 1634 gav Friderich Rids til Thygestrup Skolen en Gaard i Allgestrup i Holbøks Amt. [Lid. — Bilag No. 7]. Denne Gaard blev efter kongelig Bevilling (Rentekammer-Skriv. 11 Nobr. 1678) solgt 1679-80 (pr. Ed. 25 Rdl.) for 149 Rdlr. [P. B.]
- 7) Bispede Søster Bartholin Bircherød gav — 1717 — 200 Rdlr. [Bilag No. 22].
- 8) Hans Fleischer, forhen Præst i Eggersløv Magle, har til Uddeling blandt fattige Disciple i Skolen, fra hvilken han 1721 var dimitteret, 1756 givet 10 Rdlr. [Brev fra Rector Schroder af 9 Juli 1756 i Amtsarchivet].
- 9) Justitsraad P. G. Boll, dimitteret fra Skolen 1763, gav — 1777 — 20 Rdlr. til Bogindkjøb for Skolens Bibliothek. [Brev i Amts-Archivet].
- 10) Provst H. Ussing, dim. f. Skolen 1760, gav 4 Sept. 1779 Bøger til Skolen, 17 Nummere. [Liste i Skolens Archiv].
- 11) General-Inspecteur Smith gav 1787 til Uddeling blandt fattige Disciple 17 Rdlr. 2 $\frac{1}{2}$, der skulde have været udbetalte til hans Son som Stipendium. [Brev i Skolens Archiv].
- 12) Kongelig Confessionarius Bastholm havde stjenket Skolen alle sine Skrifter [B. Bendsen, Progr. 1808].
- 13) Etatsraad J. W. Guldbrand, dim. f. Skolen 1763, gav de fra Skolen ved Er. Art. 1790 og 1792 Udmærkede Jndfødsrettens Medaille i Solv [P. B. Hist. Eft. S. 74].
- 14) Pastor E. Nyholm, dim. fra Skolen 1767, har givet Bøger til Skolens Bibliothek. [Eftd.]
- 15) Regimentschirurg F. W. Wischs Bestemmelse gav Skolen 1808 2 store Globes [B. Bendsen, Progr. 1808].

Vi kunde kun nævne Faae af Mange. Ingen Protokol, ingen Gavebog ved Skolen lettede Eftersøgningen eller sikrede den. En saadan, der nu ifølge den Kongelige Universitets-Directions Approbation af 9 April d. A. er anskaffet for Skolen, vil hde Eftertiden en sømmelig Oversigt.

Men der gives andre Velgjerninger, der ei, som hine, lade sig optælle, hvis Plads er i en større Bog. Fra det daadsfulde Liv og det hædrede Navn falder en velsignelsesrig Glæde tilbage paa det Sted, hvor det aabne ungdoms-

melige Sind dannedes for Livet. Kingos Navn har efter et Sagn, som vi i det Følgende ville komme til at gjentage, værnet om Skolens Tilværelse. Men idet vor Skole med Stolthed nævner hans Navn, vil det ei være upassende at minde de Unge, hvem Dagens Festlighed saa nær angaaer, at det ikke er alene den høit Begavede, men at det er den Ædle, hvis Liv er en Velgjerning mod hans Kreds, hans Tid, hans Fædreland.

Hundreder udgif fra B. Wendtsens Skole, og Hundreder velsigne den Ædles Minde. Hans Navn skal ei være unævnt paa dette Sted; og dersom Forhandlingerne fra et vigtigt Tidspunct i Skolens Historie laae tilgængelige for historisk Fremstilling, skulde vi her dvæle længere ved ham som en den frederiksborgske Skoles "Stator".

X.

Nyere Gaver til Skolen.

Af de Bøiser paa Belvillie, som Skolen ogsaa i tidligere Tider har modtaget, kan jeg her alene nævne følgende:

Profesor R. S. Thal havde i Aaret 1820 skænket til Skolen en Balist, der ved en sindrig Construction besad en overordentlig Kraft og tjente til at gjøre Virkningen af Oldtidens lignende Krigsredskaber anstuelig.

Af Cancellieraad J. C. Harøe modtog Skolen i Aaret 1828 en Samling Bøger, i Alt 21 Bind; af Pastor P. Sølling 30 April 1831 en Gave af 16 Bind; af Professor W. R. Bay i 1831 et Sæt Tabeller til Sang-Undervisning; af Etatsraad Tauber i October 1835 en Gave af 4 Bind, Institutsbestyrer A. B. Borgen og Overlærer F. P. J. Dahl have bragt Skolens Bibliothek nogle Programmer og Disputatser.

Det Kongelige danske Videnskabernes Selskab, som den 31 August 1823 havde skænket Skolen de tre første, og siden de to følgende Bind af den danske Ordbog, bevilgede Skolen 10 Januar 1836 Skolen de sidstudkomne 10 Bind af dets Skrifter.

Ved det Moltkiste Legat for Embedsmænds Søner, der gaae i Skole, nyde siden Begyndelsen af 1833 to Disciple af Skolen den betydelige Understøttelse hver af 40 Rbdlr. r. S.

Den 3 Februar 1831 havde Justitsraad P. G. H. L. Salicath i et Portrait af Professor, Rector B. Bendtsen skænket Skolen en kjær Gave. Ifstedetfor dette, som Branden fortærede, har Skolen ved en Skrivelse af 26 April 1836 fra samme Haand modtaget et lignende. Dste ville dets Træk møde et Blik ogsaa af Generationer, der ei kjendte hans faderlige Veiledning, og minde om "en Aand, for alle hvis Ytringer hiin Grundsætning: Omnia ad conscientiam, nil ad ostentationem, var den fælles Kilde", — om ham, til hvis Minde i Skolens gamle Sale de Ord lode, der ogsaa skulle gjentone i de nye: "Mange skulle efter Bendtsen i disse kjære Sale danne Ungdommens Skarer; maastee ved andre Midler, efter andre Methoder; gid Ingen uden hans Sindelag!"

Bilag.

No. 1.

Fundats for den af Frederik den Anden stiftede Skole paa Frederiksborg.

”**W**ij Frederich thend Anden ic. Giøre alle witterligt, Att wij gud Aldmæchtigste thil Ehere, Och thend Sande hellige Christne kircke thil forfremmelse Distand og gauffn hassue wprettet her paa wortt Slot Frederichsborg En Triual Skolle thil xxx personner, med Skollemesteren och høveren thil ald Dottorfftig wnderholding, Och wille wij att ther med Saa holdes Skal, Som her Effther følger.

1. Først Skal ther Ingen Person Indthagis, wden hand thilsorn hassuer Leerd Sin Abeset, Och Donat, Bode att thyde och wden att Lesse Saa mæggit fornøden er, och Behoff giøris.
2. Maa huer persons Prouentis thid som Indthagis were Ett Aar, Gindis han Icke tha duelig och Bequem thil Bogelig Constet att Leere, Skall hand Foruissis, Och En Anden Bequem och Skikelig, Effther thidens Leylighz Egien att Anamis I sedit.
3. Skal her och Ingen were Lenger Inde End sex aar, wden thz stier Med wor thelladelse och for Noggen Besynderlig Orsage Skyld.
4. Hwad Vægger som Skall Lesses for then^m her wdj Skollen, ther med skal wor hoff och Soldsprelicant, med Skollemesteren her Samestedz hassue flittig Opseende, Saa att the Vægger then^m Forlessis, huor aff the Best och mest kunde forbedris, och Snarest thil Gauffns forfremis.
5. Skall wor Sloskriffuere her Samestedz paa wor Omfosninge, Forskaffe then^m Vægger, pappir, Bleck, Lius och hues andett thennom Behoff giøris, Naar Skollemesteren hannom ther om thilsiger, Saa att Børnene for Saadant, Icke Bliffuer Forsammit.
6. Skall thisse for^m xxx Personner hassue thre Diffe och fire Netter thil huert Maalthid god spissning, och well kogit, Och skal Skollemesteren och høveren, her foruden hassue thil huert Maalthid En Synderlig god Nett, Aff wor Leensmands Egen gryde Och en Rugsemel aff Leensmandens Egen kielder.
7. The xxxviii personer maa thil huert maaltid thøsser Om Dagen Bekomme xxxviii potther M , Wden Skollemester och høveren Effther theris Begieringe, Dog thil Dottorffstighed.
8. Skollemesteren Skall hassue Aarligen thil sin Besoldinge xx Daller, Och en frij kledning, och høveren x Daller och en frij kledning, Och Naar the hassuer throlligen Och med Flid En thid Lang, forestandit theris kald, Wille wij thennom huer Effther sin Wilkor I Andre maade med kirckens thienniste och Menche forsørge.

9. Skall huer thredie aar gioris xxviii Ny Kiortheler, En thil huer person, Som tha thil-
sæede ere, Och skal Ingen person maa wdkomme fra Skollen med sin Kiorthel, wden hand
hassuer werit ther Inde wdj thre aar, Och hassuer Ett gaatt Testimonium, Af Sin
Skollemester.
10. Wille wij lade giffue huer Af thisse for^{ne} xxviii personer Aarligen Ett par Engelsk hosse,
Och en Sardugs thrsie for Scti Michaels Dag, Ett par lerrikhosser, Inden pindzdag, tho
skiorther for paasse, Ett par sfo for Scti Michaels Dag, Ett par Eko for paasse, En Bonet
och for paasse, Och huert andett Aar for Scti Michaels Dag en wnderkiorthel Af Engelsk,
och En wdten skiorthe, Men er ther nogle Eblandt for^{ne} xxviii personer, som hassuer Nige
och formwende foreldre, Tha skulle for^{ne} theris foreldre wnderholde thennom, thil Eko och
kleder, wnderthagit kiorthellen.
11. Skal och Fadeburs quinden her paa Slotted, thou theris Skiorther och Lagen, Och the
smaa theris hofsueder Effther som Skollemesteren hinde thilfiger.
12. Findis ther Noggen aff thisse personer wduelig eller wsfickelige Enten I Lerdom eller
Lefsnit, Tha skal Skollemesteren strax giffue thz wor hoff och Slogz predicant thilkiende. Och
naar the hassue grandgissueligen Forfarit, huore ther Om er, Tha skulle the Enten
wnderuiffe och paaminde for^m Person, Att hand Gitteligen warer hans Bog, och seg wdj
Sit Lefsnit, Bedre Skicker, Eller och the skulle strax foruiffe hannom, Effther som then^m
Siunis Best och Nottigst att were, Och wnde hannom Aff klederne Saa moggit then^m
gaat thyeckes.
13. Men the som Legge wind paa thennom, Skikke thennom well, Och er gaat hob Om, wille
wii naar the her hassue Laugdt Ett gaat fundament thil Bogelige Conster att Leere, Och
wii ther Om Bliffuer thilthallit aff then^m ther paa forstand hassuer, paa Ett Andet sted
forsørge.
14. Ther som Skollemesteren Eller høreren finthes forsømmelig I hans kald Eller wsfickelig I
Sit Lefsnit, Tha skall thend hues Brøst Saa findis, aff wor hoff och Slogzprediger Glitte-
ligen paamindis, Och hues hand Icke ther effther Nerther sig, tha skall hand Affthackis
Och en anden sticis i hans Sted.
15. Ther som Enten Skollemester hører eller Skollebørn, Icke fanger theris Nottorffrige och
tilbarlige wnderholdninge, thil Mad Dll kleder Senge Bøgger pappir, och andet hues then^m
thil Nottorffrighed Behoff gioris thil gode Nede, Effther som for^m staar, Saa att Børn
Enten forsømmis I theris Lerer, Eller Bliffuer Aff wbequem och wfund Spissning, for-
krenckit, paa Nøsten, Eller paa theris Sundhed, Tha skall Skollemesteren giffue thz wor
hoff og Slogzprediger thilkiende, Och the skulle Os ther om Besøge, Siden wille wij finde
Naad, att thz skall gange Anderledis och Rett thil, Saa att Ingen Sig ther Offuer skulle
kunde med Rette Beflage.

Thenne for^m Ordning, wille wij for En Euig Fundat^s och Skick her Samestedz, Effther som for^m staaer, For os och wore Efftherkommere, konninger wdj Danmark, hassue holdit Och thil theß ydermere stadfestning, hassue wij Ladett henge wort Signet her Neden fore Och hassue wij thenne for^m wor Fundat^s Ladit duplere, Och ther aff En Andtuordit Ind udi wort Univer: sitet wdj Kiöpenhaffin, huileken althid ther hos Skall Bliffue, Och thend Unden wor Leensmand her paa wortt Slott Frederichsborg thilhende stillit, Huor Effther hand ther nu er, Och hans Efftherkommere Leensinend her Samestedz thennom Aldthingiste skulle hassue At Nette. Giffuet paa wortt Slott Frederichsborg thend xxiiii Aprillis Nar oc Wdix paa thz Ottende.”

(Beheime-Archivet: Register paa alle Landene, No. 10, fol. 412-415. — Slg. Afskrifter i Diplomat. Langebech. i Geh. Arch. Nar 1568).

No. 2.

Fundat^s for den af Christian den Fjerde stiftede Skole ved Frederichsborg.

- ”**W**i Christian den Fjerde med Guds Naade, Danmarkis, Norges, Wenndis og Gothes Konning, Hertug udi Slesvig Holsteen Stormarn og Dytmerken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, Giørre alle Witterligt, at epter som frem: farne Konninger wdj worre Riiger Danmark och Norge, hassuer haftt enn Chrestellige omsorgh for schoeller at kundere och med Kenntte och Thillegh at forsørge, huorwdj Wng: dommen Retteligen wdj guds frycht, goede Seder, Verdom och Vouglige Kunster Kunde Institueris och Oplertis, Gud Aldmechtigste till erre, Religionen til forfremmelse och forbe: dringh, och Meennigheden till gassin och goede, Daa hassuer wij Effter Christelige Be: tennchende till en schoellis Opkettelse, som wij med ded første nest gud Aldmechtigstis hielp,
1. Richter at lade Opbygge wdi Hillerød, her for wortt Slott Friderichsborg, som Altid med Bygningen schall holdis wed lige, aff Leensmanden her paa Friderichsborg och hannem i Regerschabett maa gaat giørvis, sunderit och giffued, och nu med dette Wort obne Breff till Euig tid Funderer och giffuer till for^m Hillerøds schoeles Anfanng och Begyndellse Trei Thusinde Ennekende gamle Daller in Specie som till Euig tid schall bliffue
  2. Staaendes paa Aarlige Kenntte, Derforwden hassuer wij thillagt en gaard wdj Hillerød, som os wdj giellid er thillfallden effter Afgangen Leenertt Koch, for 100 Specie Daller, noch hassuer Andre gaat solch thillfort giffued till for^m schoellis begyndellse, Sex Hundrede Specie daller, huilichen Houed Sum 3700 Specie daller, Saa uell som och huis her: effter aff gott Folk thill samme skole kand bliffue giffuen, wor Leensmand her paa wortt Slott Friderichsborg, den som nu er eller her epter Kommendis worder, som en Hec schoellens Scholarch schall wdsætte paa Kenntte, och der aff tage Sex Specie daller aff

- huer Hunder Karligen paa wise Stedder, som han Sclff schall werre forpflichtt att Suarre of och worre Epterskommere Konninger wdj Danmarch, och schoellen till. Om schoellen Nogen aff for^m 3700 dallers Houed Sum Kunde Komme till forfortt, eller udaff huis her epter till schoellen Kand bliffue giffuen, Och Naar Nogen forAndrinng paakommer aff Lenusmend daa schall den som i Stedden Kommer, thage fulld foruarring aff den som bortkommer, eller hans Arffvinger lige som hand eller hans Arffvinger derforre siellff will Staa till Nette, Och aff for^m 3700 Dallers Nentte som schall Werre Karligen 216 Specie Daller
3. schall thi Nødtværffige schoellens personner wunderholldis med, som woris hoffpredikant, och woris Slodsprest her sammefeds som och Nette schoellens Scholarcher, [med] schoellemeesteren schall Karligen Dispensere och Wddeelle thill dj personner som Nogen goed Forhaabning er om, end och dj som ingen Anden Middell haffuer till deris Studering, ey
  4. Ansendis Nogen thalsmand gunst gaffue eller Venscab. Och schall til samme Skoel forordeneris en schoellemeester och thou Høerrere, som for^m thuennde Scholarcher med lehusmandens Naad och beuillinng schall haffue Wønddighed till at Indsette, och deris Løn och besoldning at giære, Dog dj dennom der till forordinerer som ere goede, fine Schickellige och Wellerde personner som Wngdommen Netteligen Kunde Informere och Optuchte, End och saa Kand werre goed for at holde Sangen wed lige med Wstraffellige Coral och dannelsche Psallmer i Kirchen paa Slottedt, och ellers epter Leigliheden at forNette gudhords thienne paa Predikestoellen Wdj byen, Om Søndagen, Høerrerne at schiffis till første predichen, och schoellemeesteren huer Anden Søndag till Affrensangh, Och epter som for^m 216 Specie
  5. daller icke er Noch till att Wunderholde forbemelte schoellemeester thoe hørrer, och thi schoellens personer med Daa haffuer wij af worres Sønnderlige gunst och Naade wndt beuillged och thilladt, at Epterschreffne Sougner, Naar Sededegnene som nu er, ved døden Afgaaer, maa her epter Altid werre och bliffue til Hillerøds schoelle, huor aff de maa Oppeberre Degne Nentten, dog Schall der giffuis Sønnderlige Ncht paa at till huer Sønndagh, och ellers Andre hellige dage, Naar guds thieneste schall forNettis, At der daa till huer Sougen bliffuer døgtige personner fremshided, Som Kand betienne Presten och Meennigheden med Sangh, och Wngdommen i deris Catechismo och Wørne Leerdomb at Informere, och Andet huis en degens Embede wedkommer at forNette, Och maa de som bliffuer Siden dis i degnestaffnen werre fej for alld Konngellige Lanndgillde schatt och thønng, for dj Altid schall ware paa at Ninge naar behouff giærri, Och huor ingen Degnestauffin eller Kirche Lade er, maa Leensmanden der til forordinere en husmand som Sougnemendene Kand Opbyge et hus till, som och maa werre fej for Schatt Lanndgillde och Thønng, Och er disse Epterschreffne Sougner wdj Frederichsborrig Løn, Herløff, Lillerød, Lunge, Wggeløff, Givrløff, Scheffuinge Strøe, Østved Lundsbye, Thierrebye Alldsinnderup, och Grønholdt, wdj Cronneborrig Løn, Nsminderød, Karleboe, och blausterød Sougner, huillchen Degne

Stente Iligemaade som forberest er Netteligen schall Wddeeis aff Scholarcherne och schoelle-
 mesteren, som de for gud och os will forsuare, Och der som flere personner der aff Rand
 Wnderholldis, daa schall Scholarcherne der thill macht haffue det thill schoellebørnne at
 6. Wddeeille, huorjaa huert Nar schall giørris Nigtig Negensschaff och Wdj en boug Ind-
 schriffuis till huemb och huorledes schoellens Beneficia bliffuer wddieelt, Och haffuer wii
 Naadigst beuilget schoellemesteren till hans Ildbrand thiuffue les wed Narligen och
 huer aff hørerne thiuffue les, som wor Lensmand, den som nu er eller her epterkommendes
 Worder, dennom aff Friderichsbørrigs Leens schouffue maa lade bekomme, Och schall worris
 hoffpredikannt och worris Glødsprest offte om Naridt visitere wdj schoellen och wdj goed
 Ncht haffue, At Wngdommen stitteligen och well wdj deris Verdomb bliffuer forfremmed,
 Och wille wij denne Fundatz wdi alle Sinne ord och Punctter wdj Alle maade fast och
 wryggeligen holdett haffue, Vedendis och formanendes alle worre epterkommere Konninger
 wdj Danmarch At de den wdj lige maader wed magt holdbe, ey giørendis derudj nogen
 forhindring eller forwandling, iche heller thillstedendis nogen Anden herudj noget at forandre,
 for^{ne} schoellens personner till schade Affbrech och forhindring Wden ded Rand schee til schoel-
 lens forbedring, Saa fremt de iche dermed wille Opweche imod dennom guds Ewig
 heffu wrede och Formaledidelse, och baade thimmellig och Ewig Straff at forwennte, Giffued
 paa wort Slott Frederichsborg den 29 Martij 1630.

Wnder wort Signet.”

Derunder:

”Ob. S.

Fundatz paa Skolen wdj

Hillerød.

Hast. den 31

Martii Anno

1630.”

(Efter Original-Concepten i Danske Cancellie blandt Sjællandske aabne Breve for Aaret 1630.
 Slg. gamle Afskrifter i Skolens Archiv).

No. 5.

(F. 2.)

Selve etther wore Wndersothe Menigheden wdj Slangerup, Mett Gud oc wor naade, Wiider
 at wij Ncthe att lade legge En fiøbstad, her for wortt Slott Frederichsborg. Oc then medt
 fiøbstadrett oc priuilegier att begaffue, Oc thet for Ehre til sindz att wille forwandle thett Nret-

torffue, mett anden Kiøbmandz handell, som her till haffue weritt holden oc brugt ther vdi Slangerup, hiid till then Kiøbstad wij her wille lade bygge, Thij bede wij ether alle, oc huer serdelis hiude, Atz Effther Sanct Mortens dag førstkommende, rette ether effther Aldelis inthz att befatte ..... mett ..... then Agger oc Eng, ther ..... Slange ..... ligger, Jørre i mett wor lensman ..... her Samestedz ere til ens worden, huad skyld oc landgiilde i ther aff Narligen til os vdgiffue schulle. Ey heller effther theise dag at bruge ther nogen borgerlig nering, eller handel, mett kiøb eller sall, i nogen maade, saa fremt i ther for icke wille liide til tale oc stande til rette, Men huilcke aff ether som sig hiid wille begiffue, oc her bygge, oc sig neder sette, Them wille wij paa nogre aar, lade were frij oc quitt for all skatt oc ande kongelige oc Byes thynge oc besuering oc ther paa giffue etther wortt bressue, Ther esther i ether kunde wiide att rette.

Frederichsborg 17 Juli Ao. [15]69.

(Efter Original-Concepten i Geheime-Archivet).

No. 4.

(F. 2.)

Siøre alle witterligt, att Ether dij wij acte att lade legge her for wortt stott Frederichsborg. En kiøbstad, Oc them mett Priuilegier oc kiøbstedz rett att begaffue, Tha schall thet were fruiitt fore, Indlendische oc vdlendische huilcke sig inden tho aar nest effther thett wortt obne bress datum hiid wille begiffue, here samestedz att mue bygge oc boe, Oc alle the som sig hid begiffuendis worder, oc them her nedersetter, Skulle mue Druge saadanne Kiøbmandschaff, handell oc wandell, mett Kiøb Sall oc anden borgerlig nering i alle maade, som vdi andre wore Kiøbsteder her vdi Mitgitt, Oc paa thett the saa möggit Thes bedre kunde komme till at bygge, oc att slij theis handel thil rette, haffue wij vndt oc tilladt, Oc nu mett thette wortt obne bress, Wnde oc tillade, Att the Mue oc skulle were frij for alle schatte oc anden Borgerlig og byes tynge oc besueringe vdi thij sambfelde aar nest effther att the them her boesettindis worder, hvor paa wij huer serdelis som sig her nedersetther, Mett wore bressue wille forsekre. Giffuet Frederichsborg 17 Juli Ao. [15]69.

(Efter Original-Concepten i Geheime-Archivet).

No. 5.

”Christian den Fierde &c.

For Günst tilforne, Vi bede dig oc wille, at du til Dig tager fire Af de fornemste og vildeste Mænd, som her ved Slottet boer, oc med dennem ordinerer nogle Wisse Huus-Arme, af dennem,

som til Hoffve eller her paa Slottet, ærligen tient have, og udi Armod ere geraadne, hvilke huus: Arme skulle have den femte part af hvis Penge, som samles udi Stocken her paa Slottet. Den øfrige Rest skal til Skolens Personer anvendes. Saa og hvis der gives udi Stocken udi Hillerød eller og udi Lausten der sammesteds, skulle forbermede HuusArme alleene nyde. Betlere som fra andre steder komme, skulle heraf gandske intet nyde. Der med skeer vor Billie. besælendes dig Gud. Skrevet paa vort Slot Frederichsborg d. 24 Decbr. 1631.

Under vort Zignet.

Christian.

Øf Elffelig Ertig og Velbyrdig Friderich Urne til Brendved, vor Mand, tierner og Embidsmand paa vore Slotte Cronborg og Friderichsborg.

(Efter Copier i Skolens Archiv).

No. 6.

Frederich Urne sich bress Skolen vdi Hillerød anl.

Christianus 4tus.

W. G. T. Vid efterksom wi forfare nogen at fordrifte sig till at giøre indpaß vdi de Sogner som til Skolen vdi Hillerød, ved vort Slott Frederichsborg liggendiß, efter Foundationens indheld ere tillagde; da bede Wi dig och hermed aluorligen befale att dersom nogen fordrifter sig till imod Woriß Naadigst Foundation vdi same Sogner att giøre nogen indpaß, du da Vden nogen forfømmelse derpaa thaler och ved Retten sagen exequerer, som du Wilt ansuare och Were bekiendt, d. Skanderborg den 12 Januarij 1634.

(Sjællandske Tegnelser, No. XXV, fol. 240. 241.)

(Slg. Hofmans Foundationer, VII, S. 172: "13 Januarii 1634.,")

No. 7.

Frederich Urne til Bregentved, Befahlingsmand paa Frederichsborg och Cronneburg Slotte loed læse et Pergamendschiæde, som Frederich Nitz till Thygstrup haffuer schiøet och giffuet till dend schoelle som ehr stiftedt i Hilderød ved Frederichsborg een gaard aff sitt Fordegoes vdi Algestrup paa Holbeks Lehn ligendes, som Jørgen Willumbßen paaboer, schylder aartlig Rug 15 schipr. Viug 18 schipr. Lam 1. gaees 1. Høns 2. at niude och beholde till euindelige Eye: Dateret Skanderborg 20de Martij 1634 vnderkressuit Frederich Nitz, Jffuer Wind, Hendrich Thott.

(Geheime-Archivet, Diplomatar. Langebeckian. Ao. 1634).

No. 8.

Frederich Wrne och D. Jacob Matthisen finge Bress, Anl. 200 Daler,
till Frederichsborg Schole.

C. 4.

W. S. G. T. Wider, at Wi Naadj: haffue befalett Os Effel: Nichell Holmer Koch, woris Schibs Hoffuiskmand, at schall til eder lessuere 200 Rixdaler, som af nogle Schippere under wort Rige Norge Annammet ere; Vedendis eder och Naadj: wille, att I for^{re} 200 Rixdaller aff hannom Annammer, och dennom paa Wisse Steder paa Frederichsborig Scholis Weigne, paa Nente lader udsætte till Scholens nytte och gauffn. d. Koldinghuus den 6 Januarij 1641.

(Sjællandske Tegnelser, No. XXVII, fol. 133).

No. 9.

Frederich Wrne och D. Jacob Matthisen finge bress Anl: nogle penge, Hans
Wille till Frederichsborig Scholle schyldig er.

C. 4.

W. S. G. T. Wider at wi Naadj: herhoef eder tilschiche ett bress paa Gembtan hundrede Rixdaller, Som Os Effel: Hans Wille til Jungergaard, Wor Mand och tiener till Frederichsborg schole schall udgiffue; Vedendis eder och Naadj: Wille, at I for^{re} penge till den tiid, Samme Gielbsbress omformelder, lader affordre, och Siden dennom anuender til Scholens nytte och frem: tarff. d. Koldinghuus den 8 Febr. 1641.

(Sjællandske Tegnelser, No. XXVII, fol. 140. 141).

No. 10.

Kiøbenhaffns Høylærde finge bress, tuende Scholebørn fra Frederichsborg
Narligh at tage &c.

C. 4.

W. S. G. T. Wider, efterksom Wi gerne Seer, at Schoelen udj Hillersød ned Wort Slot Frederichsborg, dagligen motte tiltage och forbedris; da bede Wi eder och Naadigst begiere, at I den Andordning Wille giæve, at Narligen tuende aff de beste iugeniis, Som fra forbenessite Schole til Acadeniet bliffuer promoverit, och ringeste Middell til dertis ophold haffuer, ma

Straxen udj Communitetet Worde Annammet, och deris fri Kost lige ued andre der Sammestets bekomme. D. Niensborghuus den 16 Juni 1642.

(Sjællandste Tegnelser, No. XXVII, fol. 347).

(Hofmans Fund. VII. S. 172).

No. 11.

Arndt von der Kula och Hoff Predikanten finge breff Fredericksborg Skole
Anlang.

Christ. 4^{tus}.

W. S. T. Eftersom Ds Elst: Hæderlig och Høylærd D. Jesper Brockmand saa Wel som Doct. Peder Wiinstrup Superintendent offuer Sælands och Skaane stifter, saa wel som Wores Hoff Prædicant aff Ds Naad: Waar anbefalet at foreslaa middel, som de till Skolens conservation och forfremmelse her vdt Hilerød best oc tienligst kunde eracte, det de och vdi all vnderdanighed efterkommet, och der till efterschr: forslag giort nemlig først at Skolens capital saaledes paa renten maate vdsættes at deraff den halffue part rente Narligen till Paaske, den anden halffue part til St. Nickels Dag kunde Vere forfalden och indkomme paa det den som for^{te} børn till kaast holder i tiide kunde haaffue middel till at indkøbe huis till dieris Underholding kunde behøffuis, Saa Skolen icke skulle for Narfagis sig till skade penge paa rente hos andre der till at optage, Da lader Wi Ds Naad: denne for^{te} dieris vnderd: forslag befalde, Wille och Naad: at det saaledis med for^{ne} Skolens capital skall i Wercksettis. 2. Eftersom de och vnderd: formeener dieris tall som fri kaast nyder at kunde formeeris, saa at fleere end endnu sseer den nyde kunde, da ere Wi och Naad: der med tillfreds, eftersom det best och bequennes ligt Skolen til beste och fremtarff vdi Wercksettis kand 3. Huis aff Blocken vdi Sloskiercken Narlig till Skolen vdtagis dett skall och efter dieris vnderd: begiering och betenkende till Skole: børnenes klæder bøger, Papiir och anden fornødenhed anvendes och vddeles dog at der med wel i act haaffues at det fattige alleene och den^m som for andre god forhaabning om er, giffues och forvundes, och skall for^{ne} vddeeling Narligen ssee udj det seeniste 14 Dage for Jule Helligt, 4. Paa det och om Skolemesternes Hørenes og disciplernis forhold og flittighed kand haaffues desto bedre Widenskab och efterretning Wille Wi Naad: at Hoff Predikanten med Slots Presten huer fierding Nar et General examen vdi Skolen paa wiisse der till forordnede tiider skall holde och anstille dersom och Hoff Predikanten for lowlig forfald skyld paa den tiid for^{ne} examen ssee skulle icke kunde were tilstede, da skall dog Slots Presten for^{ne} examen forrette, det wi eder till efterretning wille haaffue forstendiget, d: Fredericksborg den 31 Decemb: 1647.

(Sjællandste Tegnelser, No. XXIX, fol. 298).

No. 12.

(F. 3.)

B. G. T. efterfom hos og Underdanigst Anholtes och begiereß At de Hillerøds Skole Aff voris Elschel: Kiere her Fader El. og høylofflig Jhukommelse tillagde Sognerj Degne Rente, Naatte till Vornene i Seer*) Vddeleis och iche føris Vdi en summa med Skoelens Rentepge huoraff Vornens Kost betalles som hidintil scheed er anseende i formener det Kunde komme Skoele till Støre forbedring, i det flere Discipler derved Noget Kunde hielpes till Underholdning och Discipelernis thall deroffuer med Thiden forvgiß, Da efterdi Fundasen saadant och schall med: føre Ere vj Naad: tillfredz At de for^{ne} Skoele tillagde Sogners Degner Rente Intil Underleleis forordnet worder maa till Vornen Vdi Seer*) Vddeleis, paa det flere Vorn wed for^{ne} Benevicam**) Kunde lochis hidtill Skoelen. Dat: Frederichsborg 19 Febr. 1649.

(Geheime-Archivet, Samling Frederiksberg Skole vedkommende, — i Udkaft. Uffriferen i Sjællandste Tegnelser No. XXXI, fol. 60 har ved *) urtig lig løst: "Soor., og forandret det til: "Sorve.,

**) Sjall. Tegn. "Beneficium.,

(Brevet er til: Otte Powisch, Hofprædikanten H. Lauf (Laurids) Jacobsen og Slotspræsten M. Hans Hufwisch, "At maa Vddele Sognerneß Dagne Rente, till Vornene her Vdi Skole., men i Sjall. Tegn. l. c. lyder Overtkriften, at de "finge breff Anlangendes Sorve.,)

No. 15.

Visperne i Danmark och Norge finge breff Skolernes Personer vdi Dieris Stift Anlang.

F. 3.

B. G. T. Efterfom Vi Naad: komme vdi forfaring den studerende yngdom vdi universitetet, her vdi vor kiststed Kiøbenhavn, at vere i saa stor antal, at de som sig fra Skolerne vilde begiffue sig iche i langsommelig tiid fri kost hassue at formode, anseende, at de som Ao. 1646 hassuer weret till examen till fri kost, iche endnu ere i Communitetet indkomne, Thi bede Vi eder och Naad wille at i alle Rectorihus Scholarum vdi eders stift, saa vel som Disciplerne och disciplernes foreldre, saadant forstendiger, och at derforre actes raadeligt at de sig vdi Skolerne forholde indtil leilighed kand giffues at de till fri kost vden formeget lang ophold kunde bliffue befordret, paa det de iche skulle bliffue forarsagede naar de komme till Acadomiet, sig derfra igien at begiffue for mangel paa underholding, och i saa maade glemme huis de tilforne vdi Skolerne, hassue lerd. Distigist efterdi vi och erfare at Rectores Scholarum sig beklage at disciplerne vdi Skolerne løbe fra en Skole till en anden, vden rictig

affsked och testimonio fra Skolemesterne icke uden stor confusion vdi Skolerne da wille vi Naad: at i Rectoribus Scholarum vdi eders Stiftte advarer at ingen skall annamme en andens discipel med mindre hand fører med sig fra den Skole hand kommer rictig testimonium paa det at ungdommen icke skall bedriffue atskillige mutvillighed vdi en skole, och siden uden tilbørlig reffjelse vdi en anden skole annammes, och at huiucken Rector Scholæ som her imod giør, skall giffue til straff 20 Dler til fattige skole børn at vddeeles. D. Hahnæ 13 Aprilis 1649.

(Sjællandske Tegnelser, No. XXXI, fol. 89.)

No. 14.

Otte Poovist Att lade Guds tieniste forrette vdi skolen for Frederichsborg i denne grasserende Siugdoms tiid.

F. 3.

B. g. t. Wi bede dig och naad: ville, Att du giøre den Anordning Att, guds tienist, saa vell med predicken som med Sacramenternis Forrettelse brudevielse och Andett her efter indtill paa vidre Naad: Anordning vorder forrettet vdi skoolen for vor Slott Frederichsborg, dog Att ey nogen synderlig forhindring der vid i skolen steer, men Att dett høyverdige Alterens Sacrament vid it bord i sted for Altar imidler tiid uddeelis, och Att Daaben Aff itt beken i sted for Sundten forrettes, huad Messe Serch och messe hagler Anlangendis, dett hassuer presten fra en Kircke paa Landsbyen Att laane, hvor dett dobbelt vdi Forraad ehr, efterksom vi ey Giernie Seer, Att nogett der aff i disse tiider Aff Slodskirken der sammesteds utedagis eller brugis. D. Slensborg: 30 Sept: Anno-1654.

(Sjæll. Tegnelser, No. XXXIII, fol. 148.)

No. 15.

Otto Paavist att maa laede holde Predichen til Paaste i Frederichsborg Slots Kircke.

W. G. T. Efftersom ui nodigst erfahre Siugdommen derued steden att uere gandske stille daa ere ui nodigst tilfreds att der maa predickes vdi Slots Kircken til førstkommendis Paaste hellige Dage saa att menigheden dend daa maa søge dog dersom siugdommen herefter sig skulle rore daa hassuer du dend anordning igiæn att giøre huorued aldring i tide kand forekommes och forrehindres.

Riberhuus 31 Mart. 1655.

(Sjæll. Tegnelser, No. XXXIII, fol. 255.)

No. 16.

F. 3.

G. N. B. At Vj af sær Kongl: gunst oc Naade saa oc for troe oc Billig tienniste i sidste feides tid giort, efter Allerunderdännigste Ansøgning, allernaadigst hafuer bevilget oc tillat, Saa oc hermed bevilger oc tillader at **Mag: Marcus Bielfeldius** Conrektor udj Vor Latinske Skoole for Vort Slot Frederichsborg, Nærligen maa niude oc oppeberge af Scholarcherne oc des øfrighed samme løn, Kostpenge oc Accidentier inttet undertagendis i huad navn det hafuer, som hand hid indtil Dags efter afgangne **Sal: Mag: Alberti Bartholini** død nødt oc oppebaarit hafuer, Disligeste for hans lange tienniste efter denne nu Værende Rectoris død i bem^{de} Voris Skoole, om hand hannem ofuerlesfuer at indtræde oc nyde samme bestilling uden modsigelse, Huor: fore hand tillige med **Rectore Scholæ** i alt her efter schal hafue fligtig Inspeccion med Vnderhafuende Discipler at alting schickeligen oc forsvarligen med disciplinen oc Spiisningen i Closterit kand forrettis. Herforuden schal hand med Hørerne forstaae og betiene Sengen til: haabe, som forrefalder, det vere sig danske, Tydsk eller Latin, i Slods-Kirken, Saavel naar vj sielf erre der tilstede, med Voris Hof, som ellers anden tid om hellige dagene oc fester naar behof giøris. Anlangende **Figural Sang oc Music** til Brøllupshøytid i Kirken at forrette da schal dermed inellem Skollemesteren oc Conrectorem forholdes som tilforn, doeg at Hørerne endelig med Musicerer oc Siunger, Som derfor bør at forrestaa Musicen oc her efter niude deris Quota efter Advenant af det som for Musicen betallis hoës **Rectorem**. Herforuden at Hørene schiftis til om Ugen at Informere børnene i Sengen, ved tæsten i Scholen de ordinarie dertil forordnede timmer, at de kand Wennis til at siunge med, saa Choral Sengen i Kirken des bedre kand vedligeholdis, doeg at bem^{de} **Mag: Marcus** Hørerne derfor, efter Scholarchernis sigelse, noget som billigt kand Vere aarlig af huis hannem sielf tillagt er for Musicen at holde Vedlige, gifuer, Huor efter de Bedkommende som nu ere, eller her efter komendis vorder alle sig allerunderdännigt hafuer at rette. Forbindendis etc. **Halsnæ dend 18 Janv: Anno 1670.**

(Sjællandske Register, No. 27. Fol. 609. 610).

No. 17.

Helmutt Otto von Vinterfeld at vere fri for at vere **Friderichsborg Scholis Scholarch** og de øfverste Rentemestere det igen at andtage.

C. 5.

G. N. B. At eftersom Amtmanden paa Vort Slot **Friderichsborg Helmutt Otto von Vinterfeld** tillige med Voris Hofprædichant og Slotspræst der sammesteds udi Scholens **Fundation**

udi Hillerød er forordnet til at vere samme Scholis Scholarch og svare til hvis penge som den blifver gifvet, og Wij nu (formedelst bet^{te} Amtmands nødvendig Forhindring udi anden Voris Egen særdelis tienniste og forrefaldende Forretninger) fornøden eragter hannem for saadan Scholarchis administration at forfkaane: Thi hafve Wij udi forff. Helmutt Otto von Winterfeld hans sted intil paa vidre voris Allernaad: andordning forordnet at de tvende Voris Øfverste Rentemestere som nu ere eller her efter komendis vorder, skal udi Hans sted tillige med Voris Hof og Slotspræst paa for^{te} Vort Slot Friderichsborg som Scholarcher efter den Ao. 1630 oprettet Fundatz hafve med forffrefne Schule indseende og sig derefter udi alle poster forsvarligen rette og forholde, hvorefter alle og enhver &c. **Hafn. d. 5 Martii 1670.**

(Sjæll. Register, No. 28, fol. 13. 14).

No. 13.

Amtmand Winterfelds og Confessionarii D. Hans Söfrensens Lethis Ordre om Bønnen og Inspectionen ved Fridrichsborg Skole,
at god Skik skal holdes inden og uden Skolen.

Til Guds Ære och Kongens Velbehag, efter Guds Ord och Kongelige Befalinger at fremme, och til atskillige disordre och Ufschieligheder at forekomne vdi Fridrichshorrig Meenighed, givnes her med efterfølgende Postter, foruden hvis andre Mandater befaler, tilkiende, Som skal flittelig observeris og holdis.

1. At den Allernaadigste paabudne Vedestund holdis udi Skolen, hvor Byens Folk Sig da skal forsamle, naar Klochen er 6 om Morgenen och 2 om Estermiddagen, och Meenigheden til Advarsel skal der ringis paa Slottet med en aff Slots-Klocherne, en halff time førend Bønnen begyndis, och med Klochen paa Kirchegaarden ret som Bønnen skall begyndis.

2. Naar enten Slots Prædichanten eller Capellanen er i loslig Forfald, da Bønnen at holdis af Rectore, Con-Rectore, eller en aff Hørerne, och ellers dermed, Saa vel som med Onsdags prædichen at handlis ligesom det skeer i Vor Frue Kirche i Kiøbenhaffn.

3. Och Som tvende Mænd befindis at hafve Kongel. Bevilling at maa holde Danske, Tydske og Negne Skoole der, da at Slotsprædichanten tillige med Aumt-Skriffverer och Carl Forvalter tage sig derte alvorligen an, och strax forfare om disse Skoeler holdis med deris Sligtighed som det sig bør, hvis icke at de da ret med Alvor tage sig det an, og fører det udi saa god en skick, Som de for Gud och Kongen vil forsvare: Och om de icke Selve kand remedere alting, Som det sig bør, at de da offuergiffuer deris Meening och berenchende, huorledis det best kand see, och at Slotsprædichanten i det mindste tvende Wisse Dage om Ararit offuerhører

Ungdommen i Kirken, och skal de Huusfædre være forpligted at lade deris Ungdom komme, sitteliggen tilstæde, Saa och at helde deris Værn til Skoole det meste mueligt være kand.

4. Och som der er Vel saa fattige Forældre, som ey hafver Middell at holde deris Værn til Skoole, da skal paa de Værn Som hverken gaar i Danske, Tydske eller Latinske Skoole giøris en Fortegnelse, och skall samme Værn hver Søndag och helligdag være udi Aftensangsprædiken i Skoelen, och naar Aftensangs prædichen er ude, da skall de børn underviises i Skoelen, udaff en Karl, Som Slotsprædichanten med Ampts Skriffueren och Carl Forvalter dertil kand beschiæke, enten Ringeren kand giøre det eller en anden, huilcket de kand giffve tilkiende, at de fattige, saavel som de rige kand oplæris udi Guds sande Frycht, hvorpaa Væris boede timelig och ævig Belsert beroer.

5. Och som det skeer gemeenlig, at Ungdommen, ved ont Selskab och løse Følchis Omgiængelse, sær is til mangfoldige Forargelser til deris Belserteds Spilde, at Skriffueren och Fogderne i Frederichsborrhig da efter Kongelige Forordninger hassue hermed sittig och streng Indseende, hvad Følch der kommer til Stæden, hvoraff de nære sig, om det kand tilstædis dem at bliffue udi Vyen, at de da der indschriffuis, och at de som huuse och herbergere løse Følch straffis som Vedbør. Och skal ellers baade Reclor och Conreclor, Sampt Collegæ iche alleeniste hassue indseende til Værnene, naar de ere udi Skolen, men ochsaa vit mueligt er, eftersee och forfare, hvor de ere och hvad de giøre naar de ere uden Skolen, at de iche da enten om Dagen eller ved Natteitiide enten føre sig selff, eller sær is aff andre til nogen Forargelse; Forbiudendis hermed strengeligen, at ingen maa sig noget tilforhandle af Skoole:Værnene, det være sig, och hvad det være kand, eller tage noget at sælge for dem, uden deris Skolemesters tilladelse, och at ingen skal tilstæde Skoole:værnene at være i deris Huuse til Dobbell och Korte:leeg eller anden Spill, til Pll, brendeviin, och Tobach:Drich, eller nogen anden Uteerlighed (dog hermed iche formeent, at mand jo maa giffue et fattig Skolebarn en Drich tyndt Pll til sin tørstes leskelse) Men hvo ellers til nogen Uffschelighed enten holder Ungdommen til sig, eller fører dennem andensteds hen, dennem at straffes efter Personens Midler och forseelse, enten paa penge eller i andre maader, thi deyne Kongelige friie Skoole maa iche med nogen saadan Forargelse besmittes til estertale paa andre Stæder: Dette kand da til alles efterretning paa Prædicheskoelen Saavel som och paa Friderichsborrhigs Ampt:ting forkyndis. Gud giffue hver i sin Stæd Naade til at frychte Gud och Kongen, och forarbeide Sin Salighed med Frycht och besvelse i Christo Jesu.

Datum Kiøbenhaffin

d. 19. Junii 1676.

Winterfeld.

Hands Søffrensen
Leth Egen haand.

No. 19.

C. 5^{lus}.

Gjøre vitterligt, At som vi til voris Skoel i Hilleröd ved vort Slott Friderichsborg, haver Allernaadigst Udgiuet tvende voris Obligationer, Dend første datterit dend 20 Aprill 1679 paa Capitall 1000 R^dl^r: Hvor Af Renten er bleven betalt ¹⁾ till Paaſke 1686: Dend Anden datt. den 11 December Ao. 1682 Paa Capital 17996 R^dl^r. 16 s. hvor Af Renten er bleven betalt ²⁾ til dend 11 Junij Ao. 1686: Hvilke tvende Capitaler er tilsammen Atten Tuusinde Nie Hundrede Halffemtefindstiuge og 6 R^dl^r: 16 Skill., Af Hvilken Capitals Rente, Skoelens Betiente og de Discipler, som Scholarecherne finde Skikkelige og Bequemme til Studeringer, og doeg nædterfste, formedelst mangel Af Underholdning, maae efter Skoelens Fundatz niude Hjelp og Underholdning, til Deris Lærdoms og Underviisnings Continuation, og skal de samme Discipler under Rectoris inspection, Af Hørerne iblant Andet ogsaa een tiime om Dagen Underviises in Musicis, At de kand holde Sangen vedlige Med Ustraffelig Chorall, og Danſke Psalmer i Kirken paa Slottet, saog i Skoelen og Andre Steder efter leiligheden, som Fundatzen videre melder, Og skal de Discipler, som i Skoelen Gjøre sig Dygtige i Lærdom, og Musichen, og ere derhos Vedruelige og Skikkelige, niude forfremmelse, naar noegit Hæriere i Skoelen ledigt Bliver, og siden naar De stikke sig vel, og findes døgtige til Præsteskald der i Amtet frem for Andre Befordres, Da haver vi i Steden for Rente, som ubi Penge Beløber sig Harlig, Et Tuusinde It Hundrede Tredive og Nie Rirdaler 72 s: Af Forſkresne Capitall, Allernaadigst forordnet og tillagt, saasom vi og hermed forordner og tillegger forneste Hilleröds Skoel de Ordinaire Harlige Afgifter, Af Efterskrevene vore Konge tiender ndi Friderichsborg Amt Nemlig Af Jørlunde Sogn, Tiuge og 6 tønder 4 skp. R^uug, Tredive og toe tønder Viug, Af Græſſe Sogn Otte tønder 2 skp. R^uug og tie tønder Viug, Af Sigerløf vester Sogn 6 tønder 4 skp. R^uug og 8 t^z: Viug, Af Oppesundbye Sogn Tretten tønder 2 skp: R^uug, og 14 tr. Viug, Af Strøe Sogn Sexten tønder 4 skp. R^uug, Tiuge tønder Viug, Af Liungbye Sogn, Sexten tønder 4 skp. R^uug, tiuge og fiire tønder Viug, Af Tiarebye Sogn Tii tønder R^uug og 10 tønder Viug, Af Nædeboe Sogn 3 tønder R^uug og 2 tønder 2 skp. Viug, ³⁾ Af Alsønderup Sogn, thi tønder R^uug og Atte tønder Viug, Af Lillerød Sogn Sex tønder 4 skp. R^uug, og Fiire tønder Viug, Af Liunge Sogn Femten tønder R^uug og Sexten tønder Viug, Af Uggeløse Sogn, Tiuge tønder R^uug, tolf tønder Viug og fiire tønder Hære, Af Herløf Sogn 16 tønder 4 skp. R^uug, og Tiuge tønder

¹⁾ "af Dresunds Told, — (Bilag i Ms. Græn. og Hofm. Fund. VII, S. 172).

²⁾ "af Riøbenhavns toldboed, — (Bil. stid.; hvorimod nogle af de anførte Data fattes, ligesom ogsaa begge Steder hist og her flere mindre vigtig Ord ere udeladte eller omsatte).

³⁾ Ms. Græn. "3 Tdr. 2 Skp. R^ug, 2 Tdr. Byg, — ligesaa i Hofm. Fund. VII, S. 173.

Viug Af Binderød Sogn Ser¹⁾ tønder 4 skp. Rug og Natte tønder Viug, Af Møelbye Sogn, Ti tønder Kaug, og Tolf tønder Viug, Af Østved Sogn Tiuge og 6 tønder 4 skp. Kaug og Tiuge og fiire tønder Viug, Af Torup Sogn Serxen tønder 4 skp. Rug og Tiuge tønder Viug, Af Åsminderød Sogn Tiuge og Ser tønder 2 skp. Kaug, og Tredive og een tønde Viug, Noch udi Cronborg Amt²⁾ Af Thieløb Sogn, Tiuge og 6 tønder 4 skp Kaug, Tredive og toe tønder Viug, Af Søeborrig Sogn, Atten tønder 2 skp Kaug, Tiuge og toe tønder Viug, Af Esbynderup Sogn Tretten tønder 2 skp Kaug, og Fiorten tønder Viug, Af Waldbye Sogn Tie tønder Kaug og Tolf tønder Viug, Af Naaerumme Sogn Ser tønder 4 skp Kaug og Otte tønder Viug Af Namlose Elleve tønder 4 skp₂ Kaug og Serxen tønder Viug Af Tibirche Sogn Otte tønder 2 skp Kaug, og Ti tønder Viug Af Annisse Sogn, Tie tønder 5 skiepper Kaug, og Tretten tønder Viug, Af Græsted Sogn Atten Tønder 2 skp Kaug, Tiuge og Toe tønder Viug, Hvilke forskrefne voris Anpart Korn³⁾ Tiende Andrager tilsammen, Trei Hundrede og Fiirfindstinge [tde] trei skp Kaug, Fiire Hundrede Tiuge og Fiire tønder Viug, og 4 tønder Hauve.

Di derfor hermed Allernaadigst Anbefalle vore Amtsforvaltere eller Amtskrivere paa Friderichsborg og Cronborg Amt, som nu ere eller Her efter tilkommendis vorder, At de skal fæste forskrefne tiender Bort til de Høistbiudende Dog skal Amtsforvalterne Self lade Annamme hvis til vore ladegaarder, for Foeringens Skyld Gjores fornøden, Og skal Bemeldte voris Amtsforvaltere og Amtskrivere, selge Ald Afgiften Waade Af de tiender som særlic til Ladegaarden og de Andre At de udi loulig tiid som sædvanligt er kand selgic efter Capitels kjøb, eller som de kand høiest Udbringes i Kjøbenhavn eller Helsingøer, eller hvor det Best kand skee, og det saaledis At dend som Tienderne have udi Fæste, skal self lade Dem Udage til di Steder hvor de selgic, Men Tienderne som udi Regen ydes til voris ladeGaarder, skal vore Amts Bønder Self Udføre paa dend tiid som opRettede Contract omliuder enten til Martinij eller Juul der efter, og skal Contracten med Kjøbmændene Af vore Amtsforvaltere eller Amtskrivere saaledis opRettis At Kjøbmændene skal Ufeilbarligen Betale udi Gode Gangbare myndt, de halve Penge til Næstfølgende Paaste, efter At kornet er leverit, og dend anden halve part til dend 11te Juny dernest efter, og skal vore Amtsbetiente under deris Embeds Fortabelse til samme tvende Terminer levere Scholarcherne, hver Gang hver halve part uden noegen mangel, eller Ringeste Afgang, Thi vil vi ingenlunde, At Skoelen skal lide noegen Skade imoed Fundalzen og om enten Goed vert eller misvert kunde volde det At Tienderne kunde enten selgic høiere eller mindre end forbemelte 1139 Rdlr. 72 s. da skal dermed saa forholdes, At naar Tienderne kunde Udbringes høiere, da skal vore Amts Betiente dog ikke Betale meere til Skoelen

¹⁾ Ms. Græn. og Hofm. Fund. "16."

²⁾ Disse 4 Død sættes af Hofman. foran det foregaaende Sogn.

³⁾ Ms. Græn. og Hofm. "Konge."

end fornemte Summa, men det øvrige i voris Zahl Cammer levere, og naar Tienden ikke fandt udbringe dend Summa, da skal vore Amts-Veriente fuldkomme dend Af den anden indkomst, Thi det er vor Allernaadigste Willie og Fuldkommen intention, At vi hverken Self vil Gjøre noegen forvandling, ei heller tilstøde nogen Anden herudi At Gjøre nogen Forandring, eller forhindring Skoelen til Skade og Afbræk, uden det fandt stee til Skoelens Forbadring efter vor Høylofligt hr. Farsaders Fundatz, Og skal dette Uryggeligen holdes, og som forskrevet staar forbliver Skoelen til Væste, indtil os og vore Efterkommere, Kongelig Arve Successorer i Regjeringen Derhager¹⁾ fornemte Atten Tuusinde Tve Hundrede Halffemtesindstinge og Sex Rirdaler 16 Skilling Danske Capital, At lade Aflegge og Betale, og skal disse fornemte Rente Penge Betales til Scholarcherne, saaledis At de skal Begynde dermed fra Paaske Nærværende Aar 1687:, saa det første Aars Rente skal Betales Halsparten til Paaske 1688: og²⁾ Halsparten til den 11te Juny Næst efter Udi samme Aar, og siden Natligen der efter Continuere som forskrevet staar og skulle voris Rente Cammer, saavel som voris Amtmand over Friderichsborg og Cronborg Anter her over holde og Scholarcherne Ald Hjelp og Befordring Bevise Hvor efter eenhver Vedkommende sig Allerunderdañigt haver At Rette Forbindendis Alle og eenhver herimod efter som foreskrevet staar At hindre eller i nogen maade Forsang At Gjøre. Under vor Hyldest og Naade Givet paa Voris Kongelig Residentz, Udi Kiøbenhavn dend 30 Aprilis Ao. 1687.

Under Voris Kongelig Haand og Signet.

Christian.

Peter Brandt.

(Efter en Copie i Skolens Archiv, Protokol Z, fig. med en anden i Ms. Græn. og med Hofmans Fundat. VII, S. 172-175).

No. 20.

C. 5^{tus.}

Gjøre Vitterligt! At saasom vi Allernaadigst komme i Erfaring At vor Skole i Hillerød ved Friderichsborg lider temmelig Stor Skade, formedelst de dertil liggende Degne travers Forsmindskelse, Saa haver vi Allernaadigst bevilget og tilladt, saasom vi og hermed bevilget og tillader,

¹⁾ De følgende Ord: "fornemte — skal disse" fattes hos Hofman, l. c. 175.

²⁾ De foregaaende Ord: "Halsparten — og" fattes ligeledes l. c.

At bemelte Skole skal niude Refussion for dend Ufgang, dend saaledis liber udi Indkomsten Af vore ladegaarder i Friderichsborg Amt eller Sordeboegens indkomst Kartigen Toe Hundrede Slettedaler, Hvor fore vi hermed Allernaadigst anbefale voris Amtsforvalter over Friderichsborg Amt, som nu er eller her efter kommandis vorder, At de aarlig til Paaschedag og dend 11te Juny der nest efter, hver Termin et Hundrede Slettedaler udi Goed Gangbar myndt, til Scholarcherne som nu er eller her efter beskikket vorder, skal lade erlegge, og betale som dennem udi deris Reignskab efter Scholarchernis Qvittering skal passere, Og skal dette angaae fra Paaske nu siftleeden og her efter fremdeelis uden Ringeste Ufgang i noegen maader Continuere, Forbindendis Alle og eenhver herimod efter som forekrevet staar, At hindre, eller udi noegen maade forfang at Giøre, Under vor Hyldest og Naade, Skreuit paa Vort Slott Kiøbenhavn dend 30 Aprill Ao. 1687.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Christian.

Peter Brandt.

(Efter en Copie i Skolens Archiv, i Protokol S.)

No. 21.

Vi Christian den femte, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Wendes og Gothers, Hertug udi Slesvig og Holsten, Stormaren og Dytmarfsken, Grefve udi Oldenborg og Delmenhorst; Giøre alle vitterligt, at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og besgieret, voris allernaadigste Confirmation paa efterskrefne tart, lydendis ord efter andet som følger: Stormegtigste Arve Konge allernaadigste Herre, efter Eders Kongel. Maj^{ts} allernaadigste Befaling af dato dend 12 Martij hift forleden, hafver vi underskrefne Degnene, som til Friderichsborgs Skole penseser, efter deris Kalds leilighed, faa libelig og taalelig, som sfee Kunde, hatt og taxeret for et vist qvantum saasom følger:

Degnene udi	} <ul style="list-style-type: none"> Meelbye Hilsted Usminderød Lyngebye Herløf Lynge Karleboe Skeevinge Bløstred Strøe Farum Uggerløse Tierrebye 	} <ul style="list-style-type: none"> for 	3 Rixdlr. 4 fl
			4 — ; —
			4 — ; —
			4 — ; —
			4 — ; —
			3 — 4 —
			4 — 2 —
			3 — 4 —
			3 — ; —
			2 — 4 —
			2 — 4 —
			2 — 4 —
2 — 4 —			

som beløber sig tilfammen 45 Rixdlr. hvilche bemelte Degner og deris efterkommere i Embederne i steden for dend femte Deel af deris Korn ind:Komst, som dennem efter lofven till Kommer at pensere aarlig till tvende terminer nemlig hver Juul og hver Paasse till Rector udj Friderichsborgs Skole paa samme scholis Begne imod behørige qviteringer rigtigten og ufeilbarligen skall erlægge og betale i [sic] denne voris giorte tart og forretning vi till Eders Kongel. Maj^{ts} aller: naadigste resolution allerunderdanigst indstiller. Eders Kongel. Maj^{ts} allerunderdanigste og troe: pligtigste tienere C: Schøller: II: Bornemann: P: Jespersen: P: Vinding. Kiøbenhavn d. 8 Novembr. 1698.

Da ville vi forberørte tart, udj alle dens ord Clausuler og puncter, efterfom dend her ofven indført findis, allernaadigst hafve confirmeret og stadfest, saa og her med confirmerer og stadfester. Forbyderdis alle og een hver her imod efterfom skrefvet staar, at hindre eller udj nogen maade forfang at: giøre under vor hyldist och naade. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn dend 26 Novembris Aar 1698.

Under vor Kongel.
Haand og Signet.

(Efter en Copie i Skolens Archiv, hvis Rigtighed efter Originalen er bevidnet af Hofprædikan-
ten P. Jespersøn.)

No. 22.

Anno 1717 dend 17de July Loed Vædle og Høilærde hr: Professor Luia paa Odense Gym-
nasio mig tilstille et Legatum til Friderichsborg Skole paa 200 Rixdaler Courant, Gived
Af Sahl: Frue Bispinde Søster Bartholin Sahl: Doctor Jens Bircheröd, forðum Biscop,
Udi Aalborg, Hans Efterleverste, Hvorom dend Af Belbemelte hr: Professor Lauridz Luia,
som Executori Testamenti opRetteede Fundatz saaleedis liuder.

No. 814.

No. 2: F. 4tes. Een Rixort.

Efterfom Belædle og Belhiurdige nu hos Gud Sahlige Frue Søster Bartholin, Hans
Høværverdighed Sahlig Doctor Jens Bircheröd, forðum Biscop Udi Aalborg Hans efterleverste,
haver udi sit Codicil Af 30 Janv: 1717:, Gived til Friderichsborg Skole 200 Rix: i
dend Christelige og Gudelige erindring, At Hendis Sahl: Sader Magister Albret Bartholin,
haver tilforne været Rector udi samme Skole: og der hun forlanged, at ieg Underskræve,
skulle som Executor Testamenti, herom opRette een Fundatz efter det som i samme Codicill,
derom findes indførdt; Saa haver ieg fundet det At være min skyldighed, samme dend Sahlige
Frue Bispindes siste Willie og Gudelige Intention At efterkomme, og derfor, Hermed for Alle

Bitterlig Siør, At Velbemelte Sahl: Frue Bispinde Bircheröd haver Gifved og Legered til
 Friderichsborg Skoole, een Capitall Af 200 Rdr. Courandt myndt, og det med disse Vilkor,
 At Nendten der Af skal Narlig Uddeelis til tvende Fattige doeg flittige Discipler i samme Skoole,
 Men dersom noegen Af dend Sahl: Biscops eller Frue Bispindes Paarøvende kom der at Gaae
 i Skole, og behøvede dette Stipendium, da de frem for Andre at niude det, og At samme
 her efter kaldes Legatum Bircherodio Barthol[i]janum og paa det At samme Legatum, ei i
 Fremtiden skal forryffis eller forandres, Saa Bliver ovenskrefne Capitall hermed overleverid til
 Hans Kongl: Mai^{ts} Hof Prædikant og Confessionarius Magister Christen Lemvigh med
 ydmygt og Erbøedigt begiering, till samtlige Scholarcherne, over bemelte Friderichsborg
 Skoole, Høyædle og Welbaarne hr: Geheime Raad og Amtmand von Eichstedt, Hans Kon-
 gelig Mai^{ts} Confessionarius og Hof Prædikant, Høyarværdige Magister Christen Lemvigh,
 Welærværdige og Høylærde hr: Anders Hoff, Kongelig Mai^{ts} Slog Prædikandt, og Sogne-
 Præst til Hillerød og Herleff, samt Proust over Liunge Friderichsborgs Herred, At samme
 Capital imod vis forssikring, maatte paa Nendte vorde Udsadt, og Nendten der Af efter denne
 Fundatz Narlig vorde uddeelt, og At De og Deris Esterkommere, vilde drage, saa Christelig, og
 forsvarlig omsorg for dette Legatum, At det til fattige Skoolebørns nytte Stedsse fand blive
 Conserverid, Som de det for [den] Alvidende Gud, og høie Drighed Nget at bekjendt være,
 og forsvare. Dette til Bekrestelse, hafver ieg denne Fundatz med min egen Haand og Signette
 Stadfæstet, og derhos ombedet tvende Af dend Sahl: Frue Bispindes Arvinger Hr: Jens Ro-
 senvinge og Monsieur von Bergen med mig At underskrive og forseigle.

Odense

dend 28 Juny 1717. Lauridz Luia.

J. Rosenvinge, A. von Bergen.

(Efter Copier i Skolens Archiv. — S. Hofm. VII. S. 178. 179.)

For-te-gnel-se

over

Disciple,

der ere dimitterede fra den Kongelige lærde Skole i Frederiksborg

1690-1835.

Gjenstanden for eet af de følgende Hefter vil blive en Samling af Efterretninger om de Mandes Levnet, der i Frederiksborg Skole have lagt Grunden til deres Ungdoms Dannelse. For Meddelelsen har Samleren ikke opstillet sig nogen anden Lov, end den historiske Sandheds i Forbindelse med Kort- hed; og det er ikke blot den Navnkundiges Bane, hans Blif vil ledsage.

Den her meddelte Fortegnelse omfatter kun de sidste 116 Aar af Skolens Tilværelse; for de foregaaende 57 siden 1633 har Forfatteren alene Brudstykker, der ordnede ville følge i det paa- tænkte Hefte. En fuldstændig Liste over alle fra Frederiksborg Skole Dimitterede er nu ikke muelig. Universitetets Matricul hos Decanus i det philosophiske Facultet har tabt alle Protokoller indtil Begyndelsen af det attende Aarhundrede; i Skolens eget Archiv fandtes, ogsaa for dets Udgang 1834, ingen Protokol over Skolens Disciple, ældre, end den, der bevarede deres Navne fra 1669 Marts til 1739 December, i hvilken tillige fandtes den ældste Liste over Dimisii 1703-1740.

De vigtigste Kilder til den her meddelte Fortegnelse ere: 1) "Friderichsborgs Scholes Qvitanbog," som jeg i Marts d. N. har fundet i Frederichsborg Amts Archiv. Den indbefatter Aarene 1690-1723; — 2) Matricula Decani — fra Aaret 1703. — 3) De alphabetisk ordnede Proto- koller over Studenterne ved Kjøbenhavns Universitet — fra Aaret 1700 (hos Universitets-Pedellen). — 4) Frederiksborg Skoles Regnskaber fra 1730-1809, forsaavidt samme findes i Archiverne ved Skolen, Amtshuset og det Kongelige Confessionariat. — 5) En af D. G. Mølbenhaver verificeret Fortegnelse over de fra Frederiksborg Skole Dimitteredes Charakterer for Astronomien ved Examen Artium 1776-1790 (i Skolens Archiv). — [6] Fortegnelse over de af Rector W. Wendtsen dimitterede Disciple i F. P. S. Dahls Indbydelseskrift: Til Bendt Wendtsens Minde, 1831. *)]

Af disse er Qvitanbogen en paalidelig Kilde for Antagelsen af, at i det Mindste de paa Listen Opførte ere blevene dimitterede, saasom dens Angivelser grunde sig paa den Skik, at enhver Discipel af Skolen ved sin Dimission erholdt "4 Rdlr. at deponere med." Men at Man ei feiler meget ved at antage, at denne Hjælp af Alle er modtagen, har jeg seet ved Sammenligningen med Matricula Decani og Universitets-Pedellens Protokoller. De 2 sidstnævnte Kilder vare ei uden andre Hjælpemidler tilstrækkelige til en fuldstændig Liste, da begge lide af Unoiagtighed i Angivelse af Navnene, og stundum forverle, ofte udelade Skolerne, fra hvilke de Dimitterede ere komne. Sko- lens Regnskaber have ydet det fuldstændigste og paalideligste Hjælpemiddel for vedkommende Aar.

De i nærværende Fortegnelse anførte Disciple ere dimitterede

for 1690-1702 af Rector Jens Christophersen Ledøe.

— 1703-1728 — — Torkel Rasmussen Granovius.

— 1729-1766 — — Johannes Schröder.

— 1767-1789 — — Povel Wendtsen.

— 1790-1830 — — Bendt Wendtsen.

— 1831-1834 — constitueret Rector Erik Sigurp Lauber.

— 1835 — Overlærer, Vicarius Rectoris, F. P. S. Dahl.

Kun ved Andres Hjælp vil Samlingen af Efterretningerne, der ogsaa skulle medtage de for 1690 Dimitterede, kunne blive nogenlunde fuldstændig. Og om saadan kærlik Understøttelse, der dog ei behøver at medtage Efterretningerne i Worms og Myerups Literatur-Lexica, haaber Forfatteren ei forgjæves herved at lade udgaae Opfordring til Skolens ældre Disciple og andre Belyndere.

*) En Fortegnelse over de af Rector Schröder Dimitterede, som skal findes i en Udgang af Kjøbenhavns Adresse- Aviss 1766-1775, har Forfatteren ei endnu kunnet benytte.

**) "1637-38 findes første Gang anført at 3 som deponerede blev givne til Hielp til Kleder a 4 Rdlr." (P. B.) Denne Skik afskaffedes ved en Scholarch-Session den 11 Sept. 1775.

1690.

1. Hendrich Først.
2. Jørgen Wilefeld.

1691.

3. Jørgen Matthisøn Hildebrandt (Hildebrand).

1692.

4. Kield Matthisøn Veierholm.
5. Hans Hendrich Langmach.
6. Jens Jensøn Bording.
7. Joachim Dithmar Fabich.

1694.

8. Jens Hansøn Poscholan.
9. Jørgen Marcusøn Clodius (Clod).
10. Augustinus Mortensøn Niemand.
11. Jacob Jørgensen Møllengracht.
12. Jonas Hermansen Stern.
13. Anders Lauridsøn Falsch.
14. Anders Fridrichsøn Golsche.

1695.

15. Esaias Helt.
16. Johan Luxen.
17. Henrich Vager.

1697.

18. Thomas Bangius.
19. Lambert Winkelfilde.
20. Christopher Langmach.
21. Jens Torbensøn.
22. Povel Jørgensen Lundager.
23. Jacob Laursøn Esbønderup.
24. Hans Ulbrichsøn Helt.
25. Jesper Kungel.

1699.

26. Jens Hansøn Winkelfilde.
27. Hans Wilhelm Klinck; Hammer.
28. Jørgen Høfding.
29. Peder Thomason Brinch.
30. Diderich Johansen.
31. Niels Pedersen Bøch.
32. Otthe Ludvigsen Stoud.
33. Erich Willumsen Bredall.
34. Even Olsen Wynth.

1701.

35. Lauge Hanssøn Vork.
36. Anders Oluffsen Schreder (Cartorius).
37. Niels Caspersøn Dresler.
38. Niels Koch.
39. Christopher Blumester.
40. Frands Frandsøn Eudrio.
41. Jacob Lorensøn Meulengracht.
42. Lorens Lorensøn Meulengracht.
43. Andreas (Jørgensen) Flugge.
44. Niels Hansøn (Bircherod).
45. Oluff Mortensøn.
46. Hans Jacob Schenmacher.
47. Bendt Andersøn Tibirch.
48. Joachim Nielsen Høssing.

1703.

49. Jens Olsøn Melose.
50. Wilhelm Johansen Rysse.
51. Jens Madsøn Brun.
52. Hendrich Marcusøn Cump.
53. Jacob Marcusøn Cump.

54. Iver Wichmansen Hassebarth.
 55. Christen Thomassen Kallestrup.
 56. Børge Svendsen Schoulund.

1704.

57. Petrus Nicolaus Andreae Møller.
 58. Christianus Fridericus Knopperus.
 59. Petrus Friderici Knopperus.
 60. Dietericus Jani Bang.
 61. Petrus Andreae Münch.
 62. Andreas Petri Baar.
 63. Andreas Ellekilde.

1705.

64. Jacobus Jani Bind.
 65. Severinus Hermannii Mat.
 66. Thomas Benedicti Thorschmede.
 67. Laurentius Cornificii Walderup.
 68. Arelius Georgii Lundager.

1706.

69. Bartholus Bruno.
 70. Christianus Cuur.
 71. Daniel Kellinghusen.
 72. Nicolaus Banner.
 73. Daniel Høstved.
 74. Olaus Hannibalis Jesen.
 75. Johannes Helsingius.
 76. Christophorus Petri Sunlij.
 77. Reinholdus Canuti Montanus.

1707.

78. Christopher Ottesøn Ledovius (d. e. Ledøe).
 79. Riebd Munk.
 80. Ole Jacobsen Brønbye.
 81. Andreas Fogh.

1708.

82. Johannes Hermannus Johannides Chiussius
 (d. e. Kyse).
 83. Janus Nadier.

84. Samuel Winding.
 85. Severinus Michael Kuur.
 86. Adamus Levinus Kuur.

1709.

87. Justus Valentinus Torberni Ledøe.
 88. Johannes Torberni Ledovius (d. e. Ledøe).
 89. Laurentius Nicolai Lindberg.
 90. Thomas Lindeman.
 91. Michael Guldborg.

1710.

92. Christopher Jensen Ledovius (d. e. Ledøe).
 93. Rasmus Winding.
 94. Niels Wilsund.
 95. Casper Lerberg.
 96. Christian Bræm.
 97. Peter Friis.

1711.

98. Jacob Christensen Halborg.
 99. Niels Lindtener.
 100. Johannes Eichel.
 101. Olaus Abildius. (Olaf Nielsen Abild).
 102. Rasmus Nadsøn Orm.

1712.

103. Niels Jørgensen Lachmand.
 104. Petrus Paus.
 105. Johan Friderich Hornemann.

1714.

106. Rasmus Reguelsen.
 107. Lorenz Angell.
 108. Anders Angell.
 109. Nads Ginderup.
 110. Matthias Eschildsen Seeft.
 111. Rasmus Pedersen Storm.
 112. Matthiis Bircherod.
 113. Søren Nielsen Fridg.

1715.

114. Hermannus Verndrup.
 115. Johannes Verndrup.
 116. Janus Bind.
 117. Johan Wilhelm Hoffmann.
 118. Johan Christopher Torbernson.

1717.

119. Wilhelm Topp.
 120. Anders Qvist.
 121. Albert Fers.
 122. Johan Joachim Marchman.
 123. Johan Tobiesen.
 124. Peter Holst.
 125. Laurids Grønbech.
 126. Petrus Reinhold Haberdorph.
 127. Matthias Albert Haberdorph.
 128. Isach Grundtvig.
 129. Erich Tischer.
 130. Christian Ulbrich Tønder.
 131. Andreas Tischer.
 132. Christian Friderich Stolpe.
 133. Georgius Ogelbye.
 134. Christian Friderich Hummer.

1719.

135. Henrich Gerner.
 136. Poul Bagger.
 137. Lars Lobes.
 138. Christian Langemak.
 139. Christian Brochmand.
 140. Christian Langemach Leth.

1720.

141. Peder Munch.
 142. Ifver Først.
 143. Johan Hendrich Skou.
 144. Nicolai Jørgen Stolpe.

145. Laurids Bergeffou.

146. Janus Hoest. (?)

1721.

147. Holger Jochumsen Nyholm.
 148. Willads Pedersen Qvist.
 149. Johannes Statius Silkenstad.
 150. Johannes Etiaæ Fleischer.
 151. Ludovicus Møller.

1722.

152. Casparus Christophorus Hoennius (?).
 153. Castanus Daggo Hoennius (?).

1723.

154. Niasmus Jensen.
 155. Lars Jørdhøy.
 156. Peder Christian Topp.
 157. Johan Henrich Huusmann.
 158. Johan Otte Haalsted.
 159. Ulrich Christian Kallum.
 160. Jørgen Seerup Vie.

1724.

161. Volterus Lirdorf Weigaard.
 162. Laurentius Bacchevold.
 163. Erich Langballe.
 164. Petrus Jørdhøy.
 165. Christian Friis Poulsen.

1725.

166. Janus Gerner.
 167. Otto Jacob Gerner.
 168. Janus Munch.
 169. Henrich Hiort.
 170. Johannes Georgius Bang.

1726.

171. Nicolaus Nyberg.
 172. Joachim Friderich Zarth.
 173. Johannes Fridericus Wendt.

174. Georgius Vaggæus.
 175. Petrus Fabich.
1728.
 176. Paulus Johannides Hiort.
 177. Georgius Ebbo Claudii.
 178. Christian Friderich Nyholm.
 179. Friderich Majer.
 180. Sinnelius Brandt.
 181. Johannes Lange.
 182. Sinnelius Lange.
 183. Josias Henrich Bergeffov.
 184. Jacob Jacobsen Adolph.
 185. Olaus Vang Olai fil.
 186. Janus Dons.
 187. Johannes Jacobus Stoud.
 188. Guntherus Søndermann Th. fil.
 189. Christian Henrich Støed.
 190. Wilhelm Vang.
1729.
 191. Janus Jacobi Hegelund.
 192. Jeremias Andreas Wulff.
 193. Laurentius Bredall.
 194. Johannes Lange.
1730.
 195. Bartholdus Luja.
 196. Johannes Saur.
 197. Otto Luja.
 198. Johannes Otto Frisius.
 199. Jacobus Købke.
 200. Casparus Kolichen.
 201. Johannes Christophorus Palemandus.
 202. Petrus Lind.
1731.
 203. Ludvig Stoud.
 204. Lorenz Berg.
 205. Christopher Nyholm.

206. Johan Otto Vang.
 207. Thomas Reinhold Luja.
 208. Andreas Lundhof.
1732.
 209. Peder Ferøslaw.
 210. Friderich Qvist.
 211. Glæer Olsen.
 212. Niels Randrup.
 213. Jens Leider.
1733.
 214. Hans Møssing.
 215. Svend Wegner.
 216. Michael Brandt.
 217. Svend Svendsen.
 218. Peter Schæffer.
 219. Hans Jørgen Garde.
 220. Hans Wille.
 221. Jens How Schiwe.
 222. Georgius Brandt.
1734.
 223. Lorenz Storm.
 224. Johan Daniel Wilken.
 225. Jørgen Balsøe (Hvalsøe?)
 226. Lorenz Helt.
 227. Lorenz Neerøsløw.
 228. Henric Berg.
1735.
 229. Wilhelm Henric Patberg.
 230. Eric Colstrup.
 231. Peter Nicolai Schiøtt.
 232. Henric Joachim Stolpe.
 233. Frideric Schæffer.
 234. Peder Schow.
 235. Nicolai Reich.
 236. Peder Schalz.
 237. Christian Valentin Frøwen.

1736.

238. Henric Neuter.
 239. Hans Henric Daw.
 240. Christian Henric Lusa.
 241. Wandrup Turen.
 242. Peder Krojer.

1737.

243. Ludvig Christopher Lusa.
 244. Peder Bouchorst.
 245. Broder Brodersen.
 246. Peter Nicolai Gruner.
 247. Ottho Christian Weldingh.
 248. Immanuel Conrad Ludvig. Schmalz.
 249. Nicolai Nyholm.
 250. Peder Brandt.
 251. Niels Gad.
 252. Andreas Bruun.
 253. Peder Taftenberg.
 254. Thomas Evens.

1738.

255. Johannes Olivarius.
 256. Johan Christian Sigfrid Samy.
 257. Christian Gangel.
 258. Even Jacob Selleboe.
 259. Frideric Klarup.
 260. Morten Thrane Rothenburg.
 261. Oluf Sonbye.
 262. Morten Braad.
 263. Niels Wahl.
 264. Malthæ Beck.
 265. Jørgen Hatting Torwer.
 266. Thomas Benedictus Mejer.
 267. Hans Tcestrup.

1739.

268. Ulbric Sontum.
 269. Povel Bentzæn.

270. Ludvig Wilhelm Friis. (Fries?).
 271. Christen Roede.
 272. Cai Anton Lopp.
 273. Peder Johannes Lemvig.
 274. Anders Juul (Juel?).
 275. Ulbric Frideric Form.
 276. Joachim Henric Schweder.
 277. Esfren Mørck.

1740.

278. Frideric Colbjørnsen.
 279. Niels Windefilde.
 280. Arndt Mortensen Haar.
 281. Lorents Frobos (Frobors?).
 282. Hans (Casparsen) Kruse.
 283. Tycho Brandt.
 284. Jens Witthusen.
 285. Johannes Wolff.
 286. Frideric Carl Muncheberg.
 287. Christopher Windefilde.
 288. Ulric Adolph Jæger.
 289. Frideric Conrad Jæger.
 290. Christian Detlev Leys.
 291. Lauritz Granberg.

1741.

292. Foldsmar Danchel Caspersen.
 293. Jørgen Fosum.
 294. August Albert Høggenkamp.
 295. Martin Hübner.
 296. Peder Jørgensen Friis.
 297. Lauritz Christophersen Brøndlund.
 298. Thomas Edvard Sylow.
 299. Jochim Bendike.
 300. Heino Gerhard Brølund.
 301. Matthias Birch.
 302. Morten Mejer (Burchardi fil.).

1742.

303. Christian Ludvig Bøje (Bøjesen?)
 304. Peter Glesborg.
 305. Jens (Johannes?) Frost.
 306. Johan Georg Schmalz.
 307. Carl Frederic Sannij.
 308. Mogens Sandberg.
 309. Peder Maar.
 310. Lauritz Høiberg.
 311. Bent Fresleb (Fresløv?)
 312. Hans Bugge.
 313. Niels Prahl.
 314. Hans Doné.
 315. Christopher Gersf.
 316. Christopher Hiort (Hiorth?)
 317. Lauritz Lind.
 318. Johan Christian Zuschlag.
 319. Johannes Zuschlag.
 320. Niels Harder.
 321. Svend Schoulund.
 322. Søren Thvane.

1743.

323. Christen Hiermin.
 324. Iver Sundbye.
 325. Povel Wedel.
 326. Clemens Thue Samsing.
 327. Jens Nicolai Møller.
 328. Jacob Linddam.
 329. Peter Berg.
 330. Morten Berg.
 331. Oluf Rose.
 332. Peter Mosfin.
 333. Jens Christian Mørch
 334. Hans Windefilde.
 335. Søren Hansen.
 336. Johannes Wilsgaard.

1744.

337. Lauritz Blichert.
 338. Johan Jacob Lund.
 339. Peter Andreas Lemejer.
 340. Johan Arndt Dydøl.
 341. Peder Friis Vager.
 342. Christopher Dideric Friedenreich.
 343. Christen Ordning.
 344. Andreas Hoffgaard.
 345. Henric Nicolai Owenberg.
 346. Matthias Ulric Lund.
 347. Mauritz Bircherod.

1745.

348. Frideric Tresslund.
 349. Niels Muus.
 350. Jørgen Paulin Vagger.
 351. Herløf Dahlhoff.
 352. Jørgen Morsleth.
 353. Gotfred Peter Nasmussen.
 354. Jens Bircherod.
 355. Jørgen Leth Schønning.
 356. Povel Gerhard Schumacher.
 357. Johan Peter Wessel.

1746.

358. Jørgen Pøbersen.
 359. Christian Lygaard,
 360. Albert Lund.
 361. Jens Balling.
 362. Jørgen Birch.
 363. Jens Kirkerup.
 364. Søren Kirkerup.
 365. Christian Flensborg.
 366. Frideric Christian Grundtvig.
 367. Jens Peter Abel.
 368. Adam Anton Wegge.
 369. Jens Christian Prahl.

370. Frideric Juul (Juhl?)
 371. Tycho Jespersen.
 372. Christian Annerup.
 373. Hans Nicolai Larsen.
 374. Johannes Jacob Dumreicher.
 375. Andreas Lund (Nicolai fil.).

1747.

376. Johannes Herfurt (Heerfordt?)
 377. Johannes Reiff.
 378. Johannes Borch.
 379. Nasmus Eißvilde. (Eißvilde?).
 380. Johan Christian Eller.
 381. Jacob Eivers (Sigversen).
 382. Johan Christian Albini.
 383. Gotlob Becher.
 384. Herman Treschow Wegner.
 385. Lauritz Valudan.
 386. Jacob Matthisen Lund.
 387. Stephen Weisendunch (Weisendunk?).
 388. Christian Juul (C. Laurentii Jull?).
 389. Jørgen Andreas Bang.
 390. Oluf Lund Bang.
 391. Matthias Christian Bøhm (Böhme?)
 392. Andreas Schwarzkopff.
 393. Jens Wall.
 394. Christopher Piil.
 395. Carolus Duc. ("e priv. cum testimonio
 Rect. Fridericib.")

1748.

396. Christian Weldingh.
 397. Johan Adolph Stage.
 398. Thomas Hans Schwermand.
 399. Frideric Wilhelm Wind.
 400. Peter Hiermind.
 401. Jes Warnis.
 402. Frideric Carl Qvist.

403. Hans Ulric Joenstrup.
 404. Niels Schow.
 405. Jørgen Kosod.
 406. Peter Qvislin.
 407. Christian Urfin.
 408. Nicolai Henric Urfin.
 409. Jørgen Sandbye Torwer.
 410. Lassenius Lassen.
 411. Adam Schmidt.

1749.

412. Andreas Laurentius Petri fil.
 413. Balthasar Engel.
 414. Carl Thesstrup.
 415. Severinus Flesborg.
 416. Nissenius Wedel.
 417. Janus Daniel Wedel.
 418. Mauritius Mojer.
 419. Johannes Sandberg.
 420. Isaacus Leonhard.
 421. Matthias Kosod.
 422. Johannes Piil.
 423. Hermannus Ponck.
 424. Christianus Schalesin.
 425. Petrus Gutfeldt.
 426. Abrahamus Qvislin.
 427. Svarus Finde.
 428. Laurentius Clausen.
 429. Christianus Fridericus Neve.
 430. Christianus Halsing ("e priv. Friderici-
 burg.")

1750.

431. Johannes Petrus Maar.
 432. Janus Stage.
 433. Fridericus Adolphus Carlsen.
 434. Mauritius Friedenreich.
 435. Paulus Grill.

436. Johannes Wellejus.
 437. Samuel Prahl.
 438. Jacobus Henricus Schmalz.
 439. Martinus Qvistgaard.
 440. Laurentius Gregorii fil.
 441. Voëtius Nasch.
 442. Ivarus Hersted.
 443. Andreas Gize.
 444. Nicolaus Severinus Mühle Erstrup.
 445. Nicolaus Olaus Stolpe.
 446. Jacobus Lemming.

1751.

447. Balthasar Weiher.
 448. Jacobus Schougaard.
 449. Nicolaus Falck Gloersen.
 450. Jacobus Maar.
 451. Johannes Wieher (?).

1752.

452. Christianus Fredericus Morsleth.
 453. Petrus Nørregaard.
 454. Petrus Christianus Stage.
 455. Johannes Christianus Haar.
 456. Johannes Adolphus Tostgaard.
 457. Eveno Lund.
 458. Jacobus Adolph.
 459. Johannes Henricus Prahl.
 460. Jacobus Schrøder.
 461. Andreas Schwartzkopf.
 462. Andreas Christianus Henne.
 463. Johannes Vedsted.
 464. Marcus Oberkampff.
 465. Carolus Rosenmeier Schrøder.

1753.

466. Bartholomæus Schwermann.
 467. Johannes Fredericus Geise.
 468. Petrus Helt.

469. Nicolaus Carz.
 470. Olaus Muus.

1754.

471. Johan Jacob Milche.
 472. Jørgen Nicolai Koch (Kock?)
 473. Johan Wilhelm Jacobi.
 474. Niels Niis.
 475. Johan Nicolai Lesberg.
 476. Johan Jacob Rosving.
 477. Matthias Salling.
 478. Christen Lesøe.

1755.

479. Frideric Gram.
 480. Frideric Stephan Asinusfen.
 481. Laurits Bruun.
 482. Niels Lange.
 483. Richard Berg.
 484. Christian Carl Krøjer.
 485. Hans Hartmann Bentzen.
 486. Nejer Bergersen Sielleshølle.
 487. Jørgen Strøregaard.
 488. Jørgen Berg.

1756.

489. Frideric Christian Hai (Hei? Høy?)
 490. Christian Carl Lampe.
 491. Hans Peter Hammer.
 492. Christian Casfen Busch.
 493. Johan Peter Walbye (Waldbye?)
 494. Povel Rosen.
 495. Frideric Hartmann.
 496. Frans Narestrup.
 497. Christian Eierup.
 498. Hans Gotfred Neander.
 499. Johan Georg Neander.
 500. Laurits Dreslov.

1757.

501. Peder Wølbye.
 502. Bjørn Nordstjerne.
 503. Frideric Daniel Crucau.
 504. Jens Tulle.
 505. Bendix Christian Røtting.
 506. Just Storm.
 507. Johan Wilhelm Carde.

1758.

508. Peder Granbeck.
 509. Albert Reehfeldt.
 510. Johan Eierup.
 511. Jacob Hansen.
 512. Christopher Tikøb.
 513. Henrik Christian Gude.

1759.

514. Jonas Weibye.
 515. Mauritz Marchmann.
 516. Carl Schrøder.
 517. Christian Frideric Elling.
 518. Wolff Christopher Møller (Müller).
 519. Hans Salling.
 520. Frederic Ludvig Severin.
 521. Hans Henrich Eskildsen.

1760.

522. Lauritz Nørregaard.
 523. Joseph Mærckmann.
 524. Peder Burchard Zwegius.
 525. Andreas Gundersen.
 526. Niels Ulsing.
 527. Henric Ulsing.
 528. Jens Nimb.
 529. Andreas Lyngsøe.

1761.

530. Lauritz Birchedal.
 531. Peder Schrøder.

532. Matthias Schwarzkopff.
 533. Hans Christian Adolph.
 534. Nicolai Jensen.
 535. Niels Angel.
 536. Oluf Rosengaard.
 537. Oluf Røsted.

1762.

538. Holger Tryde.
 539. Henning Junghans Hjerrild.
 540. Christopher Schrøder.
 541. Jacob Schwarzkopff.
 542. Georg Andreas Fabricius.
 543. Johan Christian Fabricius.
 544. Johan Henrich Lund.
 545. Niels Wolff.
 546. Peter Berg.
 547. Børge Petersen.

1763.

548. Christian Schipper.
 549. Joachim Zach Adolph.
 550. Oluf Gildberg.
 551. Rasmus Topp.
 552. Wilhelm Marchmann.
 553. Johan Wilhelm Guldbrand.
 554. Peder Georg Voll.
 555. Niels Schindler.

1764.

556. Matthias Jørgen Matthiesen.
 557. Simon Jørgensen.
 558. Carl Wilhelm Spærck.
 559. Claus Plum.
 560. Jens Torchild Langemach.
 561. Jens Christian Lottrup.
 562. Carl Christian Bendtsen.
 563. Johan Wilhelm Weischer.

1765.

564. Peder Schiwe ("priv.".)
 565. Johannes Nyholm.
 566. Lorents Angell Holst.
 567. Claus Henrich Hoen.
 568. Peter Samuel Dorn.
 569. Johan Diderich Nasbech.
 570. Johan Michael Kejser.
 571. Jørgen Pedersen.
 572. Friderich Henrich Martner.
 573. Hans Albert Hvistendahl.
 574. Bonde Løndahl.
 575. Johan Henrich Broe.

1766.

576. Christian Heiberg Kahrs.
 577. Peder Manderup Euren.
 578. Johan Christian Vosf.
 579. Matthias Muncheboe.
 580. Johan Herman Dahl.
 581. Jens Nisch Licht.

1767.

582. Hans Lyngbye.
 583. Friderich Dahl.
 584. Christophør Nyholm.
 585. Johannes Sørensen Hjorth.
 586. Lars Christian Nielsen Schowgaard.
 587. Peder Nielsen Schowgaard.

1768.

588. Hans Wandall Bruun.
 589. Peder Buch.
 590. Jens Dorn.
 591. Friderich Carl Dahlstrøm.
 592. Knud Gelmuyden Fleischer.

1769.

593. Niels Olivarius Schiwe.
 594. Anton Rasmus Schnabel.

595. Claus Dajon.
 596. Johan Jørgen Wildt.
 597. Andreas Schwarzkopff.
 598. Morten Smith Pedersen.

1770.

599. Georg Friderich de Franckenau.
 600. Friderich Carl Mønning.
 601. Børge Poscholan Kosod.
 602. Christian Winslaw.
 603. Lars Pedersen Schalk.

1771.

604. Hans Buch.
 605. Claus Peter Biering.
 606. Hans Jacob Ager.
 607. Peter Christian Zeuthen.
 608. Peder Sommer.
 609. Jensenius Thaur.

1772.

610. Holger Jrgens.
 611. Nicolai Dahlstrøm.
 612. Hans Gude.
 613. Hans Tikjøb.
 614. Hans Adolph Agerbech.
 615. Rasmus Jensen Thillerup.
 616. Madz Kosod Ancher.

1774.

617. Adam Gottlob Anthoin.
 618. Paulus Hartse.
 619. Claus Lassen.
 620. Nicolaus Tønnesen.
 621. Wilhelmus Lyngh.
 622. Matthias Eskild.
 623. Soannes Hilarius (Eilertsen?).
 624. Henricus Hilarius.

1775.

625. Friderich Christian Gotje.
 626. Johan Conrad Feldt.
 627. Adolph Ulrich Meyner.
 628. Jacob Kresting Hansen.
 629. Laurentius Etub.
 630. Andreas Helt.
 631. Johan Jacob Wille.
 632. Laurentius (Lorents) Bynch.

1776.

633. Nicolaus Hartser
 634. Matthias Dahlstrøm.
 635. Petrus Dahloff.
 636. Johannes Mossin Lange.

1777.

637. Daniel Eiler.

1778.

638. Georgius Matthias Schougaard.
 639. Engelbrecht Lottrup.
 640. Herman Kresting Hansen.
 641. Johannes Petrus Gad.
 642. Fridericus Conradus Form.
 643. Paulus Bohn.
 644. Hermann Bofs.

1779.

645. Laurentius Hiort Bohn.
 646. Jacob Bagger.

1780.

647. Bendt Bendtsen.
 648. Gynkelberg Abel.
 649. Andreas Hiermin.
 650. Canutus Arild Friis.
 651. Severinus Møsfeld.
 652. Andreas Fuglsang Dircks.
 653. Henrik Conrad Obenhansen.

1781.

654. Jacob Eiler.

1782.

655. Jørgen Smith.
 656. Peter Christian Gilsager.
 657. Peter Nasbech.
 658. Knud Wille.
 659. Hans Jørgensen Reinsholm.
 660. Christian Holm.
 661. Johannes Holm.

1783.

662. Christian Klingberg.
 663. Elias Gruner.
 664. Hans Kofsøed.
 665. Jens Kofsøed.
 666. Peter Reith.

1784.

667. Friderich Holmsted Tobiesen.

1785.

668. Johan Samuel Wolgandt.
 669. Friderich Wilhelm Emil Clausen.
 670. Lars Christian Holm.
 671. Peter Christian Petersen.
 672. Ole Nesen Ostensfeldt.

1786.

673. Frans Henrik Müller.
 674. Svend Nielsen Bruun.

1787.

675. Friderich Carl Gram Brammer.
 676. Friderich Carl Gram Bendtsen.
 677. Friderich Wilhelm Wisch.
 678. Niels Lepper (Leppert?).
 679. Friderich Carl Emil Nielsen.
 680. Johan Friderich Joche.
 681. Carsten Ludvig Schiath.
 682. Jørgen Wilhelm Willumsen.

1788.

683. Johan Peter Wedel.
684. Poul Nvist.
685. Volle Friderich Brammer.

1789.

686. Joachim Henrich Brammer.
687. Ferdinand Christopher Etub.
688. Conrad Zimmer.
689. Henrich Smith.
690. Gregers Johan Discher.
691. Marcus (Jonas) Ludvig Nielsen.

1790.

692. Emanuel Walling.
693. Johan Claus Soos.
694. Marcus Clausen.
695. Andreas Wiborg Schjodt.
696. Jacob Ferdinand Jochel.
697. Peder Hans Mønster.
698. Andreas Peter Meden.
699. Carl Christian Mønster.
700. Erhard Mønster.
701. Christian Friderich Berner.

1791.

702. Gerhard Peter Brammer.
703. Gottfred Henrich Wendtsen.
704. Jens Schifter.
705. Knud Giandrup.
706. Albert Ludvig Gottlieb.
707. Peder Meden ("e priv. Fridericib.").

1792.

708. Peder Anton Christian Nøvager.
709. Hermann Dominicus Keutel.
710. Peder Wilhelm Berner.
711. Niels Kær.
712. Thomas Christian Ernst Withusen.
713. Christian Conrad Henne.

1793.

714. Johan Nehling.
715. Ferdinand Ludvig Nøtting.
716. Bendix Bendixen Nøtting
717. Jacob Hegelund Egerod.
718. Johan Michael Christian Bøh.
719. Johan Georg (Gerhard?) Nielsen.
720. Johannes Søns.

1794.

721. Adam Anton Frederik Schrøder.
722. Niels Skive Sidelmann.
723. Hermann Dominicus Beckmann Nehling.
724. Jacob Andreas Wille.
725. Peter Ernst Lunde.
726. Knud Christian Rosenkilde.
727. Peter Nicolai Kruckow.
728. Poul Johan Berner.
729. Christian Henrik Ernst Hoffmann.
730. Frederik Joachim Abel.

1795.

731. Frederik Ferdinand Nøvager.
732. Christian Henne.
733. Jens Faber Lihme.
734. Frederik Wilhelm Willemoës.
735. Christian Friderik Willemoës.
736. Friderik Anthon Dop.
737. Anthon Henrik Matthiesen.

1796.

738. Friderik Christian Wilhelm Soos.
739. Christian Alexander Paton.
740. Andreas Jørgen Skerup.
741. Johannes Schrøder Wendtsen.
742. Wilhelm Andreas Hoffmann.

1797.

743. Adam Gottlieb Siede.

744. Matthias Svendsen.
745. Knud Ramshardt Prn.

1798.

746. Friderich Holmsted Paludan.
747. Jens Jacob Paludan.
748. Bøe Boesen.
749. Hans Rosenqvist.
750. Isaaeh Adrian.
751. Jens Christian Fangel.
752. Peter Keemcke.

1799.

753. Andreas Smith Magens.
754. Jørgen Henrik Verner.
755. Friderich Christian Nielsen.
756. Ove Rosenqvist.
757. Johan Henrik Lind.
758. Peter Als Biering.

1800.

759. Carl August Nielsen.
760. Johan Jørgen Goos.
761. Adolph Friderich Præt.
762. Jochum Jørgensen Lieungh.
763. Jacob Morten Helmumdt
764. Christian Raben.

1801.

765. Peter Eilert Madsen.
766. Hans Georg Diderich Adolph Keshling.
767. Carl Ludvig Joseph Seeboth.
768. Hans Joachim Friderich Goos.
769. Johan Friderich Schrum.
770. Johan Henrik Reinhardt.

1802.

771. Friderich Dakewalt Bamberg.
772. Niels Christian Morville.
773. Julian Marinus Biering.

1803.

774. Søren Friderich Meyer.

1804.

775. Christen Hans Jørgen Dahl.
776. Frederik Peter Jacob Dahl.
777. David Giellevøl.

1805.

778. Gerhard Giese Salicath.
779. Christian Friderich Prahl.

1806.

780. Christian Bagge Jensen.
781. Michael Johan Lynge.
782. Johan Friderich Falck.
783. Engelbreth Finne.
784. Mogens Bentzen.
785. Jens Christian Fangel.

1807.

786. Johan Carl Christian Salicath.
787. Canutus Broust Wederkinch.
788. Friderich Leopold v. Blicher-Olsen.
789. Niels Christian Bendz.
790. Søren August Brühl.
791. Otto Casper Valentin Wedel.

1808.

792. Hans Christian Lorenzen.

1810.

793. Jens David Frederik Salicath.
 794. Jensenius Magnus Sommer.
 795. Johannes Stein Zoffmann.

1811.

796. Friderich Severin Lorenzen.
 797. Christian Henrich Würzen.
 798. Peter Gottman Henrich Ludvig Salicath.
 799. Christian Lemvig.
 800. Jens Georg Lind.

1812.

801. Paul Bendtsen.
 802. Wilhelm August Arctander.
 803. Leonard Abek.
 804. Holger Fangel.
 805. Christian Ditlev Fasting.
 806. Jørgen Gottberg Sommer.

1813.

807. Friderich Christian Appeldorn.
 808. Peter Georg Bang.
 809. Johan Henrich Adolph Ewertsen.
 810. Peter Christian Stenersen Gad.

1814.

811. Thomas Mainvering Arthur Arctander.
 812. Dagge Tausan Ussing.
 813. Jacob Andresen.
 814. Laurits Gerhard Fasting.

1815.

815. Jørgen Rasbeck.
 816. Carl Gottfred Lynge.
 817. Jørgen Schive.

1816.

818. Peter Ludvig Ditlev v. Glindt.
 819. Tage Mgreen Ussing.
 820. Jørgen Gad.
 821. Hans Mønnekab.
 822. Hans Wilhelm Frydendahl.
 823. Nicolai Ulrich Krossing.
 824. Hans Marius Svane.
 825. Lars Winslow.
 826. Morten Joachim Ferdinand Evansenfjold.

1817.

827. Carl Fasting.
 828. Jørgen Kosoed.
 829. Laurits Peter Larsen.
 830. Conrad Albert Rasm.
 831. Christian von Berner.
 832. Johan Peter Petersen.
 833. Christen Præm Gad.
 834. Hans Gierup Holst.
 835. Hans Pedersen West.
 836. Carl Friderich Hasensfeldt.

1818.

837. Andreas Jørgen Bendtsen.
 838. Gerhard Peter Drammer.
 839. Niels Peter Rasmussen.
 840. Peter Andreas Lynge.
 841. Johan Henrich Maahr.
 842. Carl Holger Bisby.

1819.

843. Michael Henrich Ludvig Dahlerup.
 844. Peter Nicolai Reith.
 845. Johan Angel Sørensen.
 846. Carl Wilhelm Langberg.

847. Andreas Peter Berggreen.
848. Niels West Hoffmeyer.
849. Carl Wilhelm Lange.

1820.

850. Gustav Christian Nicolai Vorch.
851. Peter Stagemeyer Usfing.
852. Henrich Rudolph Buchhave.
853. Ludvig Feilberg.
854. Johan Nicolai Madvig.
855. Wilhelm Nicolai Adrian.

1821.

856. Carl Henrich August Wendtsen.
857. Christen Heiberg Jespersen.
858. Hans Anker Jespersen.
859. Thomas Nicolai Nielsen.

1822.

860. Hans Peter Bisted.
861. Søren Brøndsted Aschlund.
862. Carl Adolph Købke.
863. Poul Christian Holm.
864. Knud Esfild Møhl.
865. Henrich Leveskov Dahlerup.
866. Lauritz Christian Ludvig Lassen.
867. Ernst Henrich Holst.
868. Johan Christian Brans.
869. Georg Arnold Arng.
870. Bertel Michael Rosted.

1823.

871. Friderich Christian v. Haven.
872. Samuel Anton Sølling.
873. Wilhelm Pllgaard.

874. Georg Thaning.
875. Andreas Thaning.

1824.

876. Christian Hieronymus Hübner.
877. Isaac Marius Wendtsen Gad.
878. Henrich Christian Lemvig.
879. Niels Peter Petersen.
880. Jørgen Gottfred Petersen.
881. Wilhelm August Giørling.
882. Carl Friderich Wilhelm Sarauw.
883. Knud Vile Sonnesen.
884. Edvard Gudmand August Hindberg.

1825.

885. Ludvig Wendtsen.
886. Christian Georg Dahlerup.
887. Peter Willemoes Becker.
888. Ernst Henrich Arctander.
889. Jørgen Lauritz Schou.
890. Wilhelm Henrich Hahn Bisby.

1826.

891. Hans Adolph Sølling.
892. Carl Wilhelm Reith.
893. Frits Sannom.
894. Nicolai Peter v. Haven.
895. Christian Linde Holst.
896. Erik Worm Vegtrup.

1827.

897. Holle Hermann March.
898. Carl Ludvig Jensen.
899. Carl Christian Lund.

1828.

900. Carl Edvard Notvitt.
 901. Edvard August Dahlerup.
 902. Nissenius Claus Wedel.
 903. Carl Ferdinand Emil Engel.
 904. Carl Otto Sandberg.
 905. Just Peter de Fontenay.
 906. Friderich Emil Hansen.

1829.

907. Niels Peter Eruusberg.
 908. Hans Wilhelm Niber Nielsen.
 909. Jens Wilhelm Leth.

1830.

910. Johan Anton Frederik Wilhelm Petersen.
 911. Jørgen Scheel Meyer.
 912. Johan Frederik Schrøder.
 913. Martin Julius Gierling.
 914. Martin Henn.
 915. Jørgen Ditlev Hansen.
 916. Christian Frederik Nicolai Reinhard.
 917. Frants Carl Edvard Reinhard.

1831.

918. Johan Frederik Wedel.

919. Carl Emil Dahlerup.
 920. Christian Frederik Vegtrup.

1832.

921. Friderik Weilbach.
 922. Otto Frederik Kynde.
 923. Conrad Martin Voost.
 924. Georg Tonnes Wedel.
 925. Carl Matthias Theodor Schütz.
 926. Ernst Albert de Fontenay.
 927. Ole Ludvig Emil Smith.
 928. Hans Peter Frandsen.
 929. Frederik Olaus Moe.

1833.

930. Harald Baldemar Dahlerup.
 931. Gustav Emil Sølling.
 932. Niels Hoffmann From.
 933. Ernst Sarauw.

1835.

934. Jacob Frederik Kinch.
 935. Johan Clemens Tode Reinhard.
 936. Hans Peter Duurloo.
 937. Johannes Erlandsen.
 938. Johan Ditlev Zepelin Neefe.
 939. Carl Frederik Wilhelm Bodenhoff.

Endnu inden de sidste Blade af "Historiske Efterretninger om den Kongelige lærde Skole ved Frederiksborg, første Hefte", vare trykte blev Forsfatteren ved en med Taknemmelighed modtagen gunstig Meddelelse af Hans Høiærværdighed, Hr. Dr. Theol., Biskop Nynster, sat i Stand til at offentliggjøre den vigtige Efterretning, at Protokollerne No. 2 og 3 af det københavnske Universitets Matricul in folio for Aarene 1611—1667 og 1667—1740, endnu ere bevarede, samt til af disse at levere en Liste over de fra Frederiksborg Skole 1634—1689 dimitterede Disciple.

1634. 22 Novbr.	25. Severinus Laurentii Schivingius.
1. Petrus Erici Offodensis.	26. Janus Henrici Fridericiburgensis.
2. Henricus Jacobi Barfodius.	27. Janus Laurentii Bugæus
1635. 8 Novbr.	28. Andreas Johannis Paus.
3. Paulus Jacobæus.	29. Elias Nicolai Hillebrand.
4. Olaus Bundeus.	30. Laurentius Petri Sverdrupius.
5. Didericus Johannis.	1643. 7 Decbr.
1636. 12 Mai.	31. Janus Andreas Norvegus.
6. Christophorus Uedius.	32. Magnus Michaelis.
7. Hardovicus Arnonis f.	33. Nicolaus Michaelis.
8. Nicolaus Johannis f.	1644. 2 Decbr.
1637. 1 Juni.	34. Olaus Andreæ Friderichstodienfis.
9. Benedictus Petri Hallandus.	35. Byrgerus Nicolai Norvagus.
10. Johannes Jacobi Ottorpensis.	36. Nicolaus Jani Tichovius Hallandus.
1638. 7 Mai.	37. Matthias Olai Ingelstrup Hallandus.
11. Ericus Andreæ.	38. Canutus Johannis Ganz.
12. Martinus Petri Bleecking.	39. Nicolaus Andreæ Norvagus.
13. Janus Johannis Weelbyensis.	1645. 11 Decbr.
14. Thomas Magni.	40. Petrus Olai Hafniensis.
15. Severinus Nicolai Bloek.	1646. 25 Mai.
1639. 6 Juni. ("præstito juramento").	41. Johannes Wilhelmi Ortunganus.
16. Janus Jacobi.	42. Johannes Andreæ Helsingburgensis.
17. Jacobus Carstanus.	43. Eveno Joannis Vorecherus.
18. Johannes Johannis Sythagetus.	1647. 22 Jul.
1639. 3 Juni. ("præmisso solenni depositionis ritu").	44. Carstanus Henrici.
19. Laurentius Severini.	45. Vilhadus Andreæ.
20. Petrus Petri Hiennig.	46. Janus Jani Munkius Cimber.
21. Henricus Henrici Åsloënsis.	47. Henricus Francisci.
22. Clemens Gothardi Åsloënsis.	48. Laurentius Balthasaris.
23. Fridericus Claudii Helsingorensis.	1647. 16 Decb.
1642. 11 Juni.	49. Olaus Christiernus Frisius.
24. Johannes Erici.....	50. Daniel Joachimi.
	51. Paulus Evenonis Scanus.

1648. 2 Juni.
 52. Johannes Wilhelmi.
 1649. 6 Juni.
 53. Johannes Hornius.
 54. Jacobus Petri.
 1649. 3 Decbr.
 55. Henricus Petri Nidrosiensis.
 1650. 12 Juni.
 56. Antonius Francisci.
 57. Matthias Canuti.
 58. Trunderus Caspari.
 59. Nicolaus Matthiae.
 60. Severinus Olai.
 1651. 26 April.
 61. Laurentius Matthiae Holfst.
 62. Jacobus Johannis Sadolinus.
 63. Petrus Arnolb.
 64. Severinus . . . . .
 65. Johannes Bernovius.
 1651. 3 Novbr.
 66. Magnus Andree.
 1652. 26 Mai.
 67. Laurentius Martini Senglostanus.
 68. Nicolaus Martini Farum.
 69. Magnus Jani Pasculanus.
 70. Johannes Matthiae Senglostanus.
 71. Theocorus Chiliani.
 72. Zacharias Johannis Brunonius.
 73. Johannes Severini.
 1653. 16 Mai.
 74. Simon Petri Hoffius.
 75. Janus Nicolai.
 76. Nicolaus Petri.
 77. Georgius Johannis.
 78. Eschillus Johannis.
 1654. 6 Mai.
 79. Christianus Christierni.
 80. Janos Andree Wandalosus.
 81. Wilhelmus Sinclairus.
 82. Thomas Johannis Ringovius

1655. 7 Juni.
 83. Petrus Jacobi Borup.
 84. Johannes Schanchius.
 85. Otto Jacobi Hafniensis.
 86. Jonas Lindius.
 87. Laurentius Johannis Esbynderup.
 1655. 20 Octbr.
 88. Jacobus Snogius.
 89. Johannes Ursinus.
 1656. 9 Mai.
 90. Johannes Jacobi Keinapel.
 91. Laurentius Christierni Molberup.
 92. Matthias Johannis.
 93. Christiernus Johannes Holsatus.
 1657. 16 Novbr.
 94. Christiernus Georgii Slangendorphius.
 95. Gabriel Rull.
 96. Johannes Hoff.
 97. Canutus Christierni Hegardus.
 1658. 3 Mai.
 98. Erasmus Jacobi Scanus.
 99. Johannes Arnoldi Christianiensis.
 1660. 16 April.
 100. Janus Arnoldi Prenslerus.
 101. Rudolphus Arnoldi Prenslerus.
 102. Martinus Trugilli.
 1660. 4 Mai.
 103. Janus Michaelis Dorfsinus.
 104. Henricus Marci Reinerus.
 1660. 16 Mai.
 105. Severinus Nicolaus Pindius.
 1660. 26 Mai.
 106. Nicolaus Olai Scheenensis.
 1660. 19 Juni.
 107. Johannes Johannis Holfst.
 108. Joannes Thoma Norvegus.
 109. Michael Nicolai Bassius.
 110. Bernhardus Matthiae Horupius.
 1660. 3 August.
 111. Christianus Gudmandi.

1661. 13 Martz.

112. Alexander Jani Bangius.
 113. Augustinus Gabriellis.
 114. Christianus Zacharia.
 115. Christianus Petri Pilgardus.
 116. Simon Christierni Nrolbuensis.
 1661. 18 Octbr.
 117. Olaus Jani Pomagriensis.
 118. Johannes Matthia Erane.
 119. Laurentius Canuti.
 120. Petrus Jonæ Bergensis.
 121. Laurentius Justini Bergensis.
 122. Oliverus Olavius Torshbyensis.
 1661. 4 Novbr.
 123. Nicolaus Severini Cartemundanus.
 1662. 24 April.
 124. Petrus Johannis Kielbek.
 125. Nicolaus Johannis Wingaard.
 126. Olaus Andreae Dwegnerius.
 127. Severinus Johannis Hagerup.
 128. Gerhardus Gerhardi Mummnius.
 129. Jonas Johannis Albinus.
 1662. 23 Mai.
 130. Andreas Magni Eidenfis.
 1663. 26 Octbr.
 131. Erasmus Samuelis.
 132. Stephanis Johannis Duentius.
 1664. 3 Mai.
 133. Johannes Johannis Helsingorensis.
 134. Andreas Severini Wiburgensis.
 1664. 14 Mai.
 135. Petrus Joannis Brammingsis.
 1664. 26 Octbr.
 136. Petrus Christierni Felicifontanus.
 1665. 12 Mai.
 137. Georgius Erasmi Munch.
 138. Olaus Eriici Sieberg.
 139. Fridericus Erasmi Munch.
 140. Alexander Jacobi Cartemundanus.
 141. Joannes Richardi Studæus.

142. Christianus Nicolai Bodecherus.

143. Johannes Valentini Merchel.

1665. 26 Octbr.

144. Matthias Olai Humblius.
 145. Jonas Christiani Luster.
 146. Jacobus Samuelis Agricola.
 147. Martinus Erasmi Joburgensis.
 148. Erasmus Michaelis Molenius.
 149. Jacobus Elia Agricola.
 1666. 20 Juli.
 150. Michael Valentini Merchel.
 151. Georgius Maurittii Orderup.
 152. Johannes Maurittii Orderup.
 153. Johannes Joannes Namlosius.
 154. Laurentius Christiani Cocerus.
 155. Johannes Jacobi Qvist.
 1667. 1 Juli.
 156. Nicolaus Andreae Hem.
 157. Petrus Claudii Namlosius.
 1667. 1 Octbr.
 158. Marcus Jani Hielm.
 159. Petrus Jonæ Normannus.
 1668. 13 Juli.
 160. Laurentius Johannis Schrøderus.
 1669. 20 Juli.
 161. Benedictus Henrici Stochius.
 162. Joarus Petri Munchius.
 163. Janus Petri Munchius.
 164. Jacobus Jacobi Froestensis.
 165. Borgerus Andreae.
 1670. 20 Juli.
 166. Janus Laurentii.
 1671. Juli.
 167. Canutus Johannis.
 168. Johannes Stoch.
 1673. 19 Juli.
 169. Matthias Vilhadius Lægaard.
 170. Evenningius Johannis.
 171. Janus Nicolai Hoff.

1674. 11 Juli.
 172. Ericus Olai Sletting.
 1675. 19 Juli.
 173. Matthias Nicolai Worm.
 - 1676. 24 Juli.
 174. Laurentius Georgii Nafchow.
 175. Christophorus Petri Lynge.
 1678. 11 Juni.
 176. Nicolaus Enwalbi.
 1679. 21 Juli.
 177. Nicolaus Christophori Spydstrup.
 178. Janus Nicolai Hillerød.
 179. Severinus Severini Begerselevius.
 180. Bjørno Nicolai Cronborg.
 181. Johannes Johannis.
 1680. 12 Juli.
 182. Andreas Nicolai Weiser.
 183. Magnus Magni Grønholbus.
 1682. 24 Juli.
 184. Christianus Nicolai Bøg.
 185. Christophorus Nicolai Bøg.
 186. Janus Johannis Orm.
187. Johannes Canuti de Fine.
 188. Erasmus Canuti de Fine.
 1684. 14 Juni.
 189. Fridericus Christianus Michaëlis v. Haven.
 190. Nicolaus Severini Friz.
 191. Severinus Georgii Brun.
 192. Georgius Christiani Schmitz.
 1686. 15 Juli.
 193. Christianus Johannis Branderupius.
 194. Petrus Wilhadi Qvist.
 195. Andreas Petri Chornæus.
 1687. 22 Juli.
 196. Petrus Matthiæ Wiørn.
 197. Nicolaus Matthiæ Wiørn.
 198. Janus Coccius.
 1688. 22 Juli.
 199. Matthias Martini Giødson.
 200. Salomon Andræ Bildsund.
 1689. 20 Juli.
 201. Petrus Severini Turneus.
 202. Henricus Georgii Brunovius.
 203. Jacobus Jani Bording.

Rettelser til S. XXV:

No. 3 hører til Aaret 1690.

For 1697 er at tilføie: Ericus Olai Torminus; og No. 21 hedder: Jens Torbensen Ledovius.

Forflaring

til

Tegningerne af Frederiksborg lærde Skole.

Tab. I.

Skolens Hovedbygning. 1631—1806.

A. Første Etage.

a.	Port igjennem Bygningen.	
b.	Indgang fra Gaden med Hovedtrappe.	
c.	Skolestue for de 3 Lectier paa fire Sags gjennem Bygningen.	
d.	Indgang fra Gaarden.	
e.	2 Dagligværelser.	} Henhørende til Rector:Vøligen.
f.	Sovekammer.	
g.	Storstue.	
h.	Kjøkken.	
i.	Spisekammer.	
k.	Pigekammer.	

B. Anden Etage.

a.	Corridor.	
b.	Store Sal.	} Henhørende til Rector:Vøligen.
c.	Lille Sal.	
d.	Studerekammer.	
e.	2 Sovekamre.	
f.	Læsestue for Anden Lectie.	
g.	Værelse for Anden Lecties Hører.	
h.	Læsestue for Tredie Lectie.	
i.	2 Værelser for Tredie Lecties Hører.	
k.	Opgang til Loftet.	

Tab. II.

Skolens Hovedbygning. 1806—1834.

A. Første Etage.

a.	Port igjennem Bygningen.	
b.	Indgang fra Gaden med Hovedtrappe.	
c.	Indgang fra Gaarden til Rector:Vøligen.	
d.		} Værelser, henhørende til Rector:Vøligen, med Vibeholdelse af den gamle Indretning.
e.		
f.		
g.		
i.	Kjøkken.	
k.	Spisekammer.	
l.	2 Dagligværelser.	} Henhørende til Rector:Vøligen, med Indretning fra 1806.
m.	Cabinet.	
n.	Sal.	

B. Anden Etage.

- a. Hovedtrappe.
  - b. Corridor.
  - c. Dpgang til Loftet.
  - d. Bibliothek og Archiv.
  - e. }
  - f. }
  - g. }
  - h. }
- Læsestuer for de fire Klasser.

Anm. Da e i Maret 1823 blev indrettet til Studerekammer for Rector, afdeeltes g til 2 Klasser ved en Brædevæg, og Skillerumsmuren mod f flyttedes. Brædevæggen og Skillerumsmurens nye Plads antydes ved de pucterede Linier.

Tab. III.

Skolens Hovedbygning. 19 April 1836.

A. Første Etage.

- a. Indgang til Skole-Loalet.
- b. Hovedtrappe.
- c. Entree.
- d. Læseværelse og Archiv.
- e. Bibliothek.
- f. Indgang til Rector-Voligen.
- g. Entree.
- h. Dagligværelser.
- i. Cabiner.
- k. Soveværelse.
- l. Sal.
- m. Corridor.
- n. Rectors Studereværelse.
- o. Gæstefammer.
- p. Kjøkken.
- q. Spisefammer.
- r. Vigeammer.
- s. Udgang til Gaarden.

B. Anden Etage.

- a. Hovedtrappe.
- b. Corridor.
- c. Indgang til
- d. Forsamlingsværelse for Lærerne.
- e. Communications-Trappe til Læseværelset og Bibliotheket.
- f. Dpgang til Loftet.
- g. Første,
- h. Anden,
- i. Tredie,
- k. Fjerde Klasse.

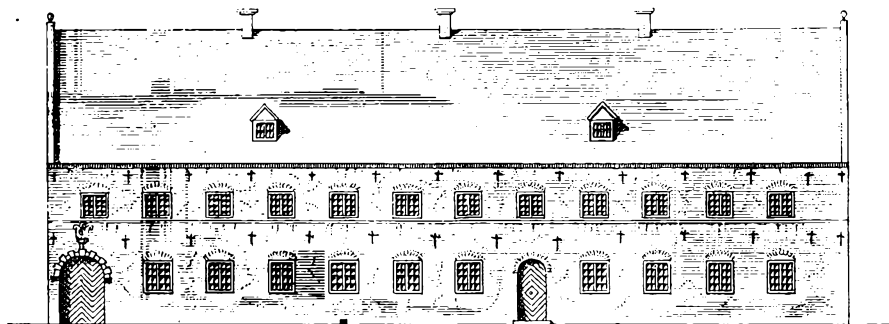

Tab. IV.

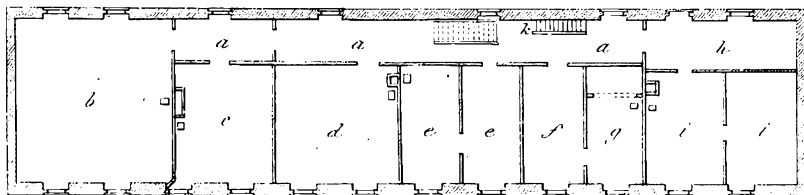
General-Plan af Skolens Bygninger. 19 April 1836.

- a. Skolebygningen. S. Tab. III, A.
  - b. Gymnastik-Huus.
  - c. Gymnastik-Plads.
  - d. Locum.
  - e. Værelser for Pedellen.
  - f. Locale til Skolens Brændsel.
  - g. Gaardsrum.
  - h. Høvestue.
  - i. Stald.
  - k. Foderkammer.
  - l. Brænde- og Tørvehuus.
  - m. Vogn-Nemise.
  - n. Karlekammer.
  - o. Vaskerhuus.
  - p. Locum.
  - q. Gaardsrum.
  - r. Have.
- } Enhørende til Rector-Boligen.
-

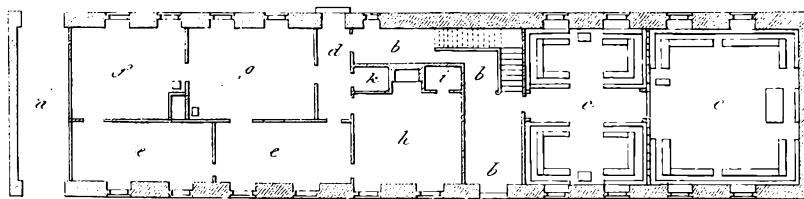
Ifølge Befaling fra den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler finder Indvielsen af Frederiksborg Kongelige lærde Skoles nye Hovedbygning Sted Torsdagen den 26de Mai 1836 om Middagen Kl. 1. Indvielsesfestalen holdes af Hans Høiærværdighed, Hr. Dr. Theol. S. P. Mynster, Biskop i Sjællands Stift, Ordens-Biskop, Kongelig Confessionarius, Commandeur af Danebrogen og Danebrogsmand. En Cantate af Hr. Cantor N. U. Krosging, componeret af Hr. Musikklerer N. P. Berggreen, aabner og slutter Festsigheden, til hvilken Forældre og Børgere for Skolens Disciple samt andre Skolens Belyndere herved indbydes.

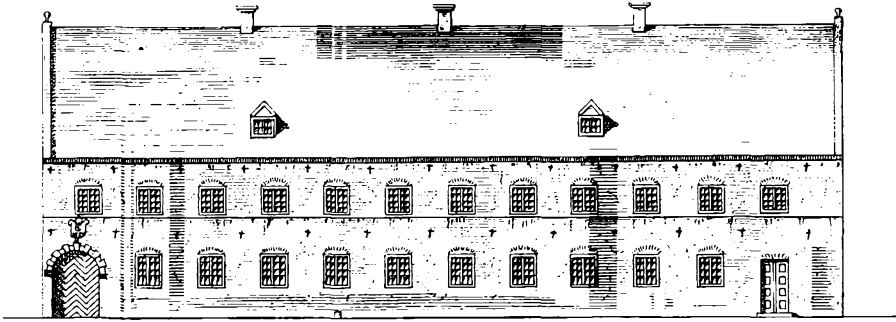

B

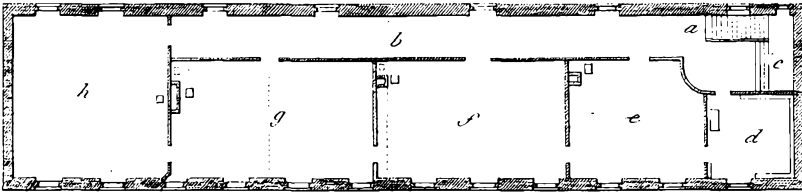

A

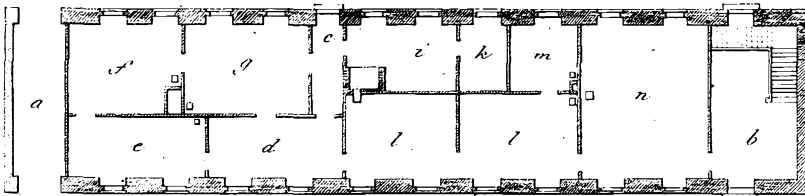

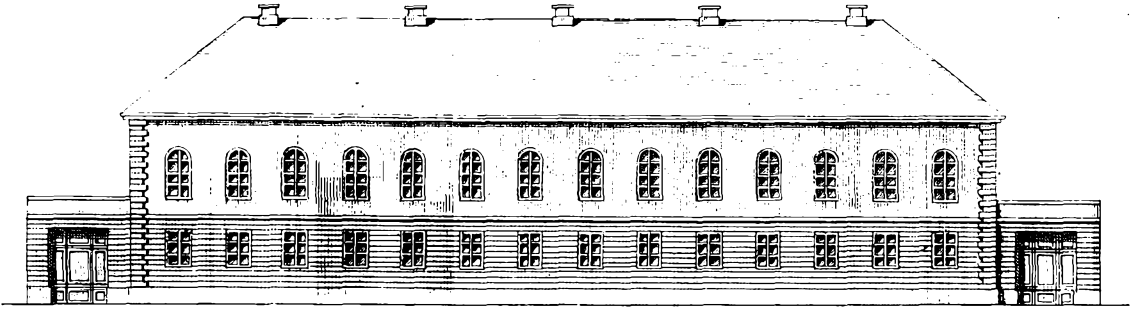

B

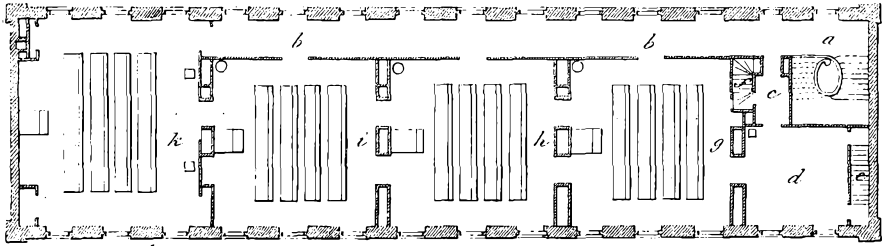

A

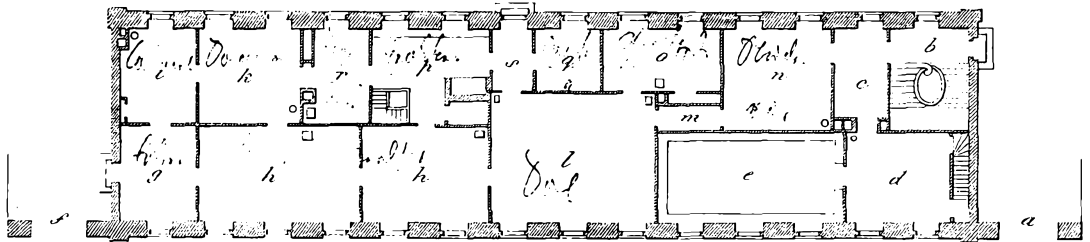

B

A

Handwritten signature or note.

